יודען געדענקט! דער קאמף געגען רדיפות אויף יודען אין דייטשלאנד – דויערט

№ 13 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem NAJER FOLKSBLAT (פערצענטער יאהרגאנג) פרייז 15 גראשען טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע–זעה 9. זייט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

Łódź, Sroda, 15 stycznia 1936 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt. 106. | לאדז, מיטוואך פ' שמות כ' טבת תרצ"ו

אויספארשונגס-קאמיסיע קיין אביסיניען

מוסאליני איז מסכים. – לאוואל וויל, אז בעלגיען זאל שטעלען דעם פארשלאג איז גענף

ווייטערדיגע מפלות פון די איטאליענער

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

„מארנינג פאסט" האלט, אז די נעכטיגע זיצונג ...ן קאמיטעט פאר נאציאנאלער פערטיידיגונג ביים ...יניסטערן-ראט איז געווען געווידמעט דער אל-...מיינער מיליטערישער סיטואציע פון ענגלאנד, ...ארגען וועט פארקומען א זיצונג פון קאבינעט.

דער „דיילי טעלעגראף" האלט, אז מוסאליני ...אט געגעבען צו פערשטעהן, אז ער וועט מסכים ...ין אויף ארויסצושיקען אנ'אויספארשונגס-קאמי-...יע פון דער פעלקער-ליגע קיין אביסיניען. די קא-...יסיע זאל פארשען די מעטאדען פון מלחמה-פיה-...ונג. די איטאליענער האבען אויך געשטעלט א בעד-...ינג, אז די קאמיסיע זאל אונפארטייאיש פארשען ...פאליטישע לאגע אין לאנד. דער פרעמיער לאוואל ...ויסנוצענדיג די נאכגיביגע שטעלונג פון מוסאליני ...אט טעפרובט צו בעוועגען דעם בעלגישען פרע-...יער וואן – זעעלאנד ארויסצוטרעטען אין זשענעווע ...איניציאטיוו ארויסצושיקען אנ'אויספארשונגסקא-...מיסיע קיין אביסיניען.

איטאליענער מאביליזירען די איינ-געבוירענע אין עריטרעא.

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

די מלחמה-קארעספאנדענטען טעלעגראפירען פון אסמארא די סענסאציאנעלע ידיעה, אז דער מארשאל באדאליא האט פעראָרדענט אנ'אלגעמיי-נע מאביליזאציע צווישען דער איינגעבוירענער בע-פעלקערונג פון עריטרעא. אין פערלויף פון 3 טעג דארפען זיך אלע מאנסבילען אין עלטער פון 15 ביז 75 יאהר שטעלען צו דער מיליטער-מאכט, וואו זיי וועלען אונטערזוכט ווערען דורך דאקטוי-רים, די געזונדע וועלען באלד געשיקט ווערען אין די פולקען פון די אסקירען. די אונפעהיגע וועלען געהען אין די ארבייטער - באטאליאנען צופיהרען וועגען אויף די טעריטאריעס, וועלכע זענען בעזעצט דורך די איטאליענער.

לויט דער מיינונג פון די קארעספאנדענטען בעווייזט די פלוצלינגע מאביליזאציע, אז די לאגע פון די איטאליענער אויף די אביסינישע פראנטען איז א זעהר קריטישע, מיט א קורצער צייט צוריק האט דער מארשאל באדאליא פערלאנגט פון מוסאליני'ן איהם צו שיקען 200 טויזענד מענשען, כדי ער זאל קענען אדורכפיהרען אנ'ערפאלגרייכע אפענסיווע. צוצושי-קען אזא גרויסע צאהל מיליטער פון איטאליען איז איצט נישט מעגליך סיי צוליב פאליטישע און סיי צוליב טעכנישע מאטיווען, דעריבער האט מען זיך רעצידירט אויף א מאביליזאציע פון דער איינגעזעסענער בעפעלקערונג, מ'נעמט נאך אין אכט, וואס די איינגעבוירענע פערטראגען אויסגעצייכענט דעם קלימאט, בעת די איטאליענער קענען איהם נישט פערטראגען.

שווערע מפלות פון די איטאליענער.

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

די לאנדאנער צייטונגען שרייבען, אז אויס מורא אז די אביסיניער זאלען נישט איבערשניידען די אי-טאליענישע קאמוניקאציע - ליניעס נעמען מאקאלע צהען זיי זיך צוריק אין דער ריכטונג פון באוטו מאסאאבו. אבער אויך דא זענען די איטאליענער ארומגערינגעלט געווארען פון 2 זייטען דורך די אפ-טיילונגען פון מיליטער פון דאס-סעיום און ראס קאסא. די פאזיציעס, וואס די אביסיניער האבען לעצטענס פערנומען, שניידען איבער די דירעקטע קאמוניקאציע צווישען אקסום, אדווא און מאקאלע.

אין נאוואן פון טעמביען קומען יעדען טאג פאר שווערע קאמפען די איטאליענער ציהען זיך צוריק.

אין די הענד פון אביסינישען מיליטער זענען אריינגעפאלען גרויסע זאפאסען לעבענסמיטעל, צווישען דעם 10.000 זעק רייז און מעהל.

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

דער נעגוס האט פערעפענטליכט א מאביליזא-ציע אין דער הרום-פראווינץ, כדי די ארמעע פון ראס דעסטא זאל וואס שנעלער בעקומען פערשטאר-קונגען.

וועגען דער באמבארדירונג פון די אמבולאנסען.

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)

דער פארשטעהער פון אינטערנאציאנאלען רויי-טען-קרייץ איז צוריקגעקומען פון אנ'אינספעקציע-רייזע קיין אדיס-אבעבא. ד"ר זשונא, ער האט ער-קלערט, אז די איטאליענער האבען באמבארדירט דעם אמבולאנס פון שוועדישען רויטען קרייץ מיט דער גאנצער בעוואוסטזיניגקייט. די אינטערנאציא-נאלע פערוואלטונג פון רויטען קרייץ אין גענף האט בעשלאסען ארויסצוציהען אלע אמבולאנסען פון אבי-סיניען אויב איטאליען וועט נישט אויספיהרען די אינטערנאציאנאלע פערפליכטונגען.

אדיס-אבעבא, 14 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע אעראפלאנען האבען באמבאר-דירט אין אגארען די שטאט אנעלע, קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען, ווייל די בעפעלקערונג איז אנטלאפען אין די פעלדער.

טאג-טעגליך

בודזשעטען

מיר זענען אריינגעטרעטען אין פעריאד פון פעסטשטעלען און בעשטעטיגען נישט נאר דעם בוד-זשעט פון דער מלוכה, נאר אויך די בודזשעטען פון די זעלבסטפערוואלטונגען. אויך אונזער שטאט לאדז שטעהט ערב דעם פעסטשטעלען פון דעם בודזשעט אויפ'ן קומענדיגען יאהר.

וועגען דער בערייטונג פון גוטע און רעאלע זעלבסטפערוואלטונגס - בודזשעטען פאר דער אל-געמיינער עפענטליכער ווירטשאפט, דארף מען קיי-נעם נישט איבערצייגען. מיר ווייסען אויך פון דער דעקלאראציע פון וויצע-פרעמיער קוויאטקאווסקי, ווי אויך פון די ארבייטען פון דער בודזשעט-קא-מיסיע ביים סיים, אין וועלכער ריכטונג ס'ווערען געפיהרט די ארבייטען, אז דער מלוכה-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1936-37 זאל זיין א גוטער און רעא-לער, דאגעגען ווייסען מיר ווייניגער ווי אזוי די דאזיגע ארבייטען ווערען געפיהרט אין די זעלבסט-פערוואלטונגס-פערבאנדען.

ס'איז קלאר, אז די זעלבסטפערוואלטונגען האבען בעקומען אינסטרוקציעס, אז זיי זאלען קאאר-דינירען זייער פאליטיק בעת דער בודזשעט-אויס-ארבייטונג מיט דער נייער ווירטשאפטליכער פא-ליטיק פון דער רעגירונג. אלזא אפשפארונג און ציל-בעוואוסטקייט ביים גלייכצייטיגען נישט איבערלאס-טען די בעפעלקערונג מיט נייע שטייערן.

לויט די דאזיגע אינסטרוקציעס וועלען די זעלבסטפערוואלטונגען מוזען רעגולירען זייער אד-מיניסטראטיווער פערזאנאלע און רעפרעזענטאטיווע אויסגאבען און אויסבעסערן די ווירטשאפט און די שטאטישע אונטערנעהמונגען. ווייטער האנדעלט זיך אין די איצטיגע בודזשעטען וועגען דעם, אז ס'זא-לען פערקלענערט ווערען די אפצאהלען אויף די גע-ביטען, וואו די זעלבסטפערוואלטונג האט א דעה ווי: עלעקטרישער שטראם, טראמוואיען, גאז א.א.ז.וו.

ווייטער דארפען קודם כל פערקלענערט ווערען אלערליי אפצאהלען פאר קליינהענדלער און האנד-ווערקער און דאס אין הסכם מיט די נייע פלענער אויסצוהאלטען יעדע ארבייטס - פלאצובקע און יע-דע ווירטשאפטליכע אונטערנעהמונג, כדי איינע פון זיי זאל זיך נישט דארפען ליקווידירען.

דאס זענען די הויפט-אויפגאבען, דערביי דאר-פען אבער די זעלבסטפערוואלטונגען, און בעזונ-דערס די לאדזשער, געדענקען וועגען דעם, אז די דריי הויפט-אפטיילונגען פון דער שטאט-פערוואלטונג געזונדהייט, סאציאלע שוץ און בילדונג טאר נישט גערירט ווערען און דאס צוליב דער גרויסער נויט וואס הערשט צווישען דער ארבייטסלאזער- און פרנסהלאזער בעפעלקערונג אין שטאט.

י.

צו אונזערע לעזער!

פרייטאג הויבט זיך אן דרוקען אין

„נייעם פאלקסבלאט"

א ליטערארישער-קינסטלערישער ראמאן

פון בעריהמטען יודישען שריפטשטעלער און דיכטער

ל. מלאך

„נייער פאלקסבלאט" האט די איינציגע רעכט צו דרוקען אין לאדז די ליטערארישע ארבייטען פון דיכטער ל. מלאך, וועלכער איז אין זיין שרייבען קינסטלעריש, אריגינעל און אייגענארטיג.

ווידער אוואנטורעס אין ווארשאווער אוניווערזיטעט.

ענדעקעס פערלאנגען, אז די יודישע סטודענטען זאלען זיך אוועקזעצען בעזונדער

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

היינט זענען ווידער פארגעקומען אוואנטורעס אין ווארשאווער אוניווערזיטעט, פאר די לעקציעס האבען די ענדעקישע סטודענטען געמאכט פערשידע-נע אויסגעשרייען און פערלאנגט, אז די יודען זא-לען זיך זעצען בעזונדער, די סאנאציע, סאציאליסטען און יודישע סטודענטען האבען געענטפערט און כ'איז געקומען צו אוואנטורעס, אין עטליכע זאלען האבען די לימודים געמוזט איבערגעריסען ווערען.

געגען די נייע עליה-בעגרענצונגען

שארפע ארטיקלען אין דער העברעאישער פרעסע

ירושלים, 14 (יט"א טעלעגראפיש)

די גאנצע היינטיגע העברעאישע פרעסע פער-עפענטליכט שארפע ארטיקלען וועגען די עליה-בעגרענצונגען וואס די רעגירונג האט בדעה איינ-צופיהרען, ווי העכערען דעם קאפיטאל-מינימום, בעגרענצען די טערמינען פון אויסנוצען די סערטי-פיקאטען און העכערען דעם דעפאזיט פון טוריסט'ע. די פרעסע קריטיקירט שארף די רעגירונג, און ווייזט אן, אז ס'זענען דא סמנים, וואס זאגען עדות, אז די רעגירונג האט טאקע אזעלכע פלענער.

טאכטער פון א רייכען אינדוסטריעלער בעשולדיגט אין קאמוניזם

פראנטשישקא אייגער פאר'ן געריכט

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)

היינט האט זיך אין ווארשא אנגעהויבען א גרויסער קאמוניסטישער פראצעס פון 7 פערזאן, אלס הויפט-אנגעקלאגטע פיגורירט פראנטשישקא אייגער א טאכטער פון א רייכען אינדוסטריעלער, וועלכע איז שוין עטליכע מאל געווען פערמשפט פאר קאמוניזם, זי איז אנ'אייניקעל פון דעם בע-ריהמטען ר' עקיבא אייגער.

אונזער ווארט

פון זאגען ביז טוען?

ד"ר סטיפען ווייז איז געווען ביים פרעזידענט רוזוועלט און איהם פארגעשטעלט א רייה אקטועלע יודישע ענינים.

דער פרעזידענט רוזוועלט האט געפונען פאר זיך א ביסעל צייט, כדי אויפצונעהמען דעם ד"ר סטי-פען ווייז און מיט איהם רעדען וועגען די דאזיגע יודישע עניינים, אבער... נאר רעדען, ווייל די רעפע-רעשען דערצעהלען אונז נישט וועגען קיין שום קאנ-קרעטען אויסגאנג פון דער וויכטיגער קאנפערענץ צווישען ד"ר סטיפען ווייז און פרעזידענט רוזוועלט.

און מיר האבען שטענדיג געהאפט, אז עס וועט זיין אנדערש, אמת, מיר זענען געוואוינט, אז זעהר פיל הויכגעשטעלטע און איינפלוסרייכע פערזענליכ-קייטען זאלען אויפנעהמען יודישע דעלעגאציעס, זיי אויפמערקזאם אויסהערען, זיך אינטערעסירען מיט די אנגעזעהענסטע יודישע פראבלעמען, בעוואונ-דערן דאס יודישע אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל און... ווינשען אלדאס גוטס.

מיר האבען געהאט די האפנונג, אז אין אמע-ריקא וועט דאס אנדערש געשעהן, נישט אזוי ווי אין אנדערע אייראפעאישע לענדער, מיר האבען גע-האפט, אז אמעריקא וועט אין פערלויף פון קנאפע 3 יאהר נישט קענען זיך גלייכגילטיג צוקוקען צו דעם אלעם, וואס קומט פאר אין נאצי-דייטשלאנד, אויב אמעריקא וועט זיך אפילו נישט אריינמישען אין די „אינערליכע" אנגעלעגענהייטען פון א לאנד, ווי ס'זאגען די דיפלאמאטישע אפמאכען און גע-וואוינהייטען וועט זי אבער פרובען זאגען איהר שטארק פראטעסט-ווארט געגען דעם אלעם, וואס ווערט דארט געטון, דאס איז נישט געשעהן ביז היינט. רוזוועלט איז געווען פערנומען מיט די ווירט-שאפטליכע פראבלעמען פון אמעריקא, רוזוועלט האט נישט געוואלט און נישט געקענט זיך פער-נעהמען מיט דעם יודישען ענין, אזוי גוט ווי דאס האבען נישט געטון די קעפ פון אנדערע מלוכות, הגם פון אמעריקא איז שטענדיג געקומען די איני-ציאטיוו אין אזעלכע ענינים.

און ערשט איצט איז סטיפען ווייז אוועק צו רוזוועלט'ן, כדי איהם צו דערצעהלען וועגען די יו-דישע צרות, וועגען די יודישע אונגעהויערע ליידען און וועגען דעם יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל.

און געשעהן איז דאס זעלבע וואס אומעטום, רוזוועלט האט בעוואונדערט די יודישע ארבייט אין ארץ ישראל, ער האט געגעבען עצות אין דער הינ-זיכט, אבער קיין שום פליכטען האט ער אויף זיך נישט גענומען.

מיט א האהר נישט אנדערש ווי אין אנ'אנדער ארט, דאס הייסט, אז פאר יודען איז מיט איין ער-טווישונג מעהר.

ב

געשעהענישן אויפ'ן ווייטן מזרח

יאַפּאַן פאַרנעהמט כסדר נייע כינעזישע פּראָווינצן

טאָקיאָ, 14 (ספּ. טעל.)
ווי עס מעלדעט די צייטונג „ניטשי־ניטשי" האָט איינער פון די אָנגעזעהענע יאַפּאַנישע פּאָלי־טיקער אַ געשפּרעך מיט דעם כינעזישן פּרע־מיער אָנגעוויזן אויף דער נויטיגקייט צו שליסן אַ מיליטערישן בונד צווישן יאַפּאַן און כינאַ.

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.)
די אויטאָנאָמישע אָרדנונג אין צפון־כינאַ האָט נישט ערפילט די האָפנונגען, דעריבער שטרעבט די בעפעלקערונג צו פולשטענדיגער אומאָפּהענגיגקייט פון נאַנקין. מ'דאַרף זיך ריכטן דערויף, אַז אין חודש מערץ וועט זיך צפון־כינאַ אָפּרייסן פון איבּ־ריגען כינאַ און דער קייזער פּואי וועט צוריקקעה־רען אויפ'ן טראָן פון זיינע עלטערן.

לאָנדאָן 14 (ספּ. טעל.)
פון שאַנכאַי מעלדעט מען: די יאַפּאַנישע אָפּ־טיילונגען האָבען פאַרנומען די שטאָט וואָנטרסילאָן אין דער פּראָווינץ טשאַהאַר, וועלכע איז פאַרבונדן מיט אַ באַהן־ליניע מיט פּעקין.

שאַנכאַי, 14 (ספּ. טעל.)
דאָס יאַפּאַנישע מאַנדזשוריש מיליטער האָט פאַרנומען 12 פּאָוויאַטן אין דער פּראָווינץ טשאַ־האַר, אויפ'ן גאַנצן פאַרנומענעם שטח ווערט בע־זייטיגט די כינעזישע אַדמיניסטראַציע, די פּאָסט־אַמטען געפינען זיך אויך אין די הענט פון די אָקו־פּאַנטען און זיינען דערוויל נישט טעטיג.

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.)
פון טאָקיאָ מעלדעט מען: די פּאָזיציע פון אָקאַ־דאָס קאַבינעט וואַקעלט זיך, ווי עס מעלדעט די צייטונג „קאָלמין" וועלן די מיליטערישע קרייזן פאָדערן די דעמיסיע פון אָקאַדאָס קאַבינעט.

22 ראַדיאָ־סטאַציעס פאַר אַגיטאַציע
ווערן געשאַפן אין רוסלאַנד

מאָסקווע, 14 (ספּ. טעל.)
אויף דער זיצונג פון „ראַדיאָ־בילדונג" אונטערן פאָרזיץ פון דימיטראָוון, איז אויסגעאַרבייט געוואָ־רען אַ פּלאַן פון דער טעטיגקייט פון די אַגיטאַציע־ראַדיאָ־סטאַציעס, ס'איז בעשלאָסן געוואָרען צו שאַפן 22 ראַדיאָ־סטאַציעס, 5 אויף סיביר וועלען פיהרען די אַגיטאַציע־אַרבייט אין יאַפּאַן, כינאַ, אינדיען און אויסטראַליען, 15 אַנדערע סטאַציעס וועלען אַרבייטן פאַר אייראָפּאַ. ספּעציעלע קורץ־כוואַליעדיגע סטאַציעס וועלן אַרבייטן פאַר אַמעריקאַ.

די דייטשע זענען שטאַרק אונצופרידן
פון דעם ענגליש־פראַנצויזישן מיליטער־אָפּמאַך

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.)
דער „דיילי טעלעגראַף" רעדט אַרום די פראַנ־צויזיש־ענגלישע אונטערהאַנדלונגען וועגען גע־גענזייטיגער הילף אויפ'ן מיטעללענדישען ים.
די דייטשע קרייזן האַלטען די דאָזיגע אונטער־האַנדלונגען אַלס בעגרענצונג פון די לאָקאַרנער אָפּמאַכען.
ס'איז פאַרשטענדליך, אַז אויב דער ענגלישער פלאָט וועט אַטאַקירט ווערען דורך די איטאַליענער וועט פראַנקרייך אויטאָמאַטיש מוזען העלפן ענג־לאַנד.

—※—

טייל דיך מיט אַן אָרימען הונגעריגען,
און דו וועסט פאַרקלענערן די נויט!
העלף די אָרימסטע!

בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום
אין דער בודזשעט־קאָמיסיע פון סיים

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאָניש)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון דער בודזשעט קאָמיסיע איז מען צוגעטרעטען צו בעטראַכטען דעם בודזשעט פון קריגס־מיניסטעריום, דעם רעפעראַט האָט געהאַלטען דעפּ. דוך, ער האָט געזאָגט, אַז אונזער מיליטער־בודזשעט איז נישט פּראָפּאָרציאָ־נעל צו אַלע לענדער וואו ס'לאָזט זיך בעמערקען אַ געוויסע פון בעוואָפנונג, דעפּ. דוך האָט געווידמעט אַ בעזונדערע אויפמערקזאַמקייט די אינטעלעקטועלע ערציהונג פון זעלנער אין מיליטער און דאָס בעקעמפן דעם אַנאַלפאַבעטיזם.
נאָכ'ן רעפעראַט פון דעפּ. דוך איז די קאָ־מיסיע אין גאַנצן צוזאַמענשטעל צוזאַמען מיט'ן קריגס־מיניסטער גענ. קאַספּשיצקי און וויצע־מי־ניסטער גענ. סקלאַדקאָווסקי אַוועק מיט אויטאָס אין די מלוכה'שע אינזשינעריע־פאַבריקן, כדי צו בע־זוכען די אויטאָ־פאַבריקען, נאָכמיטאָג איז פאָרגע־קומען די פאָרטזעצונג פון דער זיצונג, נאָך דער רעדע פון קריגס־מיניסטער איז דער בודזשעט אָנגענומען געוואָרען.

קאָנווערסיע פון אינערליכע מלוכה'שע הלוואות

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאָניש)
היינט וועט אין „דזשענניק אוסטאַווי" פאַרעפנט־ליכט ווערען דער דעקרעט פון מלוכה־פּרעזידענט וועגען דער קאָנווערסיע פון די אינערליכע הלוואות ס'וועלען קאָנווערטירט ווערען פאָלגענדע הל־וואות:
1) 5־פּראָצענטיגע מלוכה'שע זשעמסקע רענטע 1 סעריע;
2) 4־פּראָצענטיגע אינוועסטיציע הליאה;
3) 3־פּראָצענטיגע בוי־הליאה סעריע 1;
4) 5 און אַ האַלב פּראָצענטיגע בוי־הלואה סעריע 2;
5) 5־פּראָצענטיגע מלוכה'שע רענטע סעריע 1;
6) 6־פּראָצענטיגע אינוועסטיציע־הלוואות;
פאַר די אַלע פּאַפּירען וועט מען בעקומען 1 [?]־ליגאַציע אַזוי־גערופענע קאָנסאָלידאַציע־הלואה, די דאָלאַרובקע איז נישט קאָנווערטירט געוואָרען.

—×—

די וואַהלען צום פראַנצויזישן פּאַרלאַמענט
זאָלען פאָרקומען דעם 22 אַדער 29 מערץ

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)
אין די קולואַרען פון פּאַרלאַמענט האָט דער פּרעמיער לאַוואַל געפיהרט געשפּרעכען מיט די דעפּוטאַטען וועגען פעסטשטעלען דעם טערמין פון די כיהע וואַהלען. די וואַהלען צום פּאַרלאַמענט זאָלען פאָרקומען דעם 22 אָדער 29 מערץ.

אַ פראַנצויזישער מיליאָנער דערשאָסען זיין פרוי און דאַן זיך אַליין

פּאַריז, 14 (ספּ. טעל.)
אין די פּאַריזער געזעלשאַפטליכע קרייזען האָט געמאַכט אַ גרויסען רושם די טראַגעדיע אין דער פאַמיליע פון גרויסען אינדוסטריעלער ראַשעל, דעם בעזיצער פון קאָנצערן פון די מאַשינען־פאַבריקען אין פראַנקרייך, איינער פון די רייכסטע מענשען אין לאַנד.
ראַשעל, אַהיימקומענדיג אין זיין וואוינונג, האָט געטראָפען זיין פרוי אין די אָרימס פון אַ יונגערמאַן.
ראַשעל האָט געכאַפּט אַ רעוואָלווער דערשאָסען זיין פרוי און דאַן זיך אַליין.

קיפּלינג געפעהרליך קראַנק

לאָנדאָן, 14 (ספּ. טעל.)
דער געזונד־צושטאַנד פון בעקאַנטען ענגלישען שרייבער קיפּלינג האָט זיך שטאַרק פאַרערגערט. דער צושטאַנד איז אַ געפעהרליכער.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15. טעל. 149-07
ספּעציעל־אַרצט פאַר מענער - שוועכע־בע־האַנדלונג און סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.
זונטאָג פון 9—1 פאָרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr.
B. Robinzon
אינערליכע קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף 10 **פּאָמאָרסקאַ 10**
פראָנט, 2טער שטאָק, טעל. 131-86.
נעהמט אָן פון 6 ביז 8 אין אָוונט.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעציאַליסט פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43). טעלעפאָן 141-32
עמפּפאַנגס־שעה'ן 8-10, 12-2 און 5-8 אָוונט

Dr. med.
Sadokierski
כירורג פון ציינער און יאַסלעס
Piotrkowska 164 tel. 114-20.

„תומכי־אורחים"
פּאָמאָרסקאַ 18, טעל. 266-31
מיר טיילען מיט, דאָס אין פאַראיינס־קאַנצעלאַריע אַמטירט
אַן אַדוואָקאַט
יעדען מאָנטאָג און מיטוואָך פון 8 ביז 9.30 אָוונט און ערטיילט
יורידישע עצות
פאַר מיטגלידער, שפּענדער פון אונזער אינסטיטוציע און פאַר אונפאַרמעגליכע—
גענצליך אומזיסט.
אַ מינימאַלן אָפּצאָהל ווערט גענומען פאַר דורכפיהרען ספּראַוועס.
נומערן צום אַדוואָקאַט ווערען אַרויסגעגעבען פון 5—7 אָוונט.
די פערוואַלטונג.

אַכטונג
צייטונגס - פערקויפער!
די סעקציע צייטונגס = פערקויפער ביים קליינהענדלער־פאַראיין (פריהייטס־פּלאַץ 3) מאַכט בעקאַנט די מיטגלידער, אַז היינט, דעם 15־טען יאַנואַר ד. י. זאָל יעדער קומען אָפּנעהמען די טעלאָנען אויף קוילען און האָלץ פון 8 ביז 9 אָוונד.
די פערוואַלטונג.
בעמ.: מ'בעט אַליין צו קומען.

Dr. I. SILBERSTROM
Kilińskiego 127
ספּעציאַל־אַרצט פאַר הויט. ווענערישע און געשלעכטס־קראַנקהייטען
קוואַרץ־לאַמפּ, — ראַדיקאַלע בעזייטיגונג פון איבעריגע האָר.
נעהמט אָן פון 4—8 אָוונד.

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ־ און סקלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9-10 פריה, 3-5, 8-9 אָוו.

Dr. med. FELDMAN
אַקושעריע און פרויען - קראַנקהייטען
נעהמט אָן פון 11—1
אויף **זגערזשער 24,**
פראָנט 1טער שטאָק, פּריוואַט־וואוינונג
KILINSKIEGO 113, tel. 155-77

אונזער מיטגעפיהל דעם חבר
יוסף פריימאַן
צילייב'ן טויט פון זיין טאָכטער
מאַליע נ"ע
דריקט אויס די פערוואַלטונג פון צייטונגס־פערקויפער
פון פּאָמאָרסקאַ 15.

גערעכנקט, שטשעשליווי
ביי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בילליגער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען ווי אויך פאַרשידענע רעשטען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערצייגט אייך!
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
נעדענקט פראָנט II שטאָק.

הסתדרות „מזרחי" בלודז, זאַכאָדניאַ 63
היינט, מיטוואָך, כ' טבת, פּינקטליך 8 אָוונד וועט דער פּרעזידענט פון דער אַלוועלטליכער „מזרחי"־אָרגאַניזאַציע
הרב זאב גאלד שליט"א
(פון ירושלים)
האַלטען אַ רעפעראַט אין דער **ווילקער שוהל**
(זאַכאָדניאַ 56 א. ד. ט.
„דער אַנטייל פון רעליגיעזען יודענטום אינ'ם אויפבוי פון ארץ־ישראל"
בעמ. פאַר פרויען וועט זיין אָפען דער עזרת נשים.

Dr.
ד"ר הערלער
פאַר גאָרד,
בוישוטעריע
און לאָמבאַרד־קוויטעס
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
אַלזיראַר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

ד"ר העלער
ספּעצ. פאַר הויט און וועגערישע קראַנקהייטען און מענער - שוועכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 4-8 אין אָוונד
זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.
אונבעמיטעלטע— לעטשניצע פּרייזען.

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט - קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער - שוועכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָוונט
זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג.
ספּעציעלער וואַרטע - זאַל פאַר פרויען

Dr. med. LEON FAMILIER
אינערליכע און קינדער - קראַנקהייטען
שערפּיען 37 (בענעדיקטאַ 6.
נעהמט אָן פון 5—7 נאָכמ.

אויערן, נאָז און האַלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָ־רישעם פון 9-2 און פון 4-8 אָוונט.

Dr. med.
A. Banasz
כירורג · אורלאָג
Wólczańska 23, tel. 139-88
האָט בעגייט די אויפנאַהמען.
נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

וואָס יעדער סוחר און האַנדווערקער דאַרף וויסן!
אַז שעהנע דרוק - אַרבייט הייבט דעם אימפּולס פון געשעפט.
און דעריבער איילט צו בעשטעלען אייערע דרוק־אַרבייט אין דער בעוואוסטער שנעל־דרוקעריי
בראַמבערג
צעגעלניאַנאַ 8 פראָנט
טעל. 255-09
בריפּבויגען, קאָנווערטען, רעכנונגען, צירקולערן, עטיקעטען, חתונה־קאַרטען, קאָמפּטואַר־טיש
ביליג | רעעל | עסטעטיש
אַכטונג, שניידער־מייסטער!
בעזיץ אויף לאַגער מאָס־ביכער!

ווענעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
מענער־שוועכע
לעטשניצע זגערזשער 17
פון 12—2.

געגענזייטיגע הילפס-אפמאך

געגען דייטשלאנד זאל בעשלאסען ווערען צווישען טשעכיען און עסטרייך

ערב דער וויזיט פון קאנצלער שושניג אין פראג

בערלין, 14 (ספ. טעל.)
די דייטשע פאליטישע פאקטארען בעהאלטען ... זייער אונצופרידענקייט פון דער וויזיט, וועל... ווערט געפלאנט דורך דעם עסטרייכישען קאנ... ער שושניג קיין פראג, די דייטשע פרעסע רוקט ... די פערשידענסטע השערות וועגען דעם דא... ... וויזיט, אבער אלע צייטונגען זענען איינ... דער וויזיט איז געווענדעט געגען בערלין, „פעל... שער בעאבאכטער“ דערצעהלט, אז שושניג וועט ... ווסרוקען פאלגענדע דעזידעראטען:
1) נישט ארייננמישען זיך אין. די אינערליכע ... געלעגענהייטען פון עסטרייך, ד. ה. פרייע הענד ... די האבסבורגס, 2) אנערקענען דעם סטאטוס ...א“, 3) אפמאך פון געגענזייטיגער הילף געגען ... דייטשלאנד, 4) פולע גלייכבערעכטיגונג אין דער ... פראגע פון בעוואפנונג, 5) ענגע ווירטשאפטליכע ... צוזאמענארבייט.
די טשעכישע פאדערונגען זענען: 1) טרייהייט ... פאליטיק פון דער פעלקער-ליגע, 2) אפוואר... ... יעדע ארט רעוויזיע פון די גרעניצען, 3) געגענ... זייטיגען הילפס-אפמאך געגען דייטשלאנד.

... ערבערט סאמיועל — פרעזעס פון קוראטאריום

פון רוטענבערג׳ס עלעקטריציטעט-געזעלשאפט

לאנדאן, 14 (יט״א טעלעגראפיש)
אויפ׳ן פרעזעס-אמט פון קוראטאריום פון רו... טענבערג׳ס עלעקטריציטעט-געזעלשאפט, איז אויפ׳ן ... ... פון פערשטארבענעם לארד רידינג, בעשטימט ... געווארען הערבערט סאמיועל.

קאנסול קראז — סטאראסטא אין גרודזשאנדז

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)
דער געוו. קאנסול אין מעה״ש-אסטרוי איז צו... רוקגעקעהרט צו דינסט אין דער אלגעמיינער אד... מיניסטראציע און האט איצט איבערגענומען דעם ... פאסטען אלס סטאראסטא אין גרודזשאנדז.

פוילישער אמבאסאדאר ראטשינסקי

ביים ענגלישען אויסערן-מיניסטער

לאנדאן, 14 (ספ. טעל.)
דער פוילישער אמבאסאדאר ראטשינסקי האט ... היינט בעזוכט דעם אויסערן-מיניסטער אידען און ... מיט איהם אפגעהאלטען א לענגערען געשפרעך ווע... גען אקטועלע ענינים, וואס וועלען זיך געפונען ... אויף דער טאג-ארדנונג פון דער פעלקער-ליגע... ראט-סעסיע, וועלכע הויבט זיך אן מאנטאג.

באנדיטען צוגערויבט א זוהן פון א רייכען סוחר

האוואנא, 14 (ספ. טעל.)
דער זוהן פון בעקאנטען שפאנישען סוחר פאו... לינא גארסיטיא איז צוגערויבט געווארען נעבטען ... אינדערפריה דורך רויבער, וועלכע פערלאנגען 50 ... טויזענד דאלאר אויסקויף-געלד.

...געשטארבען דער פאליטעכניקום- ...ראפ טשעסלאוו פזשיבילסקי

וואַרשא, 14 (טעלעפאניש)
היינט אינדערפריה איז פלוצלונג געשטארבען ... וואהרענדיג אויף א טאקסובקע דער בעריהמטער פוי... לישער ארכיטעקט, פראפעסאר פון ווארשאווער פא... ליטעכניקום טשעסלאוו פזשיבילסקי, ער איז גע... שטארבען פון א הארץ-שלאג.

גענעראל גערינג דראהט די דייטשע יודען...

וואס נאצי-צייטונגען זאגען וועגען עמיגראציע-פלאן פאר דייטשע יודען

בערלין (יט״א) די „עסענער נאציאנאל-צייטונג“ — ארגאן פון פרייסישען פרעמיער גענע... ראל גערינג — בעהאנדעלט דעם ענגליש-אמעריקא... נער עמיגראציע-פלאן פאר דייטשע יודען און יוענ... דענדיג זיך צו סער הערבערט סאמיועל, זאגט די „נאציאנאל צייטונג“, אז די איצט בעטראכטע בע... מיהונגען וועגען א יודישער מאסען-עמיגראציע פון דייטשלאנד וועלען דורך דער דייטשער רעגירונג בעהאנדעלט ווערען „בלויז אויב די יודישע קאפי... טאליסטען אין אויסלאנד וועלען אויסגיבען זייער איינפלוס, אז אין דער גאנצער וועלט זאל פול... שטענדיג אפגעשטעלט ווערען דער יודישער בא... קאמף געגען דייטשלאנד“.

די צייטונג שרייבט: „פונקט ווי די נירענ... בערגער געזעצען האבען ליקווידירט די יודען-פראגע און געמאכט א סוף צו אינדיווידועלע אנטי-יודישע ארויסטרעטונגען, אזוי מוזען אויך די יודען ליקווי... דירען די אנטי-יודישע באיקאט-פראגע אין אויס... לאנד“.

„די ברעסלויער נייעסטע נאכריכטען“ בעהאנ... דעלט אויך די זעלבע פראגע און דראהען מיט דרא... סטישע מאסנאהמען געגען די יודען.

די מענשען, וואס שטעהען הינטער מאקדא... נאלד׳ן — שרייבט די צייטונג — מוזען קלאר פער... שטעהען, דאס זיינע עמפעהלונגען האבען נישט די מינדעסטע אויסזיכט גורם צו זיין אנ׳ענדערונג פון דייטשלאנד׳ס ראסען-געזעצגעבונג. פערקעהרט, די לעזונג, וואס מען שטרעבט פון אויסלאנד אויס אנצוווארפען דייטשלאנד, וועט בלויז גורם זיין, דאס עס וועט ווערען נויטיג א מעהר ראדיקאלע לעזונג פון פראבלעם. עס איז נויטיג, אז די אויס... לענדישע קרייזען, וואס שטיצען מאקדאנאלד׳ן, זא... לען זיך דערמאהנען די התראה, וואס איז קלאר און דייטליך געמאכט געווארען בעת דער פראקלא... מירונג פון די נירענבערגער געזעצען. האלטענדיג זיין איינדרוקספולע רעדע אויפ׳ן נירענבערגער קאנ... גרעס, האט דער פיהרער אויסדריקליך ערקלערט, אז די נאצי רעגירונג וועט קיינעם נישט ערלויבען ארויפצוצווינגען זיך קיין ענדערונג פון דער האל... טונג אין דער ראסען-פראגע און אויב די יודען אין דייטשלאנד און אויסלאנד וועלען פארטזעצען זייער אינטערנאציאנאלע יודישע אגיטאציע, וועט עס ווערען נויטיג צו רעווידירען דאס גאנצע פראב... לעם.

פאר נישט אנמעלדען א פערזאמלונג

איז א פועלי-ציון-פיהרער בעשטראפט געווארען מיט 250 זל.

ווארשא, 14 (טעלעפאניש)
דאס סטאראסטע-געריכט האט היינט פערמשפט אויף 250 זלאטיס שטראף דעם פועלי-ציוניסטישען פיהרער שכנה זאגאן, וועלכער האט נישט אנגעמאל... דען אין דער סטאראסטווע, אז אין דער ארבייטער-היים אויף קארמעליצקא 23 וועט פארקומען א פערזאמלונג.

וועד האט געוואונען אויף דער אינוועסטיציע-הלוואה

דריטער ציהונגס - טאג

40 — 12399 4 — 12332 41 — 12291 9 — 12106
9 — 12560 41 — 12550 26 — 12524 40 — 12435
37 — 12951 41 — 12697 9 — 12682 41 — 12614
18 — 13267 9 — 13226 30 — 13132 40 — 13371
30 — 13565 4 — 13531 4 — 13432 7 — 13354
7 — 13796 40 — 13763 37 — 13763 7 — 13643
37 — 13873 26 — 13860 30 — 13805 26 — 13803
18 — 13999 7 — 13960 26 — 13926 30 — 13909
26 — 14313 4 — 14284 6 — 14200 9 — 14088
4 — 14591 18 — 1488 9 — 14463 26 — 14372
37— 14790 4 — 14771 26 — 14741 41 — 14612
26 — 15059 4 — 14977 40 — 14915 40 — 14888
9 — 15547 9 — 15499 4 — 15253 14 — 15238
9 — 15795 47 — 15686 30 — 15661 14 — 15566
18 — 16066 37 — 16033 26 — 15897 41 — 15803
40 — 16222 41 — 16194 7 — 16089 7 — 16074
40 — 16545 7 — 16494 37 — 16482 26 — 16265
4 — 16720 40 — 16675 4 — 1657 14 — 16605
40 — 16928 4 — 16915 41 — 16858 26 — 16741
7 — 17084 18 — 17048 30 — 16947 26 — 16936
18 — 17245 40 — 17131 41 — 17117 4 — 17108
14 — 17390 37— 17532 41 — 17339 37 — 17277
18 — 17488 7 — 17479 41 — 17408 37 — 17408
40 — 17747 40 — 17677 41 — 17539 7 — 17517
18 — 17868 41— 17840 18 — 17824 7 — 17814
30 — 18148 40 — 18019 26 — 17923 26 — 17862
26 — 18313 14 — 18269 18 — 18263 4 — 18239
27 — 18978 4 — 18855 26 — 18339 7 — 18317
18 — 19191 30 — 19082 4 — 19067 9 — 19042
41 — 19376 37 — 19377 18 —19319 4 — 19274
41 — 19686 14 — 19602 26 — 09446 7 — 19390
40 — 19762 18 — 19742 26 — 19712 14 — 19690
30 19920 9 — 19917 30 — 19909 14 — 19864
41 — 20202 37 — 20073 18 — 20029 7 — 19963
26 — 20461 26 — 20412 40 — 20411 4 — 20389
30 — 20633 14 — 20549 18 — 20483 26 — 20482
26 — 20830 26 — 20779 7 — 20778 7 — 20735
26 — 20923 7 — 20915 9 — 20880 14 — 20879
7 — 21047 9 — 21029 26 — 21025 37 — 20961
37 — 21305 26 — 21802 40 — 21300 7 — 21166
37—221559 26 — 21558 40 — 21458 26 — 21443
14 — 21836 7 — 21815 40 — 21700 40 — 21684
37 — 21994 30 — 21869 40 — 21867 26 — 21857
18 — 22141 41 — 22109 30 — 22106 9 — 22033
14 — 22564 9 — 22521 30 — 22314 26 — 22173
14 — 22663 37 — 22650 26 — 22650 37 — 22618
14 — 22950 9 — 22878 41 — 22736 41 — 22713
.26 — 22995

צו 500 זל. אויף נומער : 4 — 30 68—18 145—41
26 — 306 4 — 281 14 — 200 30 — 174 4 — 156
18—417 26 — 363 30 — 357 26 — 356 37 — 352
37 — 686 40 — 662 7 — 630 9 — 506 4 — 429
7 — 853 41 — 799 26 — 799 9 — 734 30 — 722
41—1101 41 — 1008 30 — 994 7 — 983 30 — 855
4 — 1331 26 — 1243 7 — 1153 30 — 1149
41 — 1509 18 — 1481 26 — 1456 18 — 1363
26 — 1802 18 — 1722 40 — 1555 37 — 1510
—2276 40—2079 9 — 2078 26 — 2023 7 — 1899
4 — 2420 14 — 2372 41 — 2316 14 — 2292 26
26 — 2831 7 — 2602 37 — 2564 30 — 2463
41 — 3106 18 — 3078 26 — 2844 40 — 2834
14 — 3267 37 — 3245 40 — 3173 40 — 3155
14 — 3454 30 — 3369 4 — 3369 4 — 3316
—3703 26 — 667 14 — 608 18 — 3580 7 — 3578
26 — 4218 14 — 4171 4 — 4045 18 — 3774 18
30 — 4349 40 — 4347 26 — 4337 40 — 4236
4 — 4613 9 — 4541 14 — 4386 37 — 4352
9 — 4947 4 — 4936 26 — 4703 9 — 4633
37 — 4992 7 — 4992 18 — 4986 26 — 4949
—5310 41 — 5239 7 — 5189 26 — 5148 7 — 5078
18 — 5606 26 — 5598 40 — 5525 26 — 5436 41
14 — 5952 26 — 5873 9 — 5718 30 — 5689
37 — 6364 4 — 6335 18 — 6284 9 — 5960
37 — 6558 26 — 6481 14 — 463 26 — 6367
6803 4 — 6795 18 — 6759 9 — 73 14 — 6699
40—6959 26 — 6919 30 — 6863 30 — 6818 26—
18 — 7222 41 — 7131 37 — 7094 9 — 6965
4 — 481 37 — 7403 14 — 7387 26 — 7365
41 — 7684 14 — 7522 18 — 7470 37 — 7434
40 — 7961 9 — 7875 26 — 7839 9 — 7723
4 — 8199 26 — 8185 30 — 8115 40 — 8051
26 — 8421 14 — 8286 7 — 8251 9 — 8210
26 — 8077 26 — 8596 18 — 8488 40 — 8433
40 — 9082 9 — 9043 7 — 8980 37 — 8748
4 — 9197 14 — 9165 37 — 9163 18 — 9130
9794 30 — 9779 9 — 9773 4 — 4937 9 — 9329
30 — 9930 9 — 9891 7 — 9877 41 — 9868 30 —
4—10248 18 — 10110 40 — 10084 41 — 10058
14 — 10658 26 — 10649 26 — 10614 9 — 10507
41 — 10892 37 — 10769 30 —10731 30 — 10722
30 — 1272 18 — 11227 26 — 11101 30 — 10987
4 — 11536 14 — 11599 26 — 11475 41 — 11331
14 — 11852 26 — 11726 37 — 11682 14 — 11599
18 — 12104 9 — 11990 37 — 11953 26 — 11880

ענטדעקט א געהיימע ענדע-קישע דרוקעריי

וואַרשאַ, 14 (טעלעפאניש)
אויף מארשאלקאווסקא 14 האט די פאליציי היינט ענטדעקט א געהיימע „נארא“-דרוקעריי. ס׳איז דארט איינגעארדענט געווען א מיניאטור-דרוקעריי מיט שאפיראגראפען און מ׳האט געפינען עטליכע טויזענד עקזעמפלארען פריש-אפגעדרוקס „שטא - פעטא ראבאטניטשא ווארשאווי“.
ס׳זענען ארעסטירט געווארען 4 פערזאן, צווי... שען זיי ציווי אזעלכע, וועלכע זענען שוין געווען פערמשפט פאר גאסען אונרוהען און די שטראף איז זיי אפגעלעגט געווארען.

לאדזער נייעס

בעזייטיגט 23 דאקטוירים

פון דער לאדזער „אובעזפיעטשאלניע“

(א) ווי מיר דערוויסען זיך, ווערען אין דער „אובעזפיעטשאלניע“, אנשטאט מאסען-רעדוקציעס, אדורכגעפיהרט אינדיווידועלע רעדוקציעס פונ׳ם פער... סאנאל, אזוי אז דעם 1 פעברואר ה.י. זאלען בע... זייטיגט ווערען 20 אנגעשטעלטע.

חוץ מזה ווערען פון די ערשטע טעג יאנואר און דעם 1 פעברואר בעזייטיגט 23 דאקטוירים וואס ארבייטען אויף בעזונדערע פונקטען און אין די לעטשניצעס פון דער „אובעזפיעטשאלניע“.

ארבייטער-קאמיטעט

צו פייערן דעם הונדערט יעהריגען געבורטס-טאג פון מענדעלי מוכר ספרים

אויף דער איניציאטיוו פון דער קולטור-ליגע איז אין לאדז געשאפען געווארען, אנ׳ארבייטער-קאמיטעט צו פייערן דעם הונדערט-יעהריגען געבורטס-טאג פון מענדעלי מוכר ספרים.

אין קאמיטעט געהען אריין א חוץ דער קולטור-ליגע פארשטעהער פון ארבייטער-אינסטיטוציעס און פון די פראפ פערייניגען.

שבת, דעם 25-טען קומט פאר א גרויסע אקאדעמיע אין פילהארמאניע געווידמעט מענדעלי מוכר ספרים.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי - - - -	97.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע -	41.70
4 „ דאלארובקא -	53.10
7 „ סטאבילזאציע (אמ.)	65.75
5 „ ווארשאווער ס.-ב. 1934	55.25
5 „ לאדזער	49.25
ענגלישער פונט - - -	26.19
דאלאר אפיצ. — 5.28 נישט-אפיציעל —	5.27
גאלד-דאלאר — — —	9.02
גאלד-רובעל — — — —	4.76
דייטשער מארק — — —	1.30
פראנק שווייצארישע — —	172,60

ראדיא - פראגראם

מיטוואך, ד. 15-טען יאנואר

6.34 גימנאסטיק, 6.50 פליטען, 7.20 ידיעות, 7.55 אינפארמאציעס. 8 אודיציע פאר שולען, 11.57 צייט-סיגנאל, 12.03 ידיעות, 12.15 חניז - ביבליאטעק — שמועס פון פרל. וויקטאריא הארטלעב, 12.30 קאנצערט, 1.25 הויזווירטשאפט, 1.30 אונגארישע מוזיק, 3.12 לאדזער בערזע, 3.15 עקספארט, 3.30 פרעהליכע לידער, 4 אודיציע פאר קינדער, 4.20 נעגער-מוזיק, 5 דיסקוסיע 5.20 מוזיק, 5.50 אויסלענדישער הומאר, 6 טראנסמיסיע פון ווארשאווער קאנסערוואטאריום, 6.30 פעליעטאן, 6.45 פאפולערע פוילישע מוזיק, 7.20 רעקלאמע-קאנצערט, 7.35 ספארט, 7.20 אקטועלער רעפארטאזש, 8 פייערליכע ערעפנונג פון די ראדיא-סטאציע אין סאסנאוויעץ, 8.45 אווענד-ידיעות, 9 שאפינ׳ס שאפונגען, 9.35 פאעזיע, 9.50 שמועס פאר סוחרים. 10 לייכטע מוזיק, 10.30 טאנץ-מוזיק, 11 ידיעות, קאמוניקאטען.

הלאנג-קינא-טעאטער
ZACHETA
זגערזשער 26.
היינט און פאלג. טעג!
גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!
I
די מעלארישסטע קאמעדיע
וויענער פראדוקציע א. ג.
דער הער אהן א דירה
אין די הויפטראלען:
Herman Thimig, Hilda Wolston
Paweł Hurbiger, Leo Slezak
II
שעהנער פילם-ראמאנס מיט
JOSE MOJICA אין פילם א. נ
„דאס מיידעל פון די וואלקענס“
ווי אויך די פענאמענאלע טענצערקע
ROSITA MORENO

מאטיוון פון אורטייל אין פראצעס פאר ערמארדען א יוד אין גראדנע

מיר האבען שוין געברענגט אויספיהרליך דעם פראצעס געגען דימפערן פאר דערמארדען דעם יוד ליפסקי אין גראדנע.
דימפער איז די בעקאנט פערמשפט געווארען אויף 6 יאהר תפיסה. איצט ברענגען מיר די מאטי... פון אורטייל.

דער פארזיצער ה׳ הריניעוויטש האט דעם אורטייל מאטיווירט אזוי:
דערלאנגענדיג ליפסקין א שטארקען זעץ מיט׳ן מעסער אין הארצען, האט דימפער, אלס דערוואק... סענער מענש, געדארפט פערשטיין, אז דאס קען זיין א טויט-קלאפ.
אלס מילדערנדען אומשטאנד האט דאס געריכט וואס האט זיך געענדיגט נישט בלויז מיט ווערטער, אנגענומען דימפערס אויפגערעגטען צושטאנד נאכ׳ן צוזאמענשטויס מיט ראפאלאוויטשען און קושעסען, נאר אויך מיט פעטש. דימפער האט דאן ארויסגע... כאפט דעם מעסער, אבער דערזעהענדיג דעם פא... ליציאנט קשיזיצקי האט ער גענומען אנטלויפען.
ווען ער האט דערזעהען, אז ליפסקי און גלאז פערשטעלען איהם און ציועטקאוון דעם וועג, און ווייסענדיג אז פון הינטען לויפט דער פאליציאנט מיט א גרעסערער גרופע מענשען, האט ער אין א שטארק-אויפגערעגטען צושטאנד זיך בענוצט מיט׳ן מעסער.
די געשיכטע מיט א יודישען המון, בעוואפענט מיט שטעקענס, איז א בבא-מעשה, ווייל סיי לויט די ערקלערונגען פון פאליציאנט, סיי לויט דער אויספארשונג האט דימפערן קיינער נישט אנגערירט; ער האט נישט געהאט קיין שום גרונד זיך צו פער... טיידיגען. ווייל ער האט דאך געזעהען און גע... וואוסט, אז ס׳איז שוין פאהאן א פאליציאנט און קיין זאך דראהט איהם נישט.

אלס מילדערנדען אומשטאנד האט דאס געריכט אנגענומען זיין שכורליכען צושטאנד; דאגעגען אלס באלעסטיגענדען מאמענט דעם פאקט, וואס דימפער האט דער ערשטער א קלאפ געטון ראפאלאוויטשען און שוין צו איהם זיך געכאפט מיט׳ן מעסער און וואס ער האט אן שום גרונד מיט׳ן מעסער דערלאנגט ליפסקין, ווייסענדיג אז דאס מעסער איז א שארפער, ווייל ער האט איהם נישט לאנג פריהער אליין אנגעשארפט.

די ציוויל-תביעה איז נישט אנערקענט געווא... רען, ווייל ליפסקיס פערדינסטען זענען געווען צו קליין אויף אויסצוהאלטען זיין טאטע-מאמע.

דער פער׳משפטער דימפער, וועלכער איז די גאנצע צייט פון פראצעס געזעסען א צעציטערטער, האט דעם אורטייל אויפגענומען דווקא רוהיג.

ד״ר
R. Zalcwasser
כירורג
צעגעלניאנא 19, טעל. 125-17
נעהמט אן פון 1—2 און פון 4—6.30.

Doktór
Henrykowski
ספעציעל - ארצט פאר מענער - שוועכע -
בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג
טראוגוטא 9 טעל. 262-98
נעהמט אן פון 8—11 און פון 6—9 אווענד.
זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 בייטאג.

אבן-נגף פון די פויליש-דייטשע בעציהונגען

די לעצטע יאהרען פון דער פוילישער אויסערן־פאליטיק זענען געווען הויפטזעכליך פערנומען מיטן מאנטירען די פויליש־דייטשע בעציהונגען, און געארבייט האבען דא נישט נאר פראפעסיאנעלע דיפלאמאטען, נאר אויך פערשידענע געזעלשאפטליכע און אפילו וויסענשאפטליכע פאקטארען. ס'זענען צווישען ביידע מלוכות געשלאסען געווארען א גאנצע רייה אפמאכען, ס'איז געשאפען געווארען א פויליש־דייטשער אינסטיטוט אויף צו פערטיפען די פריינדשאפט צווישען ביידע פעלקער, מ'האט איינגעארדענט רעפרעזענטאטיווע געיעגען און ס'איז עפעס דערגרייכט געווארען, אזוי האט זיך לפנים אויסגעדוכט.

דער פויליש־דייטשער אינסטיטוט אין ווארשע און דער דייטש־פוילישער אינסטיטוט אין בערלין האבען אלזא, בעצוועקט נישט קיין דיפלאמאטישע דערגרייכונגען נאר פשוט צו דערנעהנטערען ביידע פעלקער, שוין אייניגע יאהר ווי מ'ארבייט פאר דער דאזיגער דערנעהנטערונג און אט ווי אזוי די דערנעהנטערונג זעהט אויס, לויט דער דעקלאראציע פון דעם הויפט־ראט פון פערבאנד פון די פאליאקען אין דייטשלאנד.

דער הויפט־ראט שטעלט פעסט: אז „דער איצטיגער צושטאנד מוז געענדערט ווערען" — און „דאס צוזאמענלעבען פון בעזונדערע נאציאנאליטעטען אין די גרעניצען פון איין מלוכה קען זיך נאר שטיצען אויף אנ'אויפריכטיגער און אפענער אנערקענונג פון די געגענזייטיגע רעכט און פליכטען, די אפיציעלע דערקלערונגען, וואס קינדיגען אן דעם אפשטעלען די גערמאניזאציע, זענען נישט אונגעשטערט געווארען דורך אנ'ענדערונג פון די פאקטישע פערהעלטנישען, אין געגענטייל, די בעציהונג צו דער פוילישער בעפעלקערונג אין דייטשלאנד איז פערשארפט געווארען דורך א סיסטעמאטישער בעשווערונג פון דער קולטורווירונג פון דער נאציאנאלער אייגענארטיגקייט און דורך א פערמאנענטען געגענשטעלען זיך דער פעפרידיגונג פון די עלעמענטארסטע נאציאנאלע רעכט אויפן רעליגיעזען, קולטורעלען, געזעלשאפטליכען און ווירטשאפטליכען געביט."

צום סוף פון דער דעקלאראציע ווערט געזאגט אז דער הויפט־ראט וועט זיינע רעזידעראטען פארשטעלען פערזענליך דעם פיהרער פון דריטען רייך אדאלף היטלער.

* * *

דער אפיציאז — די „גאז. פאלסקא" — האט די דאזיגע דעקלאראציע אפגעדרוקט מיט א געוויסער זשענירונג, אהן קיינע שום קאמענטארען, ווייל אייגענטליך וואס האט די „גאז. פאל." געקענט צוגעבען צו דער דאזיגער דעקלאראציע, אין וועלכער ס'קומט אייגענטליך צום אויסדרוק די גאנצע עקסטערמינאציע פון דעם היינטיגען דייטשלאנד לגבי די מיטגלידער פון דער „בעפריינדעטער" נאציע — לגבי די פאליאקען, וועלכע האבען דאס „גליק" צו וואוינען אין דריטען רייך. פוילען האט אויף דעם מזבח פון דער פויליש־דייטשער „פריינדשאפט" געבראכט זעהר א סך קרבנות. זי האט ארויסגערופען צו זיך אנ'אומצופרידענע בעציהונג פון א גאנצע רייה אנדערע מלוכות. זי האט אנגעווארען א סך קאפיטאלען, וועלכע זענען אין דייטשלאנד פערפרארען געווארען, פערארזאכענדיג געוואלטיגע שאדענס פאר פוילישע בירגער. זי מאכט זיך כלא ידע וועגען די סומען וואס דייטשלאנד קומט איהר פאר טראנזיט־קאמוניקאציע; זי האט געשלאסען אנ'אומגינסטיגען האנדעלס־אפמאך מיט דייטשלאנד, און דעריבער איז שוין פערשטענדליך פארוואס די אפיציעלע פרעסע פערשוויגט אזוי די פראגע וועגען די רדיפות אויף די פאליאקען אין דייטשלאנד.

די דעקלאראציע פון דעם הויפט־ראט פון דעם פערבאנד פון פאליאקען אין דייטשלאנד בעווייזט אבער אז די בעציהונג צו די פאליאקען, דייטשע בירגער, האט זיך גארנישט געענדערט, אז דארט, וואו די איינציקלעך פון די אמאליגע „קרייד־ציגער" האבען די מאכט האלטען זיי זיך פעסט ביי די „טראדיציעס" פון די האקאטיסטען און גיבען אויך די מיטגלידער פון דער „בעפריינדעטער" נאציע צו פיהלען, אז די ליאכען זענען א מינדערווערטיגע ראסע וועלכע פערדינט נישט אז מ'זאל איהר שטעלען אויף איין הויך מיט די מיטגלידער פון דער „נארדישער" ראסע.

און אייגענטליך איז פאר אונז די דאזיגע בעציהונג פולשטענדיג א פערשטענדליכע. ס'איז א טעות צו מיינען, אז אין א לאנד, וואו ווילדע שנאה איז דערהויבען געווארען צו דער מדרגה פון א טוגענד, וואו אלע געזעצען פון לאנד זענען דורכגעדרונגען מיט די פרינציפען פון דעם דייטשען „איבערמענשטום" און פון א בעציהונג צו אנדערע פעלקער ווי צו א „אונטערמענשטום", — קען מען שאפען א דעמארקאציע־ליניע, איבער וועלכער די געפיהלען פון שנאה און פעראכטונג זאלען נישט טארען אריבערמארשירען.

שנאה איז ווי א צעבושעוועטע כוואליע, וועלכע ווייס נישט פון קיין אפהאלט. סיידען זי טרעפט אן אויף א שטארקע פויסט. מען קען אפשר אריינגעבען געזעצען אין וועלכע ס'זאל גענוי איינגערעכענט ווערען, וועלכע איינוואוינער פון דייטשלאנד און פון וועלכער נאציאנאליטעט ס'איז ערלויבט צו האסען און צו וועלכע מען דארף זיך בעציהען נייטראל נישט קאלט און נישט ווארים. ווייל צו קיין פריינדליכער בעציהונג א חוץ צו אייגענע מענשען פון דער „סטאדע" דערלאזט דאס היינטיגע דייטשלאנד בכלל נישט.

אבער אזא פארמעלע געזעצגעבונג וועט ווארשיינליך קיין זאך נישט ענדערען. מחמת אויב שנאה הערשט דורך דאס גאנצע לעבען פון לאנד, קענען קיינע אויסנאהמען נישט געמאכט ווערען, נאכמעהר ווען די שנאה האט א בעגרינדונג אין הונדערטיאהריגע טראדיציעס. וואס קענען דא העלפען דיפלאמאטישע אפמאכען און דייטש־פוילישע אינסטיטוטען?

מען דארף קודם כל פאר יעדען פרייז אנטוואפענען די העצער, די ברוטאלע פרעדיגער פון מענשען־האס.

אפאפירט מען אבער זייער האס, וועלכע זיי טראגען צווישען די איראפעאישע פעלקער און דעם סם, מיט וועלכען זיי פערפעסטען די לופט, מוז מען אויף שטילערהייט אפראבירען די עוולות, וועלכע ווערען בעגאנגען לגבי די מיטגלידער פון אנ'אונאפהענגיגער נאציע — דארט וואו זי איז אין א מינדערהייט...

א. צינצינאטוס.

ווער איז לארד בערסטעד

וואס פאהרט היינט צוזאמען מיט הערבערט סאמיועל און סיימאן מארקס קיין אמעריקא

דער נאמען פון לארד בערסטעד חזר'ט זיך איצט כסדר איבער אויף די שפאלטען פון דער יודישער פרעסע צוליב זיין געפלאנטער רייזע צוזאמען מיט הערבערט סאמיועל און סיימאן מארקס קיין אמעריקא בכדי צוצוגרייטען די עמיגראציע פון די יודען פון דייטשלאנד.

עס וועט דעריבער זיין אינטערעסאנט ביי דער געלעגענהייט זיך צו בעקענען מיט דער וואונדערבארער קאריערע פון דער דאזיגער פערזענליכקייט דעם שעפער פון דער ענגלישער נאפט־אינדוסטריע, וועלכער קאנטראלירט היינט, צוזאמען מיט לארד דעטערדינג, נאפט־קוועלען, וואס זענען 14 מאל אזוי גרויס ווי אלע נאפט־קוועלען, וואס געפינען זיך אין אמעריקא. לארד בערסטעד איז געבוירען געווארען אלס מארקוס סאמיועל אין לאנדאנער געטא, אין ווהייטשעפעל. זיין קינדהייט האט ער פערבראכט אין די שמוציגע געסלעך פון דעם ארימסטען טייל פון דער וועלט־שטאט. ער איז געווען א קליינער בעאמטער אין א שיף־אגענטור און ווען דאס האט זיך איהם צוגעגעסען, האט ער בעשלאסען זיך ארויסצולאזען אין דער וועלט. די רייזע קיין אינדיען האט ער אדורכגעמאכט אלס „בלינדער פאסאזשיר". דארט האט ער געהאנדעלט מיט וואס עס האט זיך נאר געלאזט. ענדליך האט ער געגרינדעט א קליינע טראנספארט־פירמע. ער האט געארבייט זעהר פלייסיג און עס איז איהם געלונגען צו קריגען א קליינעם קרעדיט ביי די פאריזער ראטשילדס. ער איז געווארען אנ'אייגענטימער פון אנ'אלטער צופאהרענער שיף און מיט דער צייט איז ער געווארען א הער פון א קליינעם פלאט מאדערנע שיפען. ער האט געהאט שוועריגקייטען צו בעקומען פראכטען פון אינדיען, אבער קיינמאל האט ער נישט געהאט קיין פראכטען פון ענגלאנד קיין אינדיען. און שטענדיג האבען זיינע שיפען געמוזט אדורכמאכען דעם וועג צוריק אהן לאדונג. איינמאל האט עמיצער פארגעלעגט, אז ער זאל פאר א קליינעם אפצאהל איבערפיהרען אויף צוריקוועגס קיין אינדיען — בענזין. סאמיועל האט מסכים געווען און אינגיכען האט ער פערשטאנען, אז דאס דאזיגע זייטיגע געשעפטעל דארף ווערען זיין הויפט־האנדעל און ער האט אנגעהויבען צו פערקויפען בענזין אין אינדיען, יאפאן און כינע. אינגיכען האט ער אויסגעבויט אנשטאט די פרימיטיווע שיפען א גרויסען פלאט פון נאפט־טאנקס און א חוץ דעם האט ער זיך בעמיהט וועגען דער קאנצעסיע אויף די נאפט־קוועלען אויף דער אינזעל בארנעא און האט אויך אייגענער האנד אנגעהויבען זייער עקספלאטאציע.

נאך איידער ראקפעלער'ס סטאנדארט אויל האט אנגעהויבען די מלחמה געגען דעם יונגען דעטערדינג איז סאמיועל שוין געווען א געפעהרליכער קאנקורענט פון דעטערדינג'ס ראיאל דוטש. ווען די אמעריקאנער וואלטען נישט געווען אזוי שטאלץ אונצוגענגליך און איבערצייגט אין זייער מאכט, ווען די דירעקטארען פון סטאנדארט אויל וואלטען זיך געגעבען די מיה גענויער צו אבסערווירען דעם קליינעם יוד סאמיועל, וואלט איצט בכלל נישט עקזיסטירט די מאכט פון ענגלישען נאפט און פון ראיאל דוטש וואלט נישט געבליבען קיין שפור. די אמעריקאנער האבען אבער געגלויבט, אז זיי וועלען קענען צורייבען יעדען קאנקורענט. עס איז זיי נישט געקומען אויפ'ן געדאנק אונטערצוהאנדלען אדער צוזאמענצוארבייטען מיט די קליינע. און סאמיועל? זאל ער ווייטער קאנקורירען מיט דעטערדינגען.

און דערווייל האט דער קליינער יוד פון ווהייטשעפעל מיט דער הילף פון די ראטשילדס ווייטער געבויט שיפען־טאנקס. דעטערדינג האט נישט געהאט קיין איין שיף. ער האט אבער דערפאר געהאט רייכע נאפט־קוועלען אין האלענדישען אינדיען, די קוועלען פון דער צוקונפט. ראקפעלער'ס קוועלען, אבער הגם זיי האבען זיך פערוואנדעלט אין א שטראם גאלד, האבען אבער געדראהט אויסצוטרוקענען. דעטערדינג האט ווייניגער פראדוצירט, ער האט אבער איבעראל געהאט אונערשעפליכע קוועלען. סאמיועל האט פערשטאנען, אז ראקפעלער איז דער הער פון דער געגענווארט, אבער די צוקונפט געהערט צו דעטערדינגען. דער קאמף, וואס ראקפעלער האט געפיהרט מיט דעטערדינגען דורך פערקלענערען די טראנספארט־פרייזען, האט אבער אויך געשאדט סאמיועל'ן.

און עס איז געשעהן, וואס עס האט געמוזט געשעהן. סאמיועל'ס פלאט האט זיך פעראייניגט מיט דעטערדינג'ס רייכטום אין קאמף געגען ראקפעלער'ס מאכט. דאס איז געשעהן אין 1897. די נייע פירמע האט זיך זייט דאן געפינען אונטער דעם מעכטיגען שוץ פון ענגלאנד. ווייל א שותף פון דער פירמע, איז געווען דער ענגלישער בירגער סאמיועל. האבענדיג אזא שוץ, האט סאמיועלס גרויסער פלאט און דעטערדינג'ס אונערשעפליכע קוועלען אנגעהויבען דעם קאמף מיט ראקפעלער'ן און פירט איהם מיט ערפאלג ביז צום היינטיגען טאג.

אזוי ארום איז סאמיועל געווארען דער בעגרינדער פון ענגלאנד'ס מאכט אלס נאפט־מלוכה, אלס מיטאייגענטימער פון קאנצערן ראיאל־דוטש־שעל און איז איינער פון די גרעסטע מאגנאטען פון ענגלאנד. ער ארבייט אויך געזעלשאפטליך. אין יאהר 1902 איז ער אויסגעוועהלט געווארען אלס לארד־מאיאר פון לאנדאן. פאר זיינע פערדינסטען ביי דער אויסבויאונג און פערפעסטיגען די מאכט פון דער בריטישער אימפעריע איז ער אין 1921 בעשטימט געווארען אלס לארד בערסטעד און אין 1924 איז ער דערהויבען געווארען צו דער ווירדע פון א וויסקאונט.

לארד בערסטעד איז געבליבען א טרייער יוד, און האט זיך נישט געשעהמט מיט זיין אפשטאמונג. און לעצטענס — ווי די צייטונגען האבען שוין געמעלדעט — נישט־קוקענדיג אויף זיין טיפען עלטער. ער איז איבער 80 יאהר אלט, האט ער זיך פעראינטערעסירט מיט'ן גורל פון זיינע אומגליקליכע ברידער אין דייטשלאנד, און פאהרט היינט קיין אמעריקא, בכדי צוצוגרייטען א קאנסטרוקטיווען רעטונגס־פלאן.

צי וועט קומען צו א ווייטערדיגע דעוואלואציע פון דאלאר

אין שייכות מיט דער לעצטער ירידה פון דאלאר אויף די איראפעאישע בערזעס שרייבט די „אי. ק. צ." פאלגענדעס:

דער דאלאר וועגען וועלכען מען האט לעצטענס אויפגעהערט שוין צו רעדען, איז היינט ווידער ביי אלעמען אין מויל. דער דאלאר האט א שוואכע טענדענץ די פראגע צי דער דאלאר וועט ווידער נישט ווערען דעוואלוירט הייבט אן צו בעאונרוהיגען די וועלט:

עס איז אפשר פריהצייטיג שוין היינט צו רעדען וועגען דער סכנה פון א נייער דעוואלואציע פון דער וואלוטע וועלכע האט אין משך פון די לעצטע צוויי יאהר ווידער פערנומען דאס ערשטע ארט אין וואלוטע סיסטעם פון דער וועלט. א וואלוטע, וועלכע איז געשטיצט אויף א העלפט גאלד פון דער גאנצער וועלט. אבער עס צייכענט זיך אן דייטליך די מעגליכקייט פון א נייער דעוואלואציע פון דאלאר און א אפיציעלען אויסדרוק האט דעם דאזיגען פאקט געגעבען נישט קיין אנדערער ווי פרעזידענט רוזוועלט אליין אין זיין רעדע דעם 10־טען יאנואר.

אין דער דאזיגער רעדע האט פרעזידענט רוזוועלט פערלענגערט אויף נאך א יאהר זיין בערעכטיגונג וואס איז ענטהאלטען אין דעם וואלוטע געזעץ פון 30טען יאנואר 1934 בעגרינדענדיג דאס מיט דעם וואס אויף די וואלוטע מערק הערשען נאך ווייטער אויסערגעוועהנליכע אומשטענדען.

עס זענען פערלענגערט געווארען די בערעכטיגונגען פון פרעזידענט נישט נאר אויפן געביט פון סטאביליזאציע פאנד נאר אויך די בערעכטיגונגען אויפן געביט פון דער דעוואלואציע פון דאלאר.

דער פרעזידענט האט דעם 12 מאי 1933 בעקומען דאס רעכט אדורכצופיהרען די דעוואלואציע פון דאלאר און זיין סטאביליזאציע צום קורס נישט נידריגער ווי 50 פראצענט און נישט העכער ווי 60 פראצענט פון פאריטעט. דערווייל האט פרעזידענט רוזוועלט אדורכגעפיהרט די דעוואלואציע אויף 59.06 פראצענט.

די ענדגילטיגע סטאביליזאציע פון דאלאר איז אבער ביזאיצט נאך נישט אדורכגעפיהרט געווארען. מען האט געמיינט אז די פראוויזארישע סטאביליזאציע פון דאלאר פון יאנואר 1934 וועט שוין זיין א ענדגילטיגע, אויב דער פרעזידענט וועט פון די ווייטערדיגע דעוואלואציע בערעכטיגונגען אין טערמין נישט מעהר מאכען קיין געברויך און די דאזיגע בערעכטיגונגען ענדיגען זיך דעם 29 פון דעם חודש.

און אט איצט זענען אבער די דאזיגע בערעכטיגונגען פערלענגערט געווארען, אין דער ווענדונג פון פרעזידענט רוזוועלט אויף נאך א יאהר — און דערפון נעהמט זיך די בעאונרוהיגונג און ענטוישונג.

די בעאונרוהיגונג האט נאך אנדערע סיבות. עס האט א שייכות אויך מיט דער ליקווידירטער „א.א.א." און דאס זוכען נייע וועגען פון הילף פאר דער לאנדווירטשאפט, אנשטאט די איצט אפגעשאפטע.

ווי בעוואוסט האט די אויפלעבונג אין דער אמעריקאנישער ווירטשאפט נישט געלעזט נאך די פראגע פון בודזשעט דעפיציט. דער דאזיגער דעפיציט וואס האט אין יאהר 1934 בעטראפען 3.989 מיליאן דאלאר (אדער 21 מיליארד זלאטעס) האט אין יאהר 1935 בעטראפען — 3,575 מיליאן דאלאר, און אויפ'ן יאהר 1936 ווערט ער געשאצט אויף 3.234 מיליאן דאלאר ערשט אויפ'ן יאהר 1937 ווערט ער לויט דער אפטימיסטישער אפשאצונג פון פרעזידענט רוזוועלט בעטראגען אויף 1,098 מיליאן דאלאר. און ביי אזא לאגע קומט פאר די ליקווידאציע פון „א.א.א." דאס בעדייט אז עס פאלען אוועק די שטייערען פון איבערארבייטען אין דער הויך פון 500 מיליאן דאלאר אבער דאס בעדייט נישט אז עס פאלען גלייכצייטיג אפ די הוצאות אויף פרעמיעס פאר די פארמערס פארן בעגרעניצען דעם פערזייה שטח. די דאזיגע פרעמיעס זענען אויסגעצאהלט געווארען די פארמערס אויפן יסוד פון קאנטראקטען וואס זענען געשלאסען געווארען צווישען די פארמערס און דער רעגירונג און די רעגירונג האלט זיך אין שטאנדפונקט אז עס איז א זאך פון אנשטענדיגקייט און כבוד אז די קאנטראקטען וואס די רעגירונג האט געשלאסען זאל רעספעקטירט ווערען, אזוי אז דער דעפיציט פון בודזשעט וואלט נאך גרעסער געווארען און ער ווערט אפגעשאצט אויף 4 מיליארד דאלאר.

די צווייטע זייט פון פראבלעם איז וואס דארף מען געבען דער לאנדווירטשאפט אויפן ארט פון דער ליקווידירטער „א.א.א.". דער לאגער פון די אינפלאציאניסטען אין די פעראייניגטע שטאטען איז נאך נישט פערשוואונדען. דאס פראגראם פון „ביליגען דאלאר" איז אין די לאנדווירטשאפטליכע שטאטען ווייטער פאפולער. די אגיטאציע פון די אינפלאציאניסטען נאך דער ליקווידאציע פון דער „נירא" און „א.א.א." וועט זיך זיכער נאך מעהר שטארקען און שוין איצט הערט מען שטימען וואס פאדערן די ווייטערדיגע דעוואלואציע פון דאלאר.

ווען די אנדערע עלעמענטען פון „ניו־דיל" צוזאמען מיט דעם פראגראם פון די גיגאנטישע עפענטליכע ארבייטען זענען בעדראהט דורך די אורטיילען פון העכסטען געריכט, איז גאנץ מעגליך אז עס וועט ענטשטעהן א נויטווענדיגקייט צו פערטרעטען זיי דורך דער טעטיגקייט פון א נייער דעוואלואציע.

דאס זענען די סיבות צוליב וואס רוזוועלט האט זיך איבערגעלאזט פרייע הענד אין דעם וואלוטע פראבלעם. אין דעם אפעל צום קאנגרעס האט רוזוועלט ארויסגערוקט אנדערע ארגומענטען און נעמליך דעם אינטערנאציאנאלען כאאס, עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז אין הינזיכט פון וואלוטע הערשט איצט אויף דער וועלט א פולשטענדיגער כאאס א סך גרעסערער ווי אין די צייטען פון דער וועלט מלחמה".

מיר האבען נאר א פאר גאלד וואלוטעס, מיר האבען וואלוטעס וואס זענען דעוואלוירט געווארען. מיר האבען האלב פעסטע וואלוטעס (דאלאר און בעלג) מיט א פראוויזארישער סטאביליזאציע, מיר האבען עלאסטישע וואלוטעס מיט אונבעגרעניצטע דעוואלואציע רעזערווען, ווי דער ענגלישער פונט. מיר האבען אויך איינגעפרוירענע וואלוטעס, ווי דער סאוויעטישער רובעל, דייטשע מארק, איטאליענישע לירע, וואס מען קען נישט ארויספיהרען און נישט אריינפיהרען.

ווי עס איז דערפון צו זעהן פערשלעפט זיך דער וואלוטע קריזיס פון דער וועלט און ער פערטיפט זיך אויך—שוין נישט רעדענדיג וועגען דעם, אז ער ברייט זיך בסדר אויס. די רעדע פון פרעזידענט רוזוועלט וועט נישט זיין קיין קוואל פון אפטימיזם פאר דער וועלט, וועלכע וועט פערשטעהן איהר זין.

פראנצויזישע רעגירונג בעהאנדעלט ליבעראל די שטאטסלאזע

פאריז. (יט"א) דאס אינערן־מיניסטעריום האט פעראָרדענט, אז להבא זאלען שטאטלאזע נישט דעפארטירט ווערען בלויז אויפ'ן יסוד פון אנ'אדמיניסטראטיווער פעראָרדנונג. נאר יעדער פאל פון דעם מין זאל מיטגעטיילט ווערען דעם אינערן־מיניסטעריום.

שטאטסלאזע קענען — לויט דער דאזיגער פעראָרדנונג — דעפארטירט ווערען בלויז פאר בעגעהען א קרימינעלען פערברעך, פאר א פערשווערונג געגען דער רעגירונג, פאר פיהרען א פערשווערונגס־אקציע אויף דער פראנצויזישער טעריטאריע געגען א פרעמדער מלוכה אדער פאר ביי־זוויליגען נישט־צאהלען שטייערען.

אין יעדען בעזונדערען פאל מוז גענומען ווערען אין בעטראכט דער פאמיליען־צושטאנד פון שטאטסלאזען ווי בכלל אלע אומשטענדען פאר זיין גונסטען.

די פעראָרדנונג פון דער פראנצויזישער רעגירונג האט ארויסגערופען גרויס צופרידענהייט אין יודישע און רוסישע קרייזען. אין איצטיגען מאמענט בעציהט זיך די פעראָרדנונג הויפטזעכליך אויף די שטאטסלאזע פון רוסלאנד און סאאר־געביט. מען האפט, אז ענליכע בעשטימונגען וועלען אויך ארויס געגעבען ווערען לטובת די פליטים פון דייטשלאנד, וואס הגם פיל פון זיי זענען אפיציעל נאך נישט קיין שטאטסלאזע, פאקטיש אבער קענען זיי נישט געניסען פון קיין שום שוץ פון די דייטשע קאנסולאר־ארגאנען.

„אין פינף יאהר ארום וועט אין א"י זיין א מיליאן יודען — און דאן וועט זיין א סוף צו די אראבער“

דער מופטי-ארגאן דערצעהלט נייע „סודות פון חדר“ וועגען „געפעהרליכען פלאן“ פון ענגלענדער און יודען

ירושלים. (יט"א) „אל ליוואא“ זאגט אויס די „סודות פון חדר“. אין אן-ארטיקעל א. ט. „דער פיר-יאהר-פלאן פון הויך-קאמיסאר“ שרייבט די צייטונג, אז אין די אפיציעלע ארכיוען אין א"י און לאנדאן געפינט זיך א „געפעהרליכער פלאן“ פאר א"י, וואס איז אויסגעארבייט געווארען אין צוזאמענהאנג מיט'ן ווילען פון הויך-קאמיסאר צו פראקלאמירען א לעגיסלאטיוו-ראט, זיך נישט אפשטעלענדיג פאר קיין זאך אין דער וועלט. מיר קענען פערזיכערען — שרייבט „אל ליוואא“ — אז ווען נישט אט דער פלאן, וואלט דער הויך-קאמיסאר נישט בעקומען די הסכמה פון דער ענגלישער רעגירונג צו פראקלאמירען דעם לעגיסלאטיוו-ראט, אדער עס וואלט געקומען צו א שארפען צוזאמענשטויס צווישען איהם און די יודען, וואס וואלט זיך פערענדיגט מיט זיין דעמיסיע. בעת דער דזשאן טשענסעלאר האט זיך בעמיהט צו פראקלאמירען א לעגיסלאטיוו-ראט, איז דער פלאן נאך נישט געווען, און וואלט מען אין זיין צייט פארגעלעגט אזא פלאן, וואלט ער נישט מסכים געווען אויף איהם. וועגען דעם דאזיגען פלאן האט סער ארטור וואוקאפ גערעדט בעת זיין לעצטער אינספעקציע אין די צפונ'דיגע דערפער. דער הויך-קאמיסאר האט אבער נאר גערעדט וועגען דעם פלאן, ווי ווייט ער איז נוגע די אראבער, אבער ווי ווייט ער איז נוגע די ענגלענדער און די יודען, וועגען דעם האט ער קיין ווארט נישט דערמאהנט. ווען די יודען „וואלטען נישט גערעדט וועגען קליינען געלד צו בעזעצען יודען פון דייטשלאנד אין א"י און ווען זיי וואלטען נישט גערעדט וועגען א פיר-יאהר-פלאן צו בעזעצען א פערטעל מיליאן יודען אין לאנד, וואלטען מיר זיך נישט אפגעשטעלט אויף דעם, וואס מען פלאנט איצט פאר דעם אראבישען פאלעסטינע, וואס וועט זיין דער פרייז פאר'ן לעגיסלאטיוו-ראט, כדי אזוי-ארום אפצוקי-פען די אראבער פון דער עיקר-פראגע“.

„אל ליוואא“ דערצעהלט וועגען אן-אינטריגע צווישען די יודען און דער ענגלישער רעגירונג, אריינצוברענגען א האלבען מיליאן יודען אין די קומענדע פיר יאהר: א פירטעל מיליאן פון דייטשלאנד און א פירטעל מיליאן פון אנדערע לענדער. ווען אין פינף יאהר ארום — שרייבט „אל ליוואא“ — וועלען ווידער זיין וואהלען צום לעגיסלאטיוו-ראט וועט פאלעסטינא האבען א בעפעלקערונג פון צוויי מיליאן נפשות: 1 מיליאן יודען און 1 מיליאן אראבער. די אראבער וועלען אבער זיין הינטערשטעליג לגבי די יודען ווייל דאס רוב יודישע עמיגראנטען, סיי מענער, סיי פרויען, וועלען זיין אין יוגענדליכען עלטער און וועלען האבען דאס פאסיווע און אקטיווע וואהל-רעכט צו די שטאט-פערוואלטונגען און צו דעם לעגיסלאטיוו-ראט.

„אל ליוואא“ ווייס אויך דעם „סוד“ פון מ. שערטאק'ס רייזע קיין עגיפטען: ער איז אהין געפאהרען מיט'ן צוועק צו אונטערהאנדלען מיט הארטיגע איינפלוסרייכע יודען, צו פערקויפען אין עגיפטען דייטשע סחורות פאר דעם פירטעל מיליאן יודען, וואס וועט איינוואנדערן קיין א"י. „אל ליוואא“ ווענדעט זיך דעריבער צו אלע אראבער, צו באיקאטירען דייטשע סחורות, וואס קומען אן דורכ'ן טראנספער.

די צייטונג פיהרט אויס: „אדער מען מוז ציהען נוצען דערפון, וואס די ענגלענדער ווילען איבערבעטען די אראבער, פון דער נייער ענגלישער פאליטיק, מיט וועלכער מר. אידען פיהרט איצט אן, אדער מען מוז שטעהן פעסט, אז די צאהל אראבישע דעלעגאטען זאל זיין אין פערהעלטניש צו דער אראבישער בעפעלקערונג אין לאנד, אדער באדען-אנגעלעגענהייטען און די איינוואנדערונג זאלען געהערען צו דער קאמפעטענץ פון לעגיסלאטיוו-ראט — אז נישט איז אין פיר אדער פינף יאהר ארום א סוף צו די אראבער אין ארץ-ישראל“.

„אל ליוואא“ ווייס צו דערצעהלען, אז דער אויסערן-מיניסטער מר' אנטאני אידען האט איבערסטרואירט דעם הויך-קאמיסאר אין א"י און די בריטישע רעפרעזענטאנטען אין אנדערע לענדער פון נאהענטען און מיטעלען מזרח צו בעהאנדלען די מוזולמענישע בעפעלקערונג אזוי מילד ווי מעגליך און מאכען איהר די ווייטגעהענדסטע קאנצעסיעס, כדי צו זיכערן איהר פריינדשאפט פאר דער בריטישער רעגירונג. דאס — שרייבט „אל ליוואא“ — איז די סיבה דערפון, וואס דער הויך—קאמיסאר מאכט אזעלכע בעמיהונגען צו בעקומען די הסכמה פון די אראבער אויפ'ן לעגיסלאטיוו—ראט אין א"י. די אראבישע צייטונג ווארענט דעריבער די פיהרער פון דער אראבישער בעפעלקערונג, אז זיי זאלען זיך נישט איבעראיילען מיט'ן אננעמען די זיי פארגעלעגטע קאנצעסיעס. זיי קענען פאדערן מעהר, ווייל ענגלאנד וועט זיי די דאזיגע פאדערונג נאך געבען.

א „פאן - אראבישער קאנגרעס“ אין באגדאד

ירושלים (יט"א). אין באגדאד וועט איבעריגען פארקומען א „פאן-אראבישער קאנגרעס“. זיינע ארגאניזאטארען האבען זיך א לאנגע צייט בעמיהט, אז די רעגירונג פון איראק זאל איבערנעהמען דעם פראטעקטאראט איבער'ן קאנגרעס, איצט איז בעקאנט געווארען, אז די איראק-רעגירונג האט זיך ענדגילטיג אפגעזאגט צו ווערען דער פראטעקטאר פון „פאן-אראבישען קאנגרעס“.

בודזשעט פון פתח - תקוה

ירושלים (יט"א) דער לאקאלער ראט פון פתח-תקוה האט אויסגעארבייט דעם בודזשעט אויפ'ן יאהר 1936-37, וואס מוז נאך בעשטעטיגט ווערן דורך דער רעגירונג די הכנסה איז אויסגערעכענט אויף 35.500 פונט און די הוצאה אויף 40.500 פונט. 80 פראצענט פון בודזשעט געהט אויף ערציהונג און סאניטארע צוועקען. דער שטאט-ראט אין פתח תקוה בעקלאגט זיך אין זיין מעמאריאל צו דער רעגירונג, אז די בעטייליגונג פון דער רעגירונג אין בודזשעט פון פתח-תקוה ווערט פון יאהר צו יאהר אלץ קלענער.

אראבער „דעמאנסטרירען“ געגען דער ליקוי - לבנה

ירושלים (יט"א) בעת דער ליקוי לבנה, וואס איז פארגעקומען דעם 8 יאנואר, האט דער אראבישער המון אין יפו איינגעארדענט א גאסען-„דעמאנסטראציע“ און געקלאפט אין פויקען און בלעכען, כדי צו פערטרייבען דעם שטן אין „געשטאלט פון לויתן, וואס וויל איינשלינגען די לבנה“ די „דעמאנסטראנטען“ האבען געזאגט קאפיטלעך קאראן און פאראייניגעס אויך געבעטען אויף רעגען.

פראפ. נאמיער פון לאנדאן בעטייליגט זיך אין עקזעקוטיווע - בעראטונגען וועגען לעגיסלאטיוו - ראט

ירושלים (יט"א) פראפ. נאמיער, געוועזענער פאליטישער סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן, איז צוריק אפגעפאהרען קיין ענגלאנד. פראפ. נאמיער האט עטליכע וואכען פערבראכט אין לאנד און זיך בעטייליגט אין די זיצונגען פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין צוזאמענהאנג מיט דער פראקלאמירונג פון לעגיסלאטיוו-ראט-פראיעקט.

„אבער יודען זענען נישט געוואונשען אין עבר-הירדן....“

ירושלים (יט"א) פון אמאן ווערט מיטגעטיילט, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער ראס-נימרין-אפערע האט זיך דער בריטישער פערטרעטער אין עבר הירדן געווענדעט צום לאנדווירטשאפטליכען דעפארטאמענט, אז ער זאל זיך ארויסזאגען וועגען לאנדווירטשאפטליכע אונטערנעהמונגען אין עבר הירדן. דער לייטער פון ווירטשאפטליכען דעפארטאמענט האט געענטפערט, אז פארלויפיג געהערען אזעלכע אונטערנעהמונגען צו פריוואטע מענשען. אונטערנעהמונגען פון א גרויסען מאסשטאב, פאדערן גרויסע קאפיטאלען, וואס נאר יודען וואלטען זיי געקאנט אינוועסטירען — אבער „יודען זענען נישט געוואונשען אין עבר הירדן“.

אביסעלע קיביץ
(הומאר פון טאג)

א חסיד'ס א פרוי איז געגאנגען שווער צו-קינד, לויפט ער אוועק צום רבין, ראט איהם דער רבי ער זאל לאזען אויפקלייבען א מנין יודען זיי זאלען זאגען תהלים. דער חסיד איז אוועק צום שמש פון שטיבעל, דער שמש האט אויפגעקליבען א מנין-יודען און זיי האבען געזאגט תהלים.

ווען דער חסיד איז געקומען אהיים האט שוין זיין ווייב געהאט געבוירען א קינד, אין א פאר מינוט ארום האט זי געהאט א צווייט קינד, א ווײלע שפעטער — עס געהט נאך איינס. לויפט דער חסיד שנעל אוועק אין שטיבעל און שרייט צו די יודען:

— געוואלד, גזלנים, הערט אויף זאגען תהלים!

* * *

א פראווינצער איז געקומען קיין לאדז אנצוקוקען די וואונדער פון א גרויסער שטאט און האט געדונגען א צימער אין א האטעל. איידער ער איז געגאנגען שלאפען, האט ער געפרעגט דעם האטעל דינער ווען איז די צייט פון עסען.

— מיר עסען פריהשטיק פון זיבען ביז עלף, מיטאג פון צוועלף ביז דריי, און וועטשערע פון זעקס ביז אכט — האט דערקלערט דער האטעל דינער.

— הער זיך איין — האט זיך אפגערופען דער פראווינצער — ווען זשע וועל איך האבען צייט אנצוקוקען לאדז?

„חברת הכשרת הישוב“ פערגרעסערט איהר קאפיטאל אויף 100 טויזענט פונט

ירושלים (יט"א) אויף דער זיצונג פון דירעקטארען-ראט פון דער „חברת הכשרת הישוב“ איז בעשלאסען געווארען צו פערגרעסערן דעם רעזערוו-פאנד אויף 100 טויזענד פונט. עס איז אויך בעשלאסען געווארען פארצולעגען דער גענעראל-פערזאמלונג צו פערטיילען א דיווידענדע אויף 8 פראצענט אויף די גרינדונגס- און געוועהנליכע אקציעס און 6,3 אויף פארצוגס-אקציעס.

דאס לעבען אין ווארשא
(טעלעפאנישע ידיעות פון דער הויפט-שטאט)

רעדוצירט די פרייזען פון באהן-בילעטען אויף 1000 און 2500 קילאמ.

פון 18. יאנואר אן וועלען בעדייטענד רעדוצירט ווערען די פרייזען פון די נארטען-בילעטען אויף אדורכפאהרען 1000 און 2500 קילאמעטער. אזוי-ארום וועלען צוגענגליך געמאכט ווערען די אויספלוגען אויף די נארטען-געביטען פאר די בריי͏טסטע מאסען.

דער פרייז פון א בילעט דריטע קלאס אויף 1000 קילאמעטער וועט אנשטאט ווי ביז איצט 30 זל. מיט 50 גראשען נאר קאסטען 26 זל. מיט 50 גראשען, דער פרייז פאר 2500 קילאמעטער וועט רעדוצירט ווערען פון 60 זל. מיט 50 גר. אויף 52 זל. מיט 50 גראשען שוין צוזאמען מיט'ן אפצאהל פאר'ן בילעטען-ביכעלע און אפצאהל פאר דער ליגע צו שטיצען די טוריסטיק.

כדי צו בעקומען די דאזיגע בילעטען מוז מען האבען א לעגיטימאציע פון פוילישען נארטען-פערבאנד.

ארעסטירט א קאסע-ברעכער.

מיר האבען שוין מיטגעטיילט, אז דעם 9. דעצעמבער האבען קאסע-ברעכער אויפגעריסען די קאסע פון דער פירמע שייבלער און גראהמאן, געגשא 14 און צוגערויבט דעמאלט 10 טויזענד זלאטעס מזומנים.

נעכטען איז ארעסטירט געווארען איינער פון די הויפט-אנטיילנעהמער אין דעם איינברוך, דאס איז א געוויסער אהרן שטשופיאק א בעקאנטער קאסע-ברעכער, ער איז איינגעזעצט געווארען אין טורמע, די שותפים וויל ער נישט אויסגעבען.

א מיליאן קינדער אהן שול.

נעכטען איז פארגעקומען א זיצונג פון דער פארלאמענטארער בילדונגס-גרופע, כדי צו בעטראכטען די מעגליכקייט צו העלפען דער מלוכה פאר'ן שול-וועזען, דעם פארזיץ האט געפיהרט דער געוו. מיניסטער סענ. מיקלאשעווסקי, אין דער זיצונג האט אנטיילגענומען דער בילדונגס-מיניסטער שוויענטאסלאווסקי צוזאמען מיט דעם לייטער פון דער בודזשעט-אפטיילונג ה' נאוואק.

די קאטאסטראפאלע לאגע פון פאלקס-שולוועזען האט פארגעשטעלט דעפ. האפמאן, אין זיין רעפעראט האט ער אויפמערקזאם געמאכט אויף דעם מיליאן קינדער אהן שול און דעם כסדר וואקסענדען אנאלפאבעטיזם, וועלכער בעדראהט נישט נאר די אלגעמיינע קולטור פון פאלק נאר אויך די פערטיידיגונגס-קראפט פון דער מלוכה.

די בודזשעט-געברויכען פון בילדונגס-מיניסטעריום האט פארגעשטעלט דעפ. באכמארסקי, בעטאנענדיג די נויטווענדיגקייט ענטשפרעכענד צושפערגרעסערען דעם בילדונגס-בודזשעט אין די ראהמען פון מלוכה-בודזשעט, אין דער דיסקוסיע האבען אנטיילגענומען א גאנצע רייהע דעפוטאטען און ס'איז בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען וועגען דעם צו דער רעגירונג.

ארום דער אפערע פון אינטענדענט פון די געוו. שטאטישע טעאטערס.

די אפערע פון אינטענדענט פון די געוועזענע שטאטישע טעאטערס לאניעווסקי, וועלכער איז ארעסטירט געווארען אונטער'ן פערדאכט פון מיסברויכען ווי: נישט אויסרעכענען זיך פון פערשידענע סומען, ארויסבארגען רעקוויזיטען און געמען לאפובקעס — נעהמט אן ברייטע פארמען, לאניעווסקי האט געמאכט פערשידענע פינאנציעלע אפעראציעס, אין וועלכע ס'זענען פערמישט עטליכע אינסטיטוציעס, די אקטען פון דעם ענין זענען איבערגעשיקט געווארען צום פראקוראר, לאניעווסקי איז איינגעזעצט געווארען אין טורמע אויף דזשעלנא גאס.

לאקאטארען - שוץ אויף דירות איבער 5 צימערען.

אויף דער נעכטיגער זיצונג פון דער יורידישער קאמיסיע זענען פערטיילט געווארען די רעפעראטען. דעפ. זאמערשטיין האט בעקומען דעם רעפעראט וועגען נאוועליזירען דעם לעצטען דעקרעט פון מלוכה-פרעזידענט וועגען רעדוצירען דאס דירה-געלד און ענדערען דעם לאקאטארען-שוץ. דער נייער פראיעקט פערלאנגט ארומצונעהמען דורכ'ן געזעץ וועגען לאקאטארען-שוץ די וואוינונגען איבער 5 צימערען, אין וועלכע עס וואוינען דאקטוירים, אדוואקאטען און אינזשיניערען, דער לאקאטארען-שוץ זאל אויך, ווייטער חל זיין אויף אלע אינדוסטריע און האנדעלס-אונטערנעהמונגען.

פלענום פון דער הויפט - פערוואלטונג פון י.ש.א.

די טעג איז פארגעקומען א סעסיע פון דער הויפט-פערוואלטונג פון דער י.ש.א. אין די זיצונגען האבען זיך אויך בעטייליגט פארשטעהער פון צ.ב.ק. אין ווילנע, ביאליסטאקער י.ש-א., שול-ארגאניזאציע פאר ווילנער פראווינץ, לעהרער-פעראיינען אין ווארשע און ביאליסטאק.

דער פלענום האט אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם פארזיצער פון י.ש.א. יוסף לעשטשינסקי, איינשטימיג אויסגעוועהלט ח. ש. קאזדאן און אויפ'ן ארט פון וויצע-פארזיצער זרבבל, וועלכער האט זיך בעזעצט אין א"י, איז געוועהלט געווארען ש. זאגאן.

ארום בעריכט פון עקזעקוטיוו און אויספיהרבירא וואס איז רעפערירט געווארען דורך ש. מענדעלסאן האט זיך ענטוויקעלט אן אויספיהרליכע דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט א סך רעדנער עס איז בעהאנדעלט געווארען די פינאנציעלע לאגע פון די שולען, עס איז דורכגעפיהרט געווארען אן אבשאצונג פון די פעדאגאגישע דערגרייכונגען און ארבייטען און עס זענען אויך אנגעמערקט געווארען די פערספעקטיוון אויף דער נאהענטסט צוקונפט. אלע אהן אויסנאהם האבען פעסטגעשטעלט אן-אויפלעבונג אין דער ארבייט.

דער פלענום האט אויסגעדריקט אנערקענונג דעם עקזעקוטיוו פאר דער אבגעטוועגער ארבייט און רעקאמענדירט צום קומענדען שול-יאהר צו עפענען נייע אנשטאלטען. עס איז אויך אנגענומען געווארען א פארשלאג וועגען גרויסע יובל-פייערונגען איבערן גאנצען לאנד (אין צוזאמענהאנג מיט'ן 20-יעהריגען עקזיסטענץ פון די יודישע וועלטליכע שולען) עס ווערט אויך פראיעקטירט א לאנד-אויסשטעלונג פון די קינדער-ארבייטען.

ח. ש. קאזדאן האט אבגעגעבען א בעריכט פון זיין ערפאלגרייכער אקציע אין אמעריקע. דער רעדנער האט דערצעהלט וועגען דער הילף, וואס ער האט בעקומען פון די יודישע ארבייטער-ארגאניזאציעס (קודם כל פון ארבייטער-רינג) און אויך כאראקטעריזירט דעם אופן, ווי אזוי די אקציע איז געפיהרט געווארען, דער פלענום האט נאך א מיינונגס-אויסטויש אנגענומען א אנערקענונגס - רעזאלוציע פאר קאזדאן און איבערגעשיקט א גרוס פאר אלע ארגאניזאציעס און פריינד אין אמעריקע, וועלכע האבען מיטגעווירקט צום ערפאלג פון דער אקציע.

נ. בוקסבוים האט רעפערירט וועגען דער רעכטליכער לאגע פון דער יודישער שול. ער האט געמאלען א בילד פון פיין און ליידען, שילדערענדיג אלע שוועריגקייטען, וועלכע די יודיש-וועלטליכע שול שטעהט אויס, און אנגעוויזען אויף די וועגען, ווי אזוי ענטגעגענצווירקען די שוועריגקייטען.

ש. מענדעלסאן האט אין זיין רעפעראט וועגען „געזעלשאפטליכע פראבלעמען פון יודישען שול-וועזען“ בעהאנדעלט די פראגע פון א שול-קאנגרעס. שול-צוזאמענפאהר, לעהרער-קאנפערענץ ווי אויך די יוגענדונג וועגען צוטרעטען צום קולטור-פראנט. דער רעפערענט האט מאטיווירט, פארוואס די י.ש.א. דארף צום קולטור-פראנט נישט צוטרעטען. די דעבאטע ארום די פראגען איז געווען א לייִדענשאפטליכע. דער פלענום האט בעשלאסען רופען א שול-קאנגרעס. א לעהרער-צוזאמענפאהר און זיך ארויס געזאגט געגען אנטיילנעמען אין אז. גער. קולטור-פראנט, רופענדיג אלע פריינד צו גרופירען זיך אין דער י. ש. א.

דער פלענום האט אויסגעהערט אן-אינפארמאציע רעפעראט וועגען דער פרעכטיגער מעדעם-סאנאטאריע.

ארום דער לעגאליזירונגס - אקציע פון נישט דיפלאמירטע געזעלען.

דעם 31. דעצעמבער פ. י. האט זיך, ווי בעקאנט, געענדיגט דער טערמין פון דערלאנגען וועגען דונגען וועגען צולאזען צו די פערלייכטערטע געזעלען-עקזאמענס. אין פעראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה זענען שוין אנגעקומען א רייהע בעריכטען וועגען דער דורכגעפיהרטער אקציע אין פערשידענע שטעט. ביז איצט האט דער פעראייניגטער קאמיטעט בעקומען בעריכטען וועגען אנערך 5,000 יודישע נישט-דיפלאמירטע געזעלען, וועלכע האבען, אדאנק דער אקציע פון קאמיטעט, דערלאנגט וועגענדונגען וועגען צולאזען זיי צו די הנחה-עקזאמענס, וואס עס וועט זיי געבען א מעגליכקייט זיך צוצופאסען צו די פערפליכטענדע פארשריפטען פון אינדוסטריע-געזעץ. די דערהאלטענע מאטעריאלען און בעריכטען ווערען איצט געניי בעארבייט דורכ'ן פעראייניגטען קאמיטעט פאר די ענינים פון יודישער מלאכה.

גריכישע ציוניסטען געגען לעגיסלאטיוו-ראט
ציוניסטישער טעריטאריאל-פערבאנד אין גריכענלאנד

סאלאניקי (יט"א) אויף דער שלוס-זיצונג פון לאנדעס-צוזאמענפאהר פון דער גריכישער ציוניסטישער ארגאניזאציע איז פארגעלעזען געווארען א דאנק-דעפעשע פון געארג דעם 2-טען פאר די הולדיגונגס-אויסדרוקען, וואס זענען איהם געשיקט געווארען דורך דער קאנפערענץ.

דער צוזאמענפאהר האט אנגענומען א רייהע רעזאלוציעס, צוו. אנד. וועגען דער שאפונג פון א טעריטאריאל-פערבאנד, געגען דער פראיעקטירטער שאפונג פון לעגיסלאטיוו-ראט, פאר דער אונטערשטיצונג פון קה"י און קק"ל א. אנד. דער צוזאמענפאהר האט אויסגעדריקט צוטרוי דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און בעגריסט דעם צוריקקעהר פון ד"ר וויצמאן צו דער ציוניסטישער לייטונג.

א ספעציעלע דעלעגאציע פון צוזאמענפאהר האט איבערגעגעבען דעם בריטישען קאנסול אין סאלאניקי די רעזאלוציע געגען לעגיסלאטיוו-ראט - פראיעקט.

* * *

סאלאניקי (יט"א) די יודישע פרעסע דריקט אויס גרויס פערביטערונג צוליב דעם געקירצטען סערטיפיקאטען-שעדיול, צוליב וועלכען עס זענען פאר אלע מזרח-לענדער בעשטימט געווארען בלויז 120 סערטיפיקאטען.

ראדז, ווארשא און ניו־יארק
דא ווערט דערצעהלט א שפאנענדע פאסירונג

אַרבייטענדיג אָבער צוזאַמען ביי איין בעל־הבית, און דערצו נאָך וואוינענדיג אין איין הויז, האָט זיך מאָטעלע מיט יענעם בחור געלעבט זעהר פריינדליך. און אַ סך מאָל פלעגען זיי פערברענגען צוזאמען, אויסגעהען אויף אַ שפּאציר מיט מיידלעך און וואָס מעהר צייט עס איז אוועק, אַלץ נעהנטערע פריינד זענען די צוויי (מאָטאָלע מיט'ן טאָקער) געוואָרען.

ווען די געשיכטע, וואָס מיר דערצעהלען דאָ, האט פּאסירט, איז מאָטעלע שוין אלט געווען צוואַנציג יאָהר, און דער פריינד זיינער, דער טאָקער, איז שוין געווען אַ „געשטעלטער" ד.ה. ער איז שוין געווען איבערגעקומען דעם פריזיוו.

און דאָ קומען מיר צו דעם עיקר פון דער געשיכטע.

ביי מאָטעלע'ס באַלאַבאָס האָט געדינט אַנ'אַכצעהן יאַהריג מיידעל, אַ יתומה, און זי פלעגט בעדינען די צוויי געזעלען, מאַכען זייערע בעטען, אויפרוימען זייערע צימערען, צוגרייטען זייער וועש.

קיין גרויסע קראַסאַוויצע איז די דינסט נישט געווען, אָבער וואַרפען מיט איהר האָט מען זיך אויך נישט בעדאַרפט. אַ יונגע, געזונדע מויד — אַזש די ערד האָט געציטערט ווען זי איז געגאַנגען.

מאָטעלע'ס פריינד, דער טאָקער, האָט מיט דער דינסט געפיהרט אַ שטילע ליבע... קיין גרויסע צדקניה איז דאָס מיידעל אויך נישט געווען. פלעגט זי ביסלעכווייז אונטערזינדיגען מיט'ן טאָקער. מאָטעלע איז געווען אַ צוריקגעצויגענער, אַביסעל אַ שעמעוודיגער. האָט ער קיינמאָל נישט געוואַגט אַפילו צו רעדען אַ פרעך וואָרט צו דער דינסט, שוין אָפּגערעדט, אַז ער פלעגט זיך צו איהר קיינמאָל נישט טשעפּען.

אָבער איינמאָל אין אַנ'אויפדערנאַכט, רופט דער טאָקער אַוועק מאָטעלען און ער זאָגט איהם, אַז ער וועט איהם צונויפפיהרען מיט דער דינסט...

און פון דאַן אָן איז שוין אַוועקגעגאַנגען אַ שטיקעל צייט, און ביידע פריינד, מאָטעלע מיט'ן טאָקער, פלעגען זיך טרעפען מיט דער דינסט...

און די דינסט איז פערגאַנגען אין טראָגען...

צום אומגליק איז זי נישט אַרויסגעקומען מיט לשון אין צייט, ווען מען האָט זיך געקאָנט נאָך אַנ'עצה געבען, נאָר ווען זי איז שוין געווען אין דעם פערטען חודש...

ביידע פריינד גיבען ביים רב אַ שבועה

די דינסט, אַ דערשראָקענע און אַ פערצווייפעלטע, הויבט אָן פאַר די צוויי פריינד וויינען און קלאָגען. און ביידע פריינד נעמען די שולד וואַרפען איינער אויף'ן אנדערן. איינער זאָגט: „עס איז דיין קינד!", און דער צווייטער זאָגט: „ס'איז דיין קינד!".

און דעם דינסטמיידעל, דער יתומה, איז דערווייל ביטער און פינסטער... וואָס זאָל זי טון? ביידע בחורים טרייסלען זיך אָפּ פון איהר. וויינט זי פאַר'ן טאָקער: האָב מיט מיר חתונה, שטעל אַ חופּה, און זיי אַ טאַטע צום קינד, וואָס וועט קומען. לויפט ער פון איהר אַוועק אַנ'אָפּגעבריהטער. קלאָגט זי פאַר'ן צווייטען, וויל ער מיט איהר אויך נישט חתונה האָבען. הכלל, ס'איז איהר שלעכט מען וועט שוין באַלד אויף איהר דערקענען... און זי וועט נאָך צוליב דעם אָנווערען איהר שטעל, און אַהיים געהן האָט זי נישט צו וועמען, נישט קיין טאַטען און נישט קיין מאַמען... וואָס זאָל זי טון?

איז דאָס אָרימע מיידעל אַוועקגעלאָפען צום רב און האָט פאַר איהם אויפגעהויבען אַ גרויסע יללה: הייליגער רבי, וואָס זאָל איך טון? איך בין אַנ'אָרימע יתומה... און זי דערצעהלט איהם איהר ביטער האַרץ, איהרע גרויסע צרות...

טרייסט זי דער רבי מיט גוטע און ליבע רייד, וויין נישט, טאָכטערשי, וויין נישט. עס איז נישט הפקר פּיעטרושקע, און איך וועל רעדען מיט די צוויי בחורים...

און דער רב האָט באַלד געשיקט דעם שמש רופען מאָטעלע'ן מיט'ן טאָקער צו זיך, אויסצוהערען וואָס זיי האָבען צו זאָגען.

און דאָ ביים רב האָבען זיי יעדער גענומען וואַרפען די שולד איינער אויפ'ן צווייטען. מאָטעלע האָט געזאָגט, אַז דער טאָקער איז דער טאַטע פון דעם קינד, און דער טאָקער האָט געזאָגט, אַז מאָטעלע איז דער טאַטע...

ווען דער רב האָט געזעהן, אַז ער וועט היינט מיט זיי צו קיין שום טאָלק נישט קומען, און אַז קיינער פון זיי וויל בשום אופן נישט חתונה האָבען מיט דער אָרימער יתומה, איז דער רב מיט זיי געקומען צו אַ פשרה:

דאָס מיידעל האָט געזינדיגט מיט צוויי בחורים איז דאָס שוין איהר שטראָף. וואָס קיינער פון זיי וויל מיט איהר נישט חתונה האָבען, אָבער אינגאַנצען קוילען אַ יודישע יתומה, טאָר מען אויך נישט. האָט דער רב גוזר געווען אויף די צוויי בחורים, אַז אויב קיינער פון זיי וויל מיט איהר נישט חתונה האָבען, זאָלען זיי ביידע זיין שותפים צום קינד און זיי ביידע זאָלען עס אויסהאַלטען צוזאַמען מיט דער מוטער, כל זמן זי וועט זיין שוואַך און וועט נישט קאָנען אַרבייטען...

אַז ביידע בחורים האָבען דעם רב געגעבען אַ שבועה, אַז באַלד נאָך דעם טאָג געהען זיי אַוועק און דינגען אַ דירה פאַר דער יתומה, ביז זי וועט איבערקומען די קינפעט און זיך ווידער שטעלען אויף די פיס, און דאָס קינד וועלען זיי ביידע אויסהאַלטען, ביז דאָס מיידעל וועט חתונה האָבען און וועט נישט דאַרפען זייער הילף...

און ביידע, מאָטעל און דער טאָקער, האָבען געהאַלטען וואָרט.

זיי האָבען פאַר דעם מיידעל געדונגען אַ צימער מיט עסען און טרינקען און האָבען פאַר איהר געצאָהלט יעדען חודש [illegible]

עס איז אַוועקגעגאַנגען דער זעקסטער, דער זיבעטער, דער אַכטער חודש און ס'איז געקומען דער נייַנטער...

ביידע בחורים בלייבען איבער מיט אַ קינד...

די גאַנצע צייט פונ'ם טראָגען איז ס'מיידעל געווען געזונד און שטאַרק. זי איז אויך איבערגעקומען געזונדערהייט דעם קינפעט. אָבער אויפ'ן דריטען טאָג איז איהר צוגעפאַלען אַ בלוט־פערגיפטונג — און זי איז געשטאָרבען...

און ביידע בחורים, מאָטעל מיט'ן טאָקער, זענען איצט געוואָרען „טאַטעס" פון אַ קינד...

דאָס קינד, אַ יונגעלע, האָבען זיי אַוועקגעגעבען צו אַנ'אָרימער פרוי, עס זאָל זיך ביי איהר האָדעווען, און זיי ביידע האָבען פאַר'ן קינד געצאָהלט.

די צייט איז דערווייל נישט געשטאַנען און געוואַרט, נאָר איז זיך געגאַנגען איהר וועג, אין דער אייביגקייט אַריין, און דאָס קינד איז געוואַקסען און איז אַלט געוואָרען אַ יאָהר, צוויי, דריי, פיר און פינף — און די ביידע „טאַטעס" האָבען פאַר איהם אַלץ געצאָהלט יעדען חודש.

דעם טאָקער איז שוין יאַקבי אַביסעל נמאס געוואָרען צו צאָהלען אַזוי פיל. איז ער שוין געבליבען הינטערשטעליג פאַר אַ פּאָר חדשים און דער גאַנצער עול איז געפאַלען אויף מאָטעל'ען אַליין.

מאָטעלע איז אָבער אַוועקגעגאַנגען צום רב, ביי וועמען זיי ביידע האָבען געגעבען די שבועה, און זיך פערקלאָגט אויף זיין פריינד, דעם טאָקער.

דער רב האָט געשיקט רופען דעם טאָקער, און האָט איהם גוט אויסגעמוסרט, ביז יענער האָט ווידער אָנגעהויבען צאָהלען.

דערווייל זענען ביידע „טאַטעס" געוואָרען חתנים און חתונה געהאַט (פערשטעהט זיך, אַז די ווייבער זייערע האָבען נישט געוואוסט פון דער גאַנצער געשיכטע) און זיי האָבען זיך בעלעבט גליקליך און צופרידען.

יאָהרען זענען אַוועק און די צוויי „טאַטעס" האָבען שוין געהאַט זייערע אייגענע, געזעצליכע קינדער, און זייער „שותפות'דיגער" זוהן איז שוין געגאַנגען אין חדר אַריין לערנען.

געזאָגט האָט מען איהם, אַז זיינע עלטערען זענען געשטאָרבען, ווען ער איז נאָך געווען קליין, און אַפילו אַ רמז פון דעם אמת האָט ער נישט געוואוסט...

פון דער גאַנצער געשיכטע האָט קיינער נישט געוואוסט. אַ חוץ דעם רב מיט די צוויי בחורים, די „טאַטעס"... אַפילו די פרוי, וועלכע האָט גענומען געלט פאַר'ן ערציהען דאָס קינד, האָט אויך נישט געוואוסט דעם אמת, ווייל דאָס געלט, וואָס זי האָט גענומען, איז געגאַנגען דורכ'ן רב'ס הענד. מאָטעלע מיט'ן טאָקער פלעגען דאָס געלט געבען דעם רב און דער רב פלעגט עס איבערגעבען דער פרוי.

דערנאָך האָט דאָס לעבען געבראַכט דערצו, אַז סיי מאָטעלע, און סיי זיין פריינד, דער טאָקער, זאָלען דאַרפען

אַוועקפאָהרען קיין אַמעריקע
און איבערלאָזען „זייער" קינד אין וואַרשאַ.

צום ערשטען איז פון וואַרשאַ אָפּגעפאָהרען דער טאָקער. פאַר'ן אַוועקפאָהרען האָט ער געגעבען נאָכאַמאָל אַ שבועה דעם רב, אַז ער וועט פון אַמעריקא שיקען זיין חלק געלד. אָבער ער האָט זיין שבועה פערגעסען אַזוי שנעל, ווי ער איז אַוועקגעפאָהרען. ער האָט אַפילו קיין איין בריף נישט געשיקט נישט צו זיין פריינד מאָטעלען און נישט צום רב. האָט מאָטעלע געצאָהלט פאַר ביידע.

אַ ברירה האָט ער געהאַט: לאָזען דאָס קינד הונגערען, האָט ער נישט געהאַט דאָס האַרץ. ער האָט שוין איצט געהאַט אייגענע קינדער, און ער האָט געפיהלט, וואָס אַ קינד מיינט...

די צייטען זענען אָבער ביי מאָטעלען נישט שטענדיג געווען גוט. עס איז ביי איהם געווען אַ צייט, ווען פאַר זיינע אייגענע קינדער האָט ער נישט געהאַט, וואָס זיי האָבען בעדאַרפט — אָבער זיין שבועה האָט מאָטעלע געהאַלטען: יעדען חודש האָט ער צום רב געבראַכט געלד. ער האָט משכנות פערזעצט און זיין וואָרט געהאַלטען.

עס ווערט ביי איהם קראַנק אַ קינד, דערמאָהנט ער זיך אין דער שבועה

דער רב האָט גוט געזעהן, ווי שווער ס'איז פאַר מאָטעלען נאָכצוקומען יעדען חודש מיט געלד פאַר „זיין" קינד און אַז ער רייסט עס אָפּ פון זיין לעצטען ביסען. האָט ער אַוועקגעשיקט בריף צו בעקאַנטע קיין אַמעריקאַ, אַז זיי זאָלען איהם העלפען אויפזוכען דעם טאָקער. אָבער ער האָט איהם נישט געקאָנט געפינען.

אָבער איינמאָל אין אַנ'ערב פסח, שוין יאָהרען נאָכדעם ווי דער טאָקער איז געהאַט אַוועקגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ, האָט דער רב דערהאַלטען פון איהם אַ בריף מיט געלד (פינף און צוואַנציג דאָלאַר) פופציג רובעל פאַר דעם קינד. און ער האָט דעם רב אַרויסגעשריבען דעם אמת: ער האָט זיך פאַר איהם מודה געווען, אז ער וואָלט זיך נישט געווען דערמאָהנט צו שיקען געלד, אָבער ווינס אַ קינד איז ביי איהם קראַנק געוואָרען, האָט ער זיך דערשראָקען און עס איז איהם באַלד געקומען אויפן געדאַנק, אַפשר וויל איהם גאָט שטראָפען דערפאַר, וואָס ער האַלט נישט זיין שבועה וואָס ער האָט געגעבען. און ער האָט צוגעזאָגט, אַז ער וועט פון היינט אָן און ווייטער שיקען געלט יעדען חודש.

און ער האָט טאַקע געהאַלטען וואָרט.

שפּעטער איז מאָטעלע אויך אָפּגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ. עס איז איהם אין דער פרנסה געוואָרען זעהר שלעכט — האָט איהם זיינער אַ שוואָגער (דעם ווייב'ס אַ ברודער) געשיקט אויף די הוצאות און האָט איהם מיט דער פרוי און צוויי קינדער אַרויסגענומען קיין אַמעריקאַ.

קיין אַדרעס פון זיין פריינד, דעם טאָקער, האָט ער נישט געהאַט, ער האָט נישט געוואוסט זיין וואו ער געפינט זיך. ווייל יענער פלעגט זיין אַדרעס נישט אָנגעבען אויף די בריף צום רב. האָט ער איהם דאָ אַרומגעזוכט וואו נאָר די שטאָט האָט אַנ'עק.

ער האָט איהם געזוכט צווישען די טאָקערס, אָבער אָהן ערפאָלג. ער האָט איהם נישט געפונען. ער האָט געזוכט זיין נאָמען אין אַלע טעלעפאָן־ביכער און ווי ער האָט נאָר געזעהען אַזאַ פאַמיליען־נאָמען ווי יענעמס, האָט ער איהם בעזוכט, אָבער עס איז נישט געווען דער, וועמען ער האָט געזוכט.

און דאָ איז מאָטעלע'ן שוין געגאַנגען סיי גוט, סיי שלעכט. ער האָט שוין געהאַט געלד און האָט עס פערלוירען. און האָט עס שוין ווידער אַמאָל געהאַט. אָבער שטענדיג האָט ער זיין שבועה געהאַלטען און יעדען חודש האָט ער געשיקט געלד קיין וואַרשאַ צום רב פאַר זיין „בשותפות'דיגען" קינד...

און יעדען חודש האָט מאָטעלע פון דעם רב דערהאַלטען אַ קבלה אויפ'ן געלד מיט אַ לאַנגען בריף, וואו ער האָט איהם פאַדראָבנע אַרויסגעשריבען וועגען יהודה'ן (אַזוי הייסט דאָס קינד). וואָס ער טוט און ווי אַזוי עס לעבט זיך איהם. אַזוי האָט עס אָנגעהאַלטען ביז'ן יאָהר 1933. דאַן האָט מאָטעלע דערהאַלטען פון רב אַ בריף, אַז ער נעמט פון איהם אַראָפּ די שבועה. דער בריף איז געווען געשריבען אין לשון קודש און ער לייענט זיך אומגעפעהר אַזוי:

דער בריף פונ'ם רב

„צום ליבען און עהרליכען מענשען מיט'ן גוטען האַרץ, מאָטעלע, ער זאָל לעבען און געזונט זיין מיט זיין גאַנצען בני בית. אמן.

„אייער לעצטען בריף מיט'ן געלד האָב איך ערהאַלטען און איך וויל אייך דאָ מיט פרייד לאָזען וויסען, אַז יהודה נויטיגט זיך מעהר נישט אין אייער געלד. פאַר אייער געלד, וואָס איהר האָט איהם געשיקט, האָט ער אויסגעשטודירט אויף אפטייקער און ער אַרבייט שוין אין אַ־אַפּטייק. ווי איך האָב אייך שוין אין אַ פריהערדיגען בריף געשריבען, האָט מען יהודה'ן גערעדט פיינע שידוכים און ער איז מיט מזל אַ חתן געוואָרען מיט אַ בתולה פון אַ חשוביער פאַמיליע און זיי האָבען איהם געגעבען אַ פיינעם נדן, וואָס אויך אייער אַמעריקאַנער געלט וואָלט עס געקענט בעטרעפען אַנ'ערך פון איבער טויזענד דאָלאַר. אַזוי אַז איהר דאַרפט איהם מעהר נישט שיקען קיין געלט. און איהר דאַרפט זיין שטאָלץ דערמיט, וואָס איהר האָט זיך דאַן נישט אָפּגעזאָגט פון העלפען איהם, וועלכער איז אויסגעוואַקסען אַ פיינער מענש, ווייט שטאָלץ ביי זיך, וואָס איהר האָט מיט אייער הילף געהאָלפען אַ מענשען. און אויב איהר זייט „דאַן" בעגאַנגען אַ זינד, האָט איהר זי שוין לאַנג אויסגעקויפט מיט אייער גוטסקייט און גאָט ברוך הוא וועט זי אייך מכפר זיין, און ער וועט אייך מיט אייער פאַמיליע שיקען פיל געזונד גוטס און הצלחה. אמן סלה".

און ביי מאָטעלע'ן איז דעם רב'ס בריף עד היום בעהאַלטען, און ער האַלט איהם ווי אַנ־אבן טוב.

מאָטעלע האָט מיר דערצעהלט די געשיכטע מיט דער האָפענונג, אַז זיין פריינד, דער טאָקער, וועט זי לייענען, און ער וועט זיך מיט איהם קומען זעהן. ער וויל איהם זעהן, ווי איינער וויל לעבען עס איז איהם גוט און ער דאַרף חלילה נישט קיין הילף פון איהם. מאָטעלע זאָגט דאָ נישט אויס זיין פריינד'ס נאָמען, ווייל טאָמער האַלט עס נאָך זיין פריינד בסוד פון זיין פאַמיליע, און וויל נישט אַז מען זאָל וויסען די גאַנצע געשיכטע.

וואָס איז שייך מאָטעלע'ן, האָט ער שוין פאַר זיין פרוי דערצעהלט דעם גאַנצען אמת, און צי ער איז יאָ שולדיג געווען, צי נישט — איז זי איהם סיי־ווי מוחל.

(סוף)

די פרוי האט אויסגעגעבען אויף איהם 87 דאלאר,
האט ער דערפאר געקראגען זעקס חדשים תפיסה

מארק מילער, אַ שעהנער בחור פון 28 יאהר, וואָס זיצט פערשפאַרט אין א שיקאגער געפענגניש, האָט אויפגענומען א רעפאָרטער פון א טאג־צייטונג, און זיך געקלאָגט פאַר איהם: „דער ריכטער האָט מיך גערופען דזשיגאָלאָ, מיך פערזעצט הינטער אייזערנע גראַטעס אויף זעקס חדשים צייט, און נאָר דערפאַר וואָס איך האָב אָנגענומען א מתנה פון א פרוי. די מתנה איז בעשטאַנען אין פינאַנציעלער שטיצע, וואָס האָט בעטראָפען 87 דאלאר מיט 56 סענט."

און די פרוי?

די פרוי איז אַ פערהייראַטע. זי איז קארין סליידער 33 יאָהר אַלט. איהר מאַן איז אַנ'אַרמעע קאַפּיטאַן. דער ריכטער האָט זי געשטעלט אונטער פּראָבע פאַר אַ יאָהר צייט. און אויב זי וועט אין דעמזעלבען שטאָט, אינ'ם משך פון דעם יאָהר ווידער זיין אומגעטריי דעם מאַן איהרען, וועט זי דאַרפען בעצאָהלען דריי הונדערט דאלאַר שטראָף. דאָס מיינט, אַז אויב די פרוי וועט זיין פאַלש דעם מאַן איהרען, וועט דער מאַן מוזן בעצאָהלען די דריי הונדערט דאלאַר שטראָף, וואָרים דערווייל איז זי דאָך נאָך זיין ווייב און ער האָט נאָך קיין גרונט נישט פאַר קיין גט. נאָר ווייב ער וועט יאָ קריגען א גרונט פאַר א גט אין דער שטאָט אילינאָי, וועט ער דאַרפען צאָהלען שטראָף.

וואָס־זשע האָט דער מאַן געטון?

ער האָט געכאַפּט דעם אומגעטרייע ווייב און איז מיט איהר אַנטלאָפען קיין מינעאַפּאָליס, וואו זי וועט איהם קאָנען זיין אומגעטריי און ער וועט נישט דאַרפען צאָהלען קיין שטראָף דערפאַר...

דער יונגערמאַן אָבער (מארק מילער) מוז זיצען 6 חדשים אין געפענגעניש, כאָטש ער האָט נישט געשוואוירען אין קלויסטער, אָדער אין געריכט, אַז ער דאַרף אימיצען געטריי זיין, כאָטש ער האָט צוויי [illegible]

ווען דער קאַפּיטאַן ריטשאַרד ה. סליידער, 39 יאָהר אַלט, האָט געבעטען, אַז מען זאָל איהם לאָזען פאָהרען אויף וואַקאַציע. שוין 4 יאָהר אז ער האָט קיין וואַקאַציע נישט געהאַט. איז ער געווען בערעכטיגט צו 5 וואָכען וואַקאַציע. איידער ער איז אוועקגעפאָהרען, האָט ער אָפּגעפיהרט זיין פרוי קיין שיקאַגאָ צו איהר מוטער און זי דאַרטען איבערגעלאָזט. פאַר'ן געזעגענען האָט ער איהר איבערגעלאָזט 250 דאלאַר, וואָס דאָס מיינט פופציג דאלאַר פאַר יעדער וואָך, וואָס ער וועט מיט איהר נישט זיין.

אין פיר וואָכען אַרום האָט זיך אָבער דער קאַפּיטאַן פערבענקט נאָך זיין ווייבעל און איז צוריקגעקומען צו איהר קיין שיקאַגאָ. ער איז, פערשטעהט זיך, פערפאָהרען גלייך צו דער שוויגער, וואו זיין פרוי געפינט זיך, אָבער ווען ער איז געקומען צו דער שוויגער, האָט ער זיך דערוואוסט, אַז זיין ווייב איז נישט נאָר אַוועק פון שטוב אָהן אַ „זייַ געזונט", נאָר האָט אַפילו נישט געפונען פאַר נויטיג צו קומען אָפּנעמען די בריף, וואָס ער האָט איהר געשיקט. אַ טאָג מיט א נאַכט האָט ער זי אַרומגעזוכט איבער שיקאַגאָ און ענדליך זי בעזעהען אַרויסגעהען פון א טעאַטער געאָרעמט מיט מילער'ן.

ער האָט צוגענומען זיין פרוי און איז מיט איהר אַוועק צו איהר מוטער. דאָרטען האָט זי איהם דערציילט, אַז זי איז די גאַנצע צייט געווען מיט איהרע חברטעס און אַז מיט מילער'ן האָט זי זיך ערשט איצט בעקענט. אויפ'ן אַנדערען טאָג האָט דער קאַפּיטאַן געזאָגט דער פרוי זיינער, אַז ער דאַרף אַוועקגעהען צוליב געשעפט. אָבער ער איז אין ערגעץ נישט געגאַנגען. ער האָט זיך געשטעלט וואַרטען און זיך דערוואַרט. ווען די פרוי איז אַרויס אויף דער גאַס, זיך אַריינגעזעצט אין א טאַקסי, דער קאַפּיטאַן האָט זיך באַלד אַריינגעזעצט אין א צווייטער טאַקסי, וואָס איז נאָכגעפאָהרען דער פרוי. [illegible]

פיר מאַנסבילען זענען דערנאָך אַרויף אין יענער וואוינונג. זיי האָבען געטראָפען דאָס זינדיגע פאָרפאָלק אָנגעטון אָנשטענדיג, אָבער אינ'ם הויז האָט מען זיי געזאָגט, אַז אין יענער וואוינונג לעבט אַ פאָרפאָלק, וואָס האָט זיך אָנגעגעבען אַלס מיסעס מאַרק מילער.

נאָך אַ קורצען איבערדייד האָט די פרוי סליידער מודה געווען, אַז זי בעצאָהלט דירה־געלד פאַר מילער'ן.

די פּאָליציי האָט נישט געמאַכט קיין לאַנגע שהיות און געבראַכט אַלעמען אינ'ם פּאָליציי־הויז.

דער ריכטער טאָמאַס א. גרין האָט אויסגעהערט אַלעמענס טענות, זיך דערוואוסט, אַז מאַרק מילער האָט געוואוינט אין א הויז, וואו די פרוי סליידער האָט געדונגען פאַר איהר מאַנ'ס געלד, און אַז אַ חוץ דעם האָט זי איהם נאָך אַרויסגעהאָלפען מיט מזומנ'ע עטליכע דאָלאַר. דער ריכטער האָט זיך דאַן געווענדעט צו מאַרק מילער מיט אַזאַ מוסר: „דו ביזט א דזשיגאָלאָ מיט וואָנצעלעך; איך וואָלט וועלען וויסען צי די הויזען, וואָס דו טראַגסט, האָסטו אַליין זיך געקויפט, אָדער זיי זענען אויך בעצאָהלט געוואָרען פון עפּעס אַ פרוי? די פרוי סליידער האָט דיר אין די אויגען געזאָגט, אַז זי האָט בעצאָהלט פאַר דיין וואוינונג, אַז זי האָט דיר געקויפט שפּייז, אַז זי האָט דיך איינגעלאַדען קיין שיקאַגאָ. דערביי האָט די פרוי געזאָגט, אַז דער קאַפּיטאַן איז אויך נישט קיין מלאך. דער אמת איז, אַז קיין אַרמעע־מענש איז נישט קיין מלאך, אָבער דאָס גיט קיינעם קיין רעכט נישט נאָכצוטון דער אַרמעע און אויך שיסען מענשען".

און דאַן האָט איהם דער ריכטער פערורטיילט אויף זעקס חדשים געפענגניש. די פרוי האָט ער שטראָפירט מיט דריי הונדערט דאלאַר. דער קאַפּיטאַן [illegible] אונטער פּראָבע אויף א יאהר צייט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזשער לעבען

נייער פאלקסבלאט

מיטוואך, 15 יאנואר — כ׳ טבת תרצ״ו

זון־אויפגאנג 7.26
זון־אונטערגאנג 3.50

ווי האלט עס מיט דעם נייעם טראמוואי־טאריף?

מאנטאג וועט די פראגע ענטשידען ווערען. א טראמוואי־בילעט וועט קאסטען 22½ גראשען, אבער דעמאלט ווען מ׳וועט אויסקויפען 2 בילעטען מיטאמאל. חודש־בילעטען און הנחה־בילעטען דער זעלבער פרייז

נעכטען איז פארגעקומען א פערוואלטונגס־זיצונג פון דער לאדזשער טראמוואי־געזעלשאפט, אויף דער זיצונג האט דער שטאט־פרעזידענט אינזש. גלאזעק זיידעראמאל, בעריהרט די פראגע פון רעדוצירען דעם טאריף פון די טראמוואי־בילעטען, דער ענין איז לאנג דיסקוטירט געווארען און ענדליך איז בעשלאסען געווארען, אז אין פערלויף פון דער היינטיגער וואך זאלען פארקומען וועגען דעם ענין ווייטערדיגע אונטערהאנדלונגען צווישען די פארשטעהער פון דער שטאט־פערוואלטונג מיט די פארשטעהער פון דער טראמוואי־געזעלשאפט, די ענדגילטיגע קאנפערענץ וועגען דער פראגע וועט פארקומען קומענדיגען מאנטאג און פון דעמאלט אן וועט שוין פערפליכטען דער נייע־אויסגעארבייטער טאריף.

די פראגע פון רעדוצירען די פרייזען פון די נארמאלע טראמוואי־בילעטען טרעפט אן אויף גרויסע שוועריגקייטען, ווייל מיט׳ן רעדוצירען די דערמאהנטע פרייזען וויל די טראמוואי־דירעקציע העכערען די הנחה פרייזען ווי: חודש בילעטען, ארבייטער־בילעטען און שילער־בילעטען, מאטיווירענדיג, דאס דערמיט וואס די טראמוואי־דירעקציע וועט ליידען א גרויסען היזק. די שטאט־פערוואלטונג וויל אבער דערויף נישט איינגעהן און ווי ס׳זעהט אויס וועלען אלע הנחה־פרייזען בלייבען דיזעלבע ווי ביז איצט, אויך די חודש־בילעטען, וואס שייך די נארמאלע בילעטען וועט ער פרינציפיעל בלייבען דערזעלבער דאס הייסט 25 גראשען, אבער נאר דעמאלט ווען מ׳וועט קויפען איין בילעט, אויב אבער מ׳וועט קויפען מיטאמאל 2 בילעטען וועלען זיי קאסטען נאר 45 גראשען. דער צווייטער בילעט וועט קיינמאל נישט פערלירען זיין גילטיגקייט, די איבערזעצונגס־בילעטען וועלען בלייבען אזוי ווי ביז איצט.

סטאראסטווע בעאויפטראגט די פאליציי־קאמיסאריאטען

נישט צו מאכען קיין שוועריגקייטען ביים אפען האלטען די געוועלבער שבת ביז 9 אווענד

נאכדעם ווי ס׳איז ערשינען דאס געזעץ וועגען אפען־האלטען די געוועלבער שבתים און פאר־הגאות־טעג ביז 9 אין אווענד, האבען די לאדזשער פאליציי־קאמיסאריאטען דאס געזעץ אינטערפרעטירט אויף דעם אופן, אז נאר די שפייז־געוועלבער קאנען אפען זיין אין די דערמאהנטע טעג ביז 9, דאגעגען איז דאס געזעץ נישט חל אויף אנדערע געוועלבער.

אין צוזאמענהאנג דערמיט איז א דעלעגאציע פון אויבער־ראט פון די קליינהענדלער־פעראיינען אין לאדז, אין די פערזאנען פון פרעזעס ראזענבערג, פרעזעס דאבושינסקי און דיר. פרעהליך אוועק צום סטאראסטע, כדי אויפצוקלעהרען דעם ענין. נאך א קאנפערענץ ביים ה׳ סטאראסטע און לייטער פון דער אדמיניסטראציע־אפטיילונג ה׳ ד״ר לאנדוי, איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז דאס נייע געזעץ איז חל אויף אלע געוועלבער און געשעפטען. דעריבער האט די סטאראסטווע בעאויפטראגט אלע קאמיסאריאטען נישט צו מאכען קיין שוועריגקייטען די אלע געוועלבער און געשעפטען, וועלכע האלטען אפען זייערע אונטערנעמונגען שבת און פאר־הגאות טעג ביז 9 אין אווענד. דעם לעצטען שבת האבען שוין די לאדזשער געוועלבער נישט געהאט קיין שום שוועריגקייטען.

5־יאהר פלאן פאר לאדזשער אינוועסטיציעס

ענדליך בעשלאסען געווארען אויף א סומע פון 30 מיליאן 700 טויזענד זלאטיס

אונטערן פארזיץ פון וויצע־פרעזידענט גאד־לעווסקי איז נעכטען פארגעקומען א זיצונג וועגען דעם 5 יאהר־פלאן פאר אינוועסטיציעס אין לאדז.

די פראגע איז ענדגילטיג פעסטגעשטעלט און בעשטעטיגט געווארען, די אינוועסטיציעס אויף די באהענטסטע 5 יאהר זענען אויסגערעכענט געווארען אויף 30 מיליאן 700 טויזענד, דערפון וועט דער ארבייטס־פאנד, מיט וועלכען ס׳איז שוין געקומען צו א הסכם געבען 11 מיליאן 400 טויזענד זלאטיס, דאס איבריגע געלד וועט די שטאט־פערוואלטונג מוזען נעהמען פון אייגענע קוועלען.

פאר דעם דאזיגען געלד וועט די שטאט דורך די 5 יאהר אדורכפיהרען פאלגענדע אינוועסטיציעס: ווייטערדיגער בוי פון קאנאליזאציע און וואסער־לייטונג, בוי פון בנינים פאר פאלקס־שולען און אויספארטיגען די שוין אנגעהויבענע בויען, רעגולירען די טייכען פון די געביטען, וועלכע ווערען איצט פעראייניגט מיט לאדז (כאיני, ברוס), אויסבויען אן אוטיליזאציע־אנשטאלט (צו פערברענען דאס מיסט וואס ווערט ארויסגענומען פון די לאדזשער מיסקאסטענס), אויסבויען א גרויס דעזינפעקציע־הויז, א באד־אנשטאלט אויף באלוט, נייע בריקען און עפענטליכע קלאזעטען.

איינגעטונקען אין בלוטיגע ירחוס

ווער זענען זיי — די ענדעקישע גרויסע אויפטוער?...

מיר, יודען האבען פון די „ענדעקעס״ לעצטענס זעהר פיל צו זינגען און צו זאגען.

אין געוויסע הינזיכטען בעמיהען זיי זיך אין זייער אייפריגקייט, אפילו איבערצושטייגען זייערע דייטשע גענאסען, און עס איז אונז אלעמען גוט בעקאנט די „אידעאלען״ און די „מיטלען״ פון „זייער קאמף״...

עס איז דעריבער טשיקאווע צו דערוויסען זיך, ווער זענען אייגענטליך אט־די קרימינעלע חברה־לייט, און פון וואס׳ערע בעפעלקערונגס־שיכטען זיי רעקרוטירען זיך.

אזוי, למשל, האבען מיר פון א זיכערער קוועלע בעקומען אינפארמאציעס וועגען 2 הויפט־טוער, וואס האבען זיך קונה־שם געווען אין דער שווארץ־מאה׳דיגער ענדעקישער פרעסע, אלס די ריכטיגע מענער אויף די ריכטיגע פלעצער, פון וועלכע די געשיכטע פון פוילען קאן האבען גרויס כבוד און אנזעהן...

היינט, ווער־זשע זענען זיי, די דאזיגע אויפטוער? ווער זענען עס די „העלדען פון דער נאציאנאלער (ענדעקישער) אידעע״?!

לאזט זיך אויס, אז איינער, דער פרעזעס פון דער קאנינער ענדעציע, איגנאצי קורדולעווסקי, וועלכער איז דערהרג׳עט געווארען שיכור׳ערהייט אויף א פייערלעשער־פערווייליגונג, איז א פיל־מאל געשטראפטער קרימינעלער פערברעכער, סקאנדאליסט, מעראריסט, און „וואס אין דער קארט שטייט״, וועלכער איז געווען די געשפענסט פון׳ם גאנצען קאנינער פאוויאט.

דער צווייטער „נאציאנאלער העלד״ פון׳ם „ארגאנדאיוניק״־חדר דער „קארפען־קאפ״ פון דער קאלער קאמפענדער ענדעציע, א געוויסער יאן פארישיאק — א ספעציאליסט פון איינארדענען יודען־שלעגערייען — איז א תנא־בארטעק, וואס האט שוין אויף זיך געהאט 12 געריכטס־אורטיילען פאר דעזערציע פון מיליטער, מערדעריי, רויבעריי, שווינדעל, גנבות, פרוב צו פערגוואלטיגען א.א.וו.

מיט איין ווארט — ס׳איז סאם־סאס!

און נישט אומזיסט גייט איצט ארום א ווערטעל אז די ענדעציע ווערט איצט, נאך דער אמנעסטיע שטארק געהאלפען און געשטארקט ווערען: עס וועלען דאך צוקומען אין איהרע רייהען אזוי פיל בעפרייטע, אזוי פיל „מייכראווסקי׳ס״, „וויטריכאוויטשעס״, „קאסטעטאוויטשעס״ און „נאזשאווסקי׳ס״.

יאפאן און ענגלאנד האבען געווינען פון די אנטי־איטאליענישע ווירטשאפטליכע סאנקציעס אויפ׳ן לאדזשער מארק

(ג) מיט׳ן מאמענט ווען עס זענען אריין אין קראפט די ווירטשאפטליכע סאנקציעס געגען איטאליען, איז אויפ׳ן לאדזשער מארק פארגעקומען א געוויסע ענדערונג. דאס אפשליסען דעם אימפארט פון איטאליענישען רויהען זייד האט נישט שטארק געטראפען די לאדזשער זייד־אינדוסטריע צוליב פאלגענדע סיבות:

1) אויפ׳ן לאדזשער מארק זענען געווען א סך זאפאסען פון איטאליענישע רוה־שטאפען. די איטאליענער האבען זיך גערעכט אויף די סאנקציעס און האבען דעריבער פארסירט אן׳אינטענסיווען עקספארט פון זיידענס אויפ׳ן לאדזשער מארק בעזונדערס שטארק אין די חדשים, איידער די סאנקציעס זענען אריין אין קראפט, 2) אין דערזעלבער צייט האט זיך ענטוויקעלט דער אומלעגאלער אימפארט פון איטאליענישען זייד, נישט־קוקענדיג אויף די סאנקציעס, 3) עס איז געווען סוף סעזאן און די פראדוקציע האט זיך געהאט אפגעשטעלט.

איצט זענען די אלע דריי פאקטארען אפגעפאלען. קיין זאפאסען זענען מעהר נישט פערהאן, דער אימפארט איז אפגעשטעלט, און מען דארף זיך צוגרייטען צום זומער־סעזאן. די פראגע פון רויה־שטאף פאר דער זיידען־אינדוסטריע וואלט געווען זעהר ערנסט, ווען נישט די אויסלענדישע קאנקורענטען פון איטאליען, און אין דער ערשטער רייה יאפאן, וואס האט נאר געווארט אויפ׳ן מאמענט, צו קענען פערנעהמען דעם איטאליענישען פלאץ. אין שייכות דערמיט וואס דער יאפאנישער זייד האט נישט קיין קאנקורענט, זענען די פרייזען אויפ׳ן דאזיגען רויה־שטאף געשטיגען די לעצטע צייט אויף 8 ביז 10 פראצענט. עס איז כאראקטעריסטיש, אז די סאוויעטישע זייד האט נישט געקענט אויסנוצען די אנטי־איטאליענישע סאנקציעס אויסצוברייטערען דעם עקספארט פון זייד אויף דעם לאדזשער מארק. די סיבה איז וואס די קוואליטעט פון סאוויעטישען זייד איז זעהר א נידריגע, און קען דעריבער פערנוצט ווערען נאר צו ביליגע ארטיקלען.

אויפ׳ן מארק פון קינסטליכע זייד האט די לאגע אויסגענוצט ענגלאנד, וועלכע האט בעוויזען צו פערנעהמען פולשטענדיג דאס ארט פון איטאליען. ענגלאנד האט אנגעהויבען צו ערטיילען קרעדיטען אויף דעם ארטיקעל.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל־ארצט פאר הויט־, געשלעכטס־קראנקהייטען און מענער־שוועכע
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעהמט אן פון 8 פריה ביז 2 מיטאג און פון 5 ביז 9 אוו.
זונטאג פון 10—1 בייטאג. אלע ארט אנאליזען
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פרייזן
א ספעציעלער ווארטע־זאל פאר פרויען.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי״, ציגעל־גאס 27.
דיר.: דוד צעלמייסטער.
היינט, מיטוואך, 9 אוונט — צום 36־טען מאל
יצחק נאזשיק׳ס פרייליכע סאטירע
תל־אביב
געשפילט אויף יודיש
בילעטען פון 11—2 און פון 5 נ״מ צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער „ראזמאיטאשטשי״

דעם 1 פעברואר
[ד]ער נאמענס־טאג פון מלוכה־פרעזידענט

(א) דעם 1 פעברואר פאלט אויס דער נאמענס־[טאג] פון׳ם מלוכה־פרעזידענט איגנאצי מאשטשיצקי. אין שייכות דערמיט האט דער שול־אינספעק[טאר] [...]אט ארויסגעגעבען אן׳ענטשפרעכענדען צירקו[לאר], [...]לויט וועלכען די שול־יוגענד וועט דעם טאג [...] אויף גאטעסדינסטען אין די געבעט־הייזער, [...]איבעררייסענדיג אין דעם טאג די לימודים. [...] אין דעם טאג וועלען אויך אין די שולען פאר[...] [...]ן געלעגענהייטס־אקאדעמיעס.

ווענען די שטראפען
[...]ר נישט איינגעמעלדען צו דער צייט [...]דער „אובעזפיעטשאלניע״. א.א.וו.

(א) עס ווערט אויפגעקלעהרט, אז אויף שטרא[פען] [...] וואס זענען ארויפגעלייגט געווארען דערפאר, [...] ארבייטער אדער בעאמטע זענען נישט אנ[געמ]ע[...]לדען געווארען צום טערמין אין דער „אובעזפ[יעטש]אלניע״, איז חל די אמנעסטיע.
[...] דאגעגען וועלען די שטראפען פאר׳ן איינ[צאל]ען די סומען, וואס זענען אראפגעצויגען גע[...] [...]ן פון די ארבייטער־לוינען — איינגעמאהנט [...]ן צוזאמען מיט די פראצענטער.

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

(א) היינט, מיטוואך, דעם 15 ד. ח. אמטירט [...]לאקאל אויף פעטריקאווער 165 פון 8 א זייגער [...] אינדערפריה א פאבאר־קאמיסיע פאר לאדז [...]ס 1.

[...]טראלירט די פאבאר־דשימות

(א) פון 2טען ביזן 16טען יאנואר 1936, וועלען [...]מיליטערישען ביורא ביי דער שטאט פערוואלטונג [...]יקאווער 165, אין די ביורא שעה׳ן אויסגעלעגט [...]ן די רשימות פון די פאבארווע פון יאהרגאנג [...]

[...]י פעראינטערעסירטע פאבאראווע דארפען קאנ[טרא]לירען די ריכטיגקייט פון דער רעגיסטראציע [...] אויב זיי וועלען בעמערקען א פעהלער אדער [...]ינקטליכקייט דארף מען וועגן דעם באלד מעלדען [...]

אפטייקען.
היינטיגע נאכט - דיזשורען

(א) היינט בייגאכט דיזשורירען פאלגענדע אפ[טייקען]: דאנצער, זגערזשער 54; גראשקאווסקי, 11 [...]אפאד 15; גארפיין, פילסודסקיעגא 54; כאנ[...] [...]סקי, פעטריקאווער 165; רעמבעלינסקי. אנ[...] [...]א 28; שימאנסקי, פזשענרזעלניאנא 75.

[...] דער אויפמערקזאמקייט!

[...]ווי מיר דערוויסען זיך געבען זיך אן 2 מענשען [...] שטאט: א געוויסער קרעשאוו און אויך איינער [...]נקעל. אז זיי האבען א שייכות מיט אונזער פער[...] קרעשאוו זאל אלס כלומר׳שטער מיטארבייטער [...]אונזער אדמיניסטראציע קלייבען אנאנסען און [...] צווייטער גיט זיך אן אלס אונזער מיטארביי[טער] [...]נ. פראנק מיר ערקלעהרען דעריבער, אז די [...] האבען נישט קיין שום שייכות מיט אונזער [...]לאג און רעדאקציע.

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט פרעמיערע!
פילם פון דער נייעסטער סאוויעטישער פראדוקציע א. נ.
גאלדענער מייך
אויסערן פראגראם:
קלאנג־צוגאבען פון Paramount
פון P.A.T.

זאַל פילהאַרמאָניע טעל. 213-84.

סאָוויעטישער גאַסט אין לאָדז! דאָנערשטאָג, דעם 16-טען יאַנואַר 1936, 8.30 אין אָוונד
נור 1 מאָל קאָנצערטירט דער בעקאַנטער סאָוויעטישער פּיאַניסט

Grzegorz GINZBURG

לאַורעאַט פון 1-טען אינטערנאַציאָנאַלן קאָנקורס א.נ. פון שאָפּען. בילעטען פון 1 זל. ביז 6 זל. צו בעקומען אין קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

לאָדז, וואַרשאַ און ניו-יאָרק

דאָ ווערט דערצעהלט א שפּאַנענדע פּאַסירונג

אין ניו-יאָרקער „טאָג“ איז פערעפענטליכט פאָלגענדע שטוינענדע פּאַסירונג פון וועלכע דער אָנהויב שטאַמט פון לאָדז:

איך האָב זיך שוין אין מיין לעבען אָנגעהערט א סך שטוינענדע און מערקווירדיגע געשיכטעס פון מענשען וואָס האָבען האָס אַלעס אַליין דורכגעלעבט. פונדעסטוועגען ווען מ'האָט מיר דערצעהלט אַט די דאָזיגע געשיכטע וואָס איך גיה פאַר איך דאָ דערצעהלען בין איך געזעסען פערגאַפט און מיר האָט זיך געדוכט אַז דאָס לייענט מען מיר אַרויס פון א ראָמאַן, אָדער פון „טויזענט און איין נאַכט מעשיות“ — אַזוי פערכאַפּט און מיטגעריסען בין איך געוואָרען פון דעם וואָס איך האָב געהערט און אָט הערט אויך די דאָזיגע געשיכטע:

זיינע עלטערען האָבען איהם איבערגעלאָזט אין אַ לאָדזער הקדש

אין לאָדזער הקדש האָט זיך דאָן גע'ריעשט און בריט געזאָגט, ווי אין א קעסעל, צווישען די צוגעלייגער און צעבראָכענע בעטלער און קבצנים וואָס האָבען זיך דאָרט געפונען — דורכגעהער און תושבים — זענען אויך געווען דאָרט א פּאָרפאָלק נאָך גאָר יונגע מענשען, וועלכע האָבען מיט זיך מיטגעשלעפּט זייערס א קינד, א יונגעלע פון אַרום זעקס-זיבען יאָהר, און טאַקע דורך דעם יונגעלע האָבען זיי געצויגען זייער חיונה. דאָס יונגעלע האָט געהאַט א „קול-נגינה“ און ווען ער האָט געזונגען האָבען זיך מענשען געמוזט אָפּשטעלען און הערען — אַזאַ האַרציגע שטימע האָט ער געהאַט.

זיי פלעגען אַרומגעהן אַלע דריי איבער די לאָדזער גאַסען; דער פאָטער מיט א קאַטערינקע, די מוטער מיט א רויטער פּאַטשיילע צוזאַמענצוקלייבען די מטבעות און זייער זוהנדעלע פלעגט זינגען.

א גאַנצען טאָג פלעגט די אומגליקליכע פאַמיליע פון דריי אַרומגעהן און קלייבען נדבות, און ביי נאַכט פלעגען זיי קומען שלאָפען אין הקדש.

אַזוי חדשים לאַנג, ביז נאָמען האָט זיי קיינער נישט געקענט און מען האָט נישט געוואוסט פון וואַנען זיי זענען געקומען א חוץ דעם וואָס דאָס יונגעלע פלעגט ציהען אויף די גאַסען די אויפמערקזאַמקייט מיט זיין זינגען האָט זיך קיינער מיט זיי נישט אינטערעסירט..

ביז איינמאָל האָט געטראָפען און די שטאָט איז געגאַנגען טאַרהאַראַם: אין הקדש האָט מען געפונען

PRYWATNE
Pogotowie Lekarskie
Telefon 12-333
Legjonów 6 (Zielona)
טעטיג אָהן איבעררייס אַ גאַנצען מעת - לעת
גיכע ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען

דאָס פּאָרפאָלק א פערסמטע אויף טויט און לעבען זיי איז געלעגען א בריף אין וועלכען זיי האָבען געבעטען די יודען בני רחמנים פון שטאָט אַז זיי זאָלען נישט לאָזען א תל ווערען פון זייער בן יחידל מאָטעלע (אַזוי האָט זייער זוהן געהייסען).

און מאָטעלען האָט מען טאַקע נישט געלאָזט פערפאַלען ווערען עס האָבען זיך געפונען צווישען די לאָדזער יודען א סך וואָס האָבען געוואָלט פערדינען די מצוה פון אכסנוג צו געבען אויף אַן'אומגליקליכען יתום, און מען האָט זיך ממש איבער איהם געריסען.

אָבער די חזקה אויף איהם האָט גע'ירשנ'ט א חזן א בעלי תפילה, וואָס האָט זיך אונטערגענומען פון מאָטעלען צו מאַכען א כלי, א קול האָט דאָך מאָטעלע געהאַט — א חיות צו הערען, האָט איהם דער חזן געלערנט צו זיין א משורר.

אַזוי איז מאָטעלע געוואַקסען ביים לאָדזער בעל-תפילה כאָטש אין קיין איבריגען „ראָסקאָש“ אָבער אַליין בעסער ווי אין א הקדש און אַרומצוגעהן איבער די גאַסען און זינגען...

מאָטעלע איז פון קליינערהייט אָן געווען א צאַרטער אָהן א פיין-פיהלענדער און ער איז בעזעסען אַן איידעלע נשמה אָהן ביים בעל תפילה אין הויז האָט מען איהם ליב געהאַט, ווי אַן'אייגען קינד.

מאָטעלע איז אַלט געוואָרען אכט יאָהר, ניין און צעהן — און איבער דער גאַנצער שטאָט האָט מען איהם שוין געקענט צוליב זיין גוטען זינגען, אַז מאָטעלע פלעגט זיך א נאָרגעל טון ראש השנה אין שוהל ביים „כבקרת רועה עדרו“ האָבען ווייבער געוויינט און געכליפּעט און ימים טרעהרען האָבען זיך ביי זיי געגאָסען.

ער ווערט קראַנק און ווערט אָן זיין שטימע.

אַלע, וואָס האָבען מאָטעלען געהערט זינגען האָבען געזאָגט אַז פון איהם וועט אויסוואַקסען אַמאָל א גרויסער און בעריהמטער חזן. ווען עס פלעגט קומען פאַר יום טוב פלעגען אַנדערע חזנים מאָטעלען פאַרשלאָגען גרויסע סומען געלד, ער זאָל ביי זיי זינגען, אָבער מאָטעלע האָט נישט פערגעסען אין דעם גוטס וואָס דער אָרימער חזן הט פאַר איהם געטון דאָן ווען ער האָט איהם באַלד נאָך זיינע עלטערענס טויט אַרויסגענומען פונם הקדש האָט ער ביי קיינעם נישט געוואָלט זינגען, א חוץ ביי איהם ביים בעל-תפילה וועלכער איז צו איהם געווען ווי א פאָטער.

אָבער זעהר לאַנג האָט מאָטעלע נישט געזונגען. ווען ער איז אַלט געווען פופצעהן יאָהר איז ער פערשלאָפט געוואָרען אויף שקאַרלאַטינע, און! כאָטש ער איז אַרויס פון א זיכערען טויט, האָט ער אָבער בעצאָהלט מיט זיין שטימע, ער האָט פערלוירען זיין קול נגינה אָהן דאָס מויל האָט זיך ביי איהם נישט געקענט אויפמאַכען צום זינגען.

מען האָט איהם גענומען צו ספּעציאַליסטען דאָקטוירים זיך צו קורירען, אָבער — א נעכטיגער טאָג, קאָן די וואַנד זינגען? — אַזוי האָט שוין מאָטעלע געזונגען.

האָט מאָטעלע ביי זיך בעשלאָסען אַזוי צו טון: וואָס וועט ער זיצען ביים אָרימען חזן און איהם אָפּעסען דעם קאָפּ? מילא פריהער האָט ער זיך פערדינט דאָס עסען — ער האָט פיי איהם מזמרגען, אָבער איצט ווען זינגען קאָן ער שוין נישט, וועט ער אַוועקגעהן אין דער וועלט אַריין און וועט פאַר זיך אַליין פערדינען צום לעבען.

האָט טאַקע לאַנג נישט גענומען און אונזער מאָטעלע איז שוין

אין וואַרשאַ

און שטעהט ביי א וואַרשטאַט און אַרבייט.

אין וואַרשאַ האָט זיך מאָטעלע אָנגעהויבען לערנען סטאָליעריי, און אַזוי ווי א קעפּעל האָט ער געהאַט א שאַרפען האָט ער אין צוויי יאָהר צייט זיך אויסגעלערנט די גאַנצע מלאכה און איז געוואָרען איינער פון די גאָר גוטע סטאָליאַרעס.

און געאַרבייט האָט ער נישט גלאַט עפּעס ביי א סטאָליער, נאָר ביי איינעם פון די גרעסטע סטאָליאַרעס אין שטאָט. דאָרט פלעגט מען מאַכען דאָס טייערסטע מעבעל. דיאָוויסגעטאַקטע צאַצקעס. די זעלטענע אַנטיקען — און נאָר רייכע פלעגען דאָרטען קויפען פאַר זיך מעבעל, נאָך א פּאָר חדשים האָט שוין מאָטעל אַזוי גוט געקענט די מלאכה אַז כאָטש ער איז אַהינצו אָנגעקומען אַרבייטען א יאָהר אומזיסט, נאָר פאַר עסען און אַמאָל א מלבוש, האָט איהם אָבער דער בעל-הבית זיינער אָנגעהויבען צו צאָהלען שכירות א סך א סך פריהער.

ער ווערט פערמישט אין א סקאַנדאַל

מאָטעלען האָט זיך איצט געלעבט גוט, א גוטע שטעלע האָט ער געהאַט דער בעל הבית זיינער האָט פון איהם געהאַלטען א וועלט. א שעהנער בחור איז ער געווען — וואָס זשע האָט איהם געפעהלט?

אָבער, ליבע לעזער, זאָרגט אייך נישט — עס וועלען שוין מאָטעלען קיין צרות נישט פעהלען, אבי געזונט, און אָט וועט איהר הערען:

ביי מאָטעלעס בעל הבית וואו ער האָט געאַרבייט (און אויך דאָרט געוואוינט) איז א חוץ איהם דאָרטען געשטאַנען אויף קעסט נאָך א בחור אַן'אַרבייטער (א טאָקער) און מיט יענעם בחור איז מאָטעלע געוואָרען פּאַני-בראַט, א גאַנצער שמעלקע, יענער בחור איז אַזוי געקומען צו מאָטעלען מיט זיין גאַנצען וועזען, מיט זיין גאַנצען כאַראַקטער ווי טאָג צו נאַכט. מאָטעל איז געווען א אַיידעלע נשמה און יענער — א גראָבער יונג, מאָטעל, נאָך דעם ווי ער פלעגט ענדיגען זיין טאָג אַרבייט האָט ער זיך אינטערעסירט מיט העכערע ענינים: מיט א בוך, מיט א לעקציע, מיט א ציטונג, יענער בחור אָבער פלעגט שפּילען אין קאָרטען, ליב געהאַט צו נעהמען אַפּיסעלע משקה, דער בעל הבית האָט איהם געהאַלטען ביי זיך אין שטוב נאָר צוליב דעם וואָס ער איז געווען א גוטער טאָקער, איינער פון די בעסטע, און דערפאַר האָט ער, דער בעל הבית, פערקוקט זיינע אַלע חסרונות.

(ווייטער מאָרגען).

גוט מאָרגען!

א „פּראָשעניע“ צו דעפּ. מינצבערג...

געסט אין רעדאַקציע, דאָס איז נישט קיין נייעס. יעדער האָט אַ „פּעקעל“, און קומט עס אויספּאַקען.

די היינטיגע וואָך קומט אַ יוד אין רעדאַקציע. ער דאַרף האָבען דעם רעדאַקטאָר.

— צו וואָס דאַרפט איהר, פּעטער, דעם רעדאַקטאָר?

— איך האָב... אַ... אַ „פּראָשעניע“.

— אַ פּראָשעניע? צו וועמען?

— צום דעפּוטאַט מינצבערג.

— וואָס דאַרפט איהר פון דעפּ. מינצבערג?

— אָט האָט איהר די פּראָשעניע, לייענט.

מיר געבען איבער דעם אינהאַלט פון דער „פּראָשעניע“:

„חשוב'ער הער פּרעזעס דעפּ. מינצבערג.

לעזענדיג אין נ. פאָלקסבלאַט אַ ידיעה, אַז אויף אייער האַנד איז געקומען פון לאָנדאָנער הילף-קאָמיטעט 9 טויזענד זל. פאַר ביליגע קוכען, ווענד איך מיך צו אייך מיט פאָלגענדער בקשה:

איך פיהר אין לאָדז אַ קוך, נישט קיין ביליגע נאָר אַן'אומזיסטע, איך געב אַרויס טעגליך מיטאָגען אָיוענדברויטען און פריהשטיקען. מיינע עסער'ס האָבען ב"ה אַ וואַזשנעם אַפּעטיט, אַז מ'לעגט אוין אַ ברייטעל, בלייבט איבער... די פירמע פון בעקער די קוך איז טעטיג אַ גאַנצע וואָך, שבתים און ימים טובים. מיינע עסער'ס צאָהלען מיר נישט קיין גראָשען, פערקעהרט: איך צאָהל זיי נאָך צו. אַ חוץ עסען, ווערען זיי נאָך בע'שיכט און בעקליידט און נאַכט-לעגער'ס אויך.

ווי איהר זעהט, פּאַניע פּרעזעסע, האָב איך אַ חוץ אַן'אומזיסטע קוך, אויך אַ „מלבוש-ערומים“ און אַ „לינת אורחים“ אויך. די „אינסטיטוציע“ פיהר איך שוין אַ סך יאָהרען. קיין בלימעל-טעג מאַך איך נישט, קיין טעאַטער-פאָרשטעלונגען אויך נישט, קיין סובסידיעס פון דער קהלה, און פון מאַגיסטראַט האָב איך נישט.

אפשר וויליט איהר, פּאַניע פּרעזעסע, זיך „פּשעקאָנירען“, טאָ כאַפּט זיך אַריין צו מיר צו אַ מיטאָג, וועט איהר זיך בעקענען מיט דער „טעטיגקייט“ פון מיין „אומזיסטער קוך“.

אין שייכות דערמיט, בעט איך אייך, צו בע[שטימען] פאַר מיין „קוך“ אַ חלק פון די 9 טויזענ[ד] „זלאָטיס, וואָס איהר האָט צו פערטיילען פאַר ביליג[ע] קוכען אין לאָדז“.

— נו, פּאַניע רעדאַקטאָרשע, קומט מיר אַ חל[ק] פון דעם געלד? — האָט דער יוד געפרעגט.

— יאָ, פּעטער, איהר זענט כשר גערעכט. אין קומט באמת אַ חלק. איהר פיהרט אַ זעהר וויכטיג[ע] „טעטיגקייט“.

דער יוד איז אַ צופרידענער אַוועק מיט ד[ער] „פּראָשעניע“ צום דעפּ. מינצבערג.

אָב—נעק

אויפן דערנער-וועג

שפּאַנענדער סענסאַציאָנעל-ערויטישער ראָמאַן

(10)

זי איז געשטאַנען אין הויז און פערוואָרפען דעם שאַל אַרום האַלז. זי האָט שוין אָנגענומען די קליאַמקע פון דער טיר, כדי אַוועקצוגעהן, נישט זאָגענדיג איהם קיין גוטען טאָג, ביי זיך אין האַרצען האָט זי געטראַכט: „וואַרט, וואַרט, פּולקאָווניק רעדל, מיר וועלען זיך נאָך זעהן!“...

אָבער פּלוצלינג איז ער צו איהר צוגעגאַנגען, גלייך איהער אַריינגעקוקט אין די אויגען אַריין, און אַ פרעג געטון:

— ענטשולדיגט מיר פריילין, צי זענט איהר נישט אַמאָל קיין שפּיאָן? לאָמיר זאָגען... אַ רוסישער שפּיאָן?... האַ?...

אין דער ערשטער סעקונדע האָט זיך איהר געדוכט, ווי אימיצער וואָלט איהר פּלוצלינג געגעבען אַ זעץ מיט אַ האַמער איבער'ן קאָפּ. אָבער זי האָט זיך בליץ-שנעל בעהערשט, זיך אויף גיך פערטראַכט וועגען דער לאַגע, אין וועלכער זי געפינט זיך. זי האָט פערשטאַנען, אַז איצט דאַרף מען האַנדלען ראש און שנעל.

— וואָס?! — האָט זי ווילד אַ געשריי געטון.

— איהר וואַגט מיך אין עפּעס עהנליכעס צו בעשולדיגען?! דאָס איז אַ נידערטרעכטיגקייט!

און איידער ער האָט איהר נאָך בעוויזען צו ענטפערען אויף איהר בעליידיגענדען אויסדרוק, האָט זי האַסטיג אַנ'עפען געטון די טיר און מיט שנעלע טריט גענומען געהן איבער'ן קאָרידאָר.

רעדל איז אַ ווילע געבליבען שטעהן.

— 16 —

איבער ערשטען מאָמענט איז אַלפרעד רעדל'ען איינגעפאַלען די שטנהייט צו אַרעסטירען. אָבער באַלד האָט ער אויף איהר רחמנות געקראָגען. אפילו, ווען זי זאָל זיין אַ שפּיאָן, האָט זי דאָר געהאַט אַ דורכפאַל... איז זי ווידער טאַקי אַזאַ פרוי, וואָס זי האָט זיך פאַרגעשטעלט, האָט זי זיך באמת פערליבט אויפ'ן ערשטען בליק, ווי זי האָט געזאָגט, און איז גרייט געווען זיך איהם אָבצוגעבען — האָט זי דאָך אודאי און אודאי געליטען אַ מפּלה...

מען דאַרף זי דעריבער צורוה-לאָזען! ווער ווייסט וויפיל פרויען עס וועלען נאָך קומען צו איהם און אָנבאָטען זייער ליבע. די אויסלענדישע שפּיאָנען, בעזונדערס די רוסישע שפּיאָנען פון וואַרשאַ, וועלען איהם פאַר יעדען פריין פאַנגען אין דער נעץ פון אַ רייצענדער פרוי... אָבער אומזיסט זייער אַרבייט, — שמייכעלט צו זיך רעדל, — דעם שעף פון די עסטרייכישע שפּיאָנען וועט קיינער נישט פאַנגען! קיין שום קראַפט אין דער וועלט וועט נישט בעזיגען דעם פעהיגען, קלוגען דורכגעטריבענעם פּאָלקאָווניק רעדל, — פאַר וועלכען אַלע שפּיאָנען ציטערען, הערענדיג בלויז דעם נאָמען זיינעם, ווייל ער געפינט זיי אויס אפילו פון אונטער דער ערד אַרויס.

יאָ, ער דינט געטריי, איבערגעגעבען און עהרליך זיין קייזערליך-קעניגליכע מאַיעסטעט, דעם קייזער פראַנץ יאָזעף.

אין דעם רוסישען גענעראַל-שטאַב איז מען גע'ווען שטאַרק צורודערט: רעדל, דער פעהיגער שפּיאָנען-יעגער, האָט שוין ווידער געפּאַקט דריי רוסישע שפּיאָנען, וועלכע מ'האָט פערמשפּט צום טויט און אויפגעהאָנגען.

די דאָזיגע שפּיאָנען האָבען געאַרבייט אַזוי שטרענג אין געהיים, אַז עס איז אונמעגליך, געווען זיי צו ענטדעקען. דער רוסישער גענעראַל-שטאַב האָט אָנגעווענדעט די ווייט-געהענדסטע פאָרזיכטס-מיטלען. מען איז געווען הונדערט פּראָצענט איבערצייגט, אַז אפילו דער טייוועל אַליין וועט נישט אומשטאַנד זיין צו ענטדעקען די דאָזיגע שפּיאָנען.

— אָבער איהר זעהט דאָך, — האָט געזאָגט פּאָלקאָווניק יאַבלאָנאָווסקי, — דער טייוועל טאַקע נישט, אָבער אַלפרעד רעדל — יאָ!

מען האָט אָנגעקלאַפּט אין דער טיר. עס איז אַריינגעקומען די בעריהמטע בחור'טע פון א וואַרשעווער נאַכט-לאָקאַל און יאַבלאָנאָווסקי'ס „מענש“, די אונז שוין בעקאַנטע „פריילין פּעפּי“.

— אַ, גאַט מיינער, וואָס פאַר אַ זויערע מינע איהר האָט! — האָט יאַבלאָנאָווסקי בעגריסט די אַריינגעקומענע.

— איהר האָט מיך איבערגעלאָזט אין זעהר גוטע הענד, נישטאָ וואָס צו רעדען! — האָט „פריילין פּעפּי“ ביין אַ זאָג געטון, — הערט, הער פּאָלקאָווניק, אויב איך האָב נישט איועקגעלייגט דעם דאָזיגען חברה-מאַן, וועט איהם שוין דער טייוועל אַליין נישט אַוועקלייגען! דאָס איז דאָך אַ שטיין, אַ מענש אָהן נערווען, אָהן אַ האַרץ, אָהן געפיהלען! איך האָב דעם איינדרוק, אַז דאָס איז גאָר קיין מאַנספּערשוין נישט!

— וואָס דען איז ער, אַ פרויענצימער אין הויזען... — האָט יאַבלאָנאָווסקי זיך צעלאַכט.

— דער טייוועל זאָל איהם וויסען, וואָס ער איז! — האָט „פריילין פּעפּי“ אויסגערופען, — יעדענפאַלס קיין מאַנספּערשוין איז ער זיכער נישט!

און זי האָט דערצעהלט יאַבלאָנאָווסקי'ן אַלעס וואָס עס האָט פּאַסירט צווישען איהר און רעדל'ען יענעם איוענט אין דעם עלעגאַנטען צימער פון דעם רייכען האָטעל אין וויען.

— יאָ, יאָ, ריכטיג, ריכטיג — האָט יאַבלאָנאָווסקי בעמערקט, — נישט איין פרוי, וואָס האָט געהאַט צו טון מיט רעדל'ען, האָט מיר דאָס זעלבע דערצעהלט. — די דאָזיגע האַנדלונג זיינע איז זעהר א פערדעכטיגע... הם... זעהר פערדעכטיג... מען דאַרף זי אויספאָרשען.

נאָך דעמזעלבען טאָג איז אוועק א געהיימער בריוועל צו די רוסישע שפּיאָנען אין וויען:

„אויספאָרשען די אורזאַך פון רעדעל'ס פער[...] דעכטיגער קאַלטקייט און גלייכגילטיגקייט צו פרויען.“

די רוסישע שפּיאָנען לאָזען זיך מיט דער גרע[...] סטער פאַרזיכטיגקייט נאָכצושפּיאָנירען דעם שע[ף] פון די עסטרייכישע שפּיאָנען. דאָס ערשטע ווילע[ן] זיי וויסען, מיט וועמען ער פערקעהרט. אפשר אי[ז] דער דאָזיגער אַלפרעד רעדל אַזוי שטאַרק פערליב[ט] אין איין איינציגער פרוי. אַז די פערכטיגסטע שע[...] הייט פון אַנדערע פרויען לאָקט איהם נישט? ע[...] טרעפען זיך דאָך אַזעלכע פאַלען.

אויב יאָ, אויב די דאָזיגע מיינונג איז א ריכ[...] טיגע דאַן וועלען די רוסישע שפּיאָנען מוזען [...] א נעם טון צו רעדעל'ס געליבטער!.. אפשר וו[...] מען מיט איהר עפּעס קאָנען אויפטון.

אין רוסישען גענעראַל-שטאַב, אין דער שפּיא[...] נען-אָפּטיילונג קומט תיכף פאַר א דרינגענדע בע[...] ראַטונג, אין וועלכער עס בעטייליגען זיך העכער[ע] מיליטער-לייט און ספּעציאַליסטען-שפּיאָנען. עס וו[ע]רען פאָרגעלעגט פערשידענע פּלענער, ווי אַזוי צ[ו] פאַנגען דעם בעריהמטען עסטרייכישען שפּיאָנען-יעגער, דעם געפערליכסטען שונא פון די רוסיש[ע] שפּיאָנען.

די שרעקליכע ענטדעקונג

עס איז פערביי א יאָהר צייט.

דער פּאָלקאָווניק רעדל האָט נאָך אַלץ אַל[...] מעכטיג געהערשט אין דער שפּיאָנען-אָפּטיילונג פ[ון] עסטרייכישען גענעראַל-שטאַב. דער קייזער הא[ט] איהם מיט זיינע אייגענע הענט בעשאָנקען מיט [...] פערדינסט-קרייץ פאַר „רעדל'ס געטרייער ארבי[יט] פאַר דעם פאָטערלאַנד“. זיין אָנזעהן איז אַלץ מעה[ר] און מעהר געוואַקסען אין די מיליטערישע קרייז[ען] ער איז אַלץ העכער געשטיגען אויף דער לייט[ער] פון זיין קאַריערע.

(פאָרטזעצונג קומט)

...ינברוכס-גנבה אין דעם קריסט...
...ליכען קליינהענדלער-פעראיין

(א) גנבים האָבען דורכגעפיהרט אַן'איינברוך... אין דעם לאָקאַל פון קריסטליכען קליינהענד... פעראיין (אויף קילינסקיעגאָ 136). אַזוי ווי... געלר האָבען זיי דאָרט נישט געפונען, האָבען... צוגענומען פערשידענע געגענשטאַנדען פון דער... -איינריכטונג און זענען נעלם-געוואָרען.

...אוועבד-קאָפ-בעפּוצונג

דעם ווינטער איז מאָדערן אַן'אָוועגד-קאָפּ בעפּוצונג, ...קאָנטע דאַמע וועט נישט אַרויסגעהן מיט'ן בלויזען ... אפילו דעמאָלט ווען זי פאָהרט אין רעסטאָראַן ... אויף אַ דאַנסינג. מיר זעהען אָפט, אַז אויף די שעהן ... ורטע האָר בלומען, ראַיערן און הויפּטזעכליך פּע-... עגרעטען און גן-עדן פייגעל; אָבער אויפמערקזאַם! ... וליך ליבט איז נישט גינסטיג פאַר דעם געזיכט. זי ... ארויס מיט דער גאַנצער פּינקטליכקייט די סאַמע ... עטע ראָצען פון דער הויט.
...פּלעג זאָרגפעלטיג דאָס געזיכט, מעגליך פריה און ... אָפפער אַביסעל צייט, כדי צו דערהאַלטען דאָס ... פריש און געזונד, געדענק, אַז ביז איצט האָט ... נאַרבישט געקענט פערטרעטען דעם איילבירטען אייל ... ערשענערן דאָס געזיכט, פערגעס נישט, אַז די זייף
PALMOLIVE
אויסגעאַרבייט לויט דער געהיימנישפולער פּאַלמען
אויל-מאַשינען. אַט דערפאַר איז די אידעאַלע זייף
שעהנע פרויען אַזוי עקאָנאָמיש — זי דערלויבט
געזיכט, אפילו ביים קונסטליכען ליכט צו דער-
...ען דעם צוציהונגס-רייץ פון דער יוגענד.

ארץ ישראל רופט!
גרויסער פּאַלעסטינאַ-פילם אין קינאָ „ריאַלטאָ"

נעכטען איז אין שענסטען און גרעסטען לאָדזשער קינאָ „ריאַלטאָ" (פּושעיאַוד 1) פאַרגעקומען די פייערליכע פּרעמיערע פון דעם שענסטען פּאַלעסטינאַ-פילם פון דער לעצטער פּראָדוקציע: „פריהמאָרגען טאָג און נאַכט אין ארץ-ישראל". העכער אַנדערהאַלבען שעה דויערט די אַקציע אין דעם דאָזיגע, פיין-קאָנסטרואירטען פילם. מיר זעהען אין דעם פילם דאָס בויענדע זיך ארץ-ישראל. מיר זעהען די אַלע נייע קאָלאָניעס. דעם אויפשטייג פון די שטעט תל-אביב און חיפה, און בעזונדערס פאַרכאַפּען דעם צושויער די פּראַכטפולע אויפנאַהמען פון דער פאַראַיאָהריגער מכביאַדע וואו דער יונגער לאָרד מעלטשעט בעהמט אויף דעם פאַראַד פון די יודישע ספּאָרטלער פון גאָר דער וועלט. אויף די וואונדערבאַרע ארץ-ישראל נגונים און טענץ, די צושמייכעלטע ארץ-ישראל-קינדער, וואָס אַמוזירען זיך אויף דער פייער ארץ-ישראל-עוד — דאָס אַלץ בעגייסטערט דעם צושויער און פיהרט איהם אַוועק אין אַ וועלט פון שיינקייט און ערהאַבענקייט.

יעדער יוד בענקט היינט נאָך ארץ-ישראל. דער פילם „פריהמאָרגען, טאָג און נאַכט אין ארץ-ישראל" פיהרט אונז אַריבער צו די ברעגעס פון דעם יודישען לאַנד. מיר פערגעסען זיך, קוקענדיג אויף דעם פּאַלעסטינאַ-פילם אין „ריאַלטאָ", אין דער גרויער ווירקליכקייט, וואָס בעמט אונז אַרום.

אַ חוץ דעם פּאַלעסטינאַ-פילם ווערט נאָך געוויזען אין דעם זעלבען פּראָגראַם דער שיינער רוסישער פילם „שוואַרצע אויגען", וואו דער גרויסער יודישער טראַגיקער האַרי באַור און די פאַסצינירענדע שעהנהייט סימאָנאַ סימאָן כשופ'ן דעם עולם.

ווער עס וויל גוט פערברענגען די צייט דאַרף אונבעדינגט בעזוכען דעם פּאַלעסטינאַ-פילם „פריהמאָרגען, טאָג און נאַכט אין ארץ-ישראל" און דעם רוסישען פילם „שוואַרצע אויגען" אַלץ פאַר איין בילעט אין קינאָ „ריאַלטאָ" (פּושעיאַוד 1).

Dr.
Wołkowyski
ציגעל-גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער, סיפיליס און הויט-קראַנקה.
בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
נעמט אָן פון 8—11 בייטאָג און 4—9 אָווענד.

אַפּעל צו די בירגער
וועגען איבערגעבען דעם שטאַטישען אַרכיוו מאַטעריאַלען וועגען דער געשיכטע פון לאָדז

דער קאָמיטעט וועלכער איז געשאַפען געוואָרען דורך דער שטאָט-פערוואַלטונג וועגען זאַמלען פאַר'ן שטאַטישען אַרכיוו מאַטעריאַלען וועגען דער געשיכטען פון לאָדז, האָט פערעפענטליכט אַן'אויפרוף, אַז יעדער בירגער וועלכער בעזיצט אַלטע אויפרופען, פּראָקלאַמאַציעס, צייטונגען, אַנדענקס, פאָטאָגראַפיעס, אַפּישען, פלאַקאַטען, אומגעזעצליכע דרוקען, ביכער וועגען לאָדז, א. א. וו. זאָלען דאָס איבערגעבען דעם שטאַטישען אַרכיוו אויף פּריינטיס-פּלאַץ 1. צווישען די אונטערגעשריבענע אינסטיטוציעס, אויפ'ן אַפּעל געפינט זיך די אונטערשריפט פון דער יודישער קהלה אין לאָדז.

פון „וואַגאָן-לי-קוק"

„וואַגאָן-לי-קוק" מאַכט בעקאַנט, אַז זי ערלעדיגט אַלערליי אויסלענדישע פּעסער צו אַ רייזע מלוכות, ווי: טשעכאָסלאָוואַקיי, ענגלאַנד, יוגאָסלאַוויען, אונגאַרן, לעטלאַנד א. אַז. וו.

צו דער בעקוועמליכקייט פון די פּאַסאַזשירען ערלעדיגט „וואַגאָן-לי-קוק" אַלערליי פאָרמאַליטעטען, וואָס זענען פערבונדען מיט די פּעסער און וויזעס. ס'איז גענוג צו בעלעגען אַ פּאַס און 2 פאָטאָגראַפיעס.

אינפאָרמאַציעס ערלעדיגט „וואַגאָן-לי-קוק" פּעטריקאָווער 68 טעל. 70-170.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע
4-טער קלאַס — 8-טער טאָג

10,000 zł. — Nr. Nr. 47087. 84993, 110132, 111249, 130049.

5,000 zł. — Nr. Nr. 68389. 137622, 140628, 157779, 159716.

2,000 zł.—Nr. Nr. 5334, 26959. 32575, 32810, 62272, 78562, 88056, 96491. 124201 129403, 133138, 136001, 139956. 157900, 174172, 181867, 191662, 193284.

1,000 zł. — Nr. Nr. 3187. 5208, 6347, 16526, 18449, 35600, 44325, 44568, 56098, 67761, 72489, 81650, 85585, 86291. 89267, 89358, 98898, 103551, 124771. 132945, 133308, 142143, 143615, 153272. 159011, 163551, 171826, 175699, 177559. 193677.

Po 200 złotych.

57 94 127 59 287 309 485 93 643 801 32 60 911 56 1015 94 293 314 494 98 720 42 5 60 837 933 2034 60 227 330 47 401 44 525 60 6 634 3050 106 82 308 472 677 95 761 830 72 905 4121 57 200 364 556 609 14 39 778 91 950 61 5127 94 203 308 436 530 663 794 868 6373 473 735 844 7105 224 365 570 928 84 8110 82 210 20 85 303 512 788 939 9017 68 365 462 608 38 84 709 88 972

10153 515 621 42 733 55 804 75 903 22 11037 165 83 388 432 48 75 646 67 861 948 12133 418 57 525 27 77 90 836 957 131168 216 367 477 91 555 823 14001 225 528 52 667 78 15026 39 177 89 238 81 331 88 440 65 512 606 746 96 16008 66 161 301 6 53 403 10 710 861 965 17002 92 121 242 63 683 18027 141 416 773 998 19154 69 92 217 344 471 508 648 75 880 941

20114 203 576 742 21051 188 386 513 78 692 794 813 993 22010 201 396 555 774 984 23010 152 80 241 72 313 84 93 554 717 803 71 24018 60 138 61 82 317 50 745 894 904 25060 98 227 64 320 93 520 42 78 912 26045 9 246 97 504 10 30 705 8 816 27061 98 371 417 539 757 80 99 953 70 28006 53 385 474 107 30 826 996 20978 202 391 497 674 717 96 948 64

30153 375 79 96 523 54 78 887 90 959 31081 126 276 305 31 633 50 79 721 32037 187 318 48 515 36 77 82 809 33004 135 254 61 64 359 656 34223 434 517 617 936 35080 323 739 73 803 47 36064 305 68 410 49 516 45 600 702 45 938 37006 15 102 22 384 488 539 727 46 55 38032 104 66 98 211 323 33 55 477 772 83 810 51 959 39452 84 534 82 668 721 81 852 931

40009 13 177 99 357 490 553 605 55 725 988 41024 158 71 245 53 79 83 312 526 631 94 876 917 82 42001 39 93 100 23 311 50 434 653 793 877 43040 269 87 316 623 64 980 44069 194 475 822 50 914 61 45019 94 119 59 476 80 524 761 814 917 61 83 46154 242 57 373 447 543 777 47128 69 84 209 346 448 501 23 681 723 71 810 47 914 48134 249 61 380 409 37 624 701 4 16 55 925 58 49004 136 268 301 591 646 60 708

50123 42 196 215 418 36 559 84 92 689 720 41 876 91 51019 114 280 487 760 864 52056 111 86 249 303 23 30 413 646 724 49 93 812 53014 64 136 431 600 54013 24 216 57 324 402 11 561 654 910 55012 216 45 472 83 518 25 693 766 812 924 31 5 56135 265 310 11 33 95 460 66 91 546 97 713 857 68 92 939 57385 409 54 560 734 59 942 58032 450 6 59012 66 225 46 328 437 651 74 75 724 74 839 43

60226 42 304 470 546 672 92 749 846 925 6 88 61304 13 446 70 579 648 59 62 88 800 967 62044 68 274 356 424 593 715 91 891 63096 113 20 52 200 60 95 379 430 80 532 680 812 917 50 64113 60 418 578 602 44 749 98 850 86 64028 500 77 630 798 873 66009 23 128 283 351 66 520 692 877 940 67113 88 357 447 67 97 751 53 827 44 54 957 68062 190 96 224 27 29 405 17 85 784 868 69352 66 90 757 823 901 28

70020 61 337 404 12 707 905 71109 63 221 75 554 608 817 36 938 43 87 72081 138 71 201 19 52 392 517 30 738 993 73239 312 51 54 446 73 500 642 776 804 76 74355 426 93 96 75084 142 253 729 42 882 960 76137 246 49 422 71 557 636 865 940 43 74 77040 65 91 168 308 463 70 526 682 752 879 78019 32 227 451 94 555 798 802 921 26 73 79040 73 74 102 25 61 214 346 404 65 554 73 635 41 711 79 840

80034 277 311 568 613 44 96 913 81118 397 471 716 74 897 82046 258 309 19 593 634 722 72 993 83095 98 165 310 62 407 66 74 764 800 55 78 947 84044 51 234 66 390 483 517 56 762 973 85061 194 244 733 855 88 86016 49 61 92 138 66 663 745 99 87119 30 96 280 42 324 81 545 84 637 83 729 45 87 88059 115 87 374 501 2 709 858 89152 217 539 655 756 838 70 905 32 55

90005 240 42 87 476 681 708 833 910 91127 523 50 604 902 70 92012 131 57 73 308 462 615 93013 67 93 310 99 503 21 815 94009 10 29 58 132 44 359 439 530 775 894 906 72 90 95059 150 93 209 21 397 403 92 541 645 719 86 821 33 970 96009 254 62 86 851 66 97001 58 125 221 92 425 533 763 958 65 71 98248 87 92 428 505 30 712 20 83 843 902 99122 224 318 79 678 721 49 807 42 45 83 956 69

100106 69 369 686 903 101002 76 298 649 865 74 904 102017 92 101 36 38 43 90 360 503 625 898 902 30 33 56 84 103015 59 132 412 38 935 104212 328 414 917 105092 201 29 563 726 53 802 106024 176 238 400 6 22 807 953 107110 207 334 45 55 415 19 656 749 938 108118 87 216 18 551 98 634 868 109020 23 123 42 45 350 494 662 702 28 45 913

110125 267 86 300 41 400 70 79 96 664 94 111409 90 539 625 773 112037 194 272 96 403 15 47 545 652 746 843 55 61 113070 193 295 114004 86 176 245 549 62 87 644 907 29 115012 51 175 93 293 539 636 41 821 46 919 93 116013 29 42 55 189 93 247 79 310 678 748 117000 165 204 49 342 63 94 88 408 85 601 745 896 915 118059 183 204 37 47 337 407 691 709 15 844 51 918 40 119226 394 465 77 87 501 14 33 97 857 68 75 903

120100 65 206 26 70 351 52 405 555 922 52 121022 39 149 207 39 73 440 46 599 770 963 122126 61 407 503 601 838 907 123010 32 108 18 94 411 542 75 885 978 124207 412 79 564 651 720 67 917 125387 479 514 56 92 605 767 845 53 936 126016 29 41 42 142 68 341 49 413 515 64 644 77 965 127007 98 143 203 84 321 71 420 25 555 654 71 721 984 128154 296 367 90 758 866 93 938 129181 370 431 653 79 751 966 86

130010 563 700 27 876 96 935 72 131014 19 21 47 141 244 60 468 610 860 934 82 132237 306 415 558 627 51 63 86 897 903 133159 206 49 314 17 32 34 564 82 614 700 134159 332 424 57 87 552 67 654 733 889 978 135141 266 300 692 885 903 27 43 136036 57 261 307 91 434 71 578 703 33 42 857 87 957 137050 100 367 450 54 693 763 860 77 86 940 138050 106 99 404 9 33 642 87 859 62 948 139065 181 252 359 689 758 93 865

140393 422 70 645 854 141658 908 142039 296 351 428 99 514 91 645 8 766 930 143022 238 408 47 675 53 849 89 916 144015 210 33 78 9 522 630 802 945 99 145036 393 401 56 657 80 749 837 146130 69 265 305 35 89 413 72 754 800 99 952 147306 629 706 56 148045 147 85 306 530 46 613 756 73 836 932 63 149002 247 644 60 907

150054 304 17 407 587 661 703 854 96 962 89 151024 44 56 259 344 436 86 582 612 36 747 152123 34 292 341 435 85 564 604 79 774 881 153169 206 60 84 435 698 861 154019 163 4 270 442 97 579 654 803 65 76 968 81 155001 72 4 139 350 4 486 615 867 77 88 931 9 156026 82 4 245 59 332 55 418 80 516 927 157014 23 103 209 325 84 448 74 503 692 708 23 41 929 82 158033 129 48 341 42 489 750 72 839 41 75 159041 171 95 278 517 74 602 28 47 82 746 67 876 938 81

160209 337 651 729 943 161126 76 507 19 89 663 853 955 162202 461 83 95 587 717 862 73 956 9 163390 1 451 633 50 76 93 9 718 29 35 49 828 62 981 5 7 164190 439 620 79 80 811 972 99 165049 201 471 570 649 892 907 17 166005 288 90 604 920 167038 90 165 209 325 536 655 862 168004 23 44 60 210 560 83 816 90 169039 271 415 523 86 631 91 716 919

170134 211 496 510 613 21 171327 591 819 951 172049 133 92 353 41 76 639 876 945 73099 215 426 51 645 80 768 88 878 902 174283 433 605 44 53 7 79 726 880 919 35 175002 344 97 420 603 947 176045 8 83 104 234 353 464 739 73 886 177197 441 65 77 98 178004 26 266 71 88 321 401 12 38 622 724 41 978 179349 55 64 94 429 689 94 738 886 977 80

180103 417 50 501 702 30 921 34 181175 351 97 433 44 71 986 182187 409 69 93 563 8 618 34 72 755 83 889 183004 280 308 91 773 184079 166 249 535 7 91 659 86 716 841 987 185085 123 237 44 414 31 565 186146 303 475 84 90 600 61 872 917 187353 566 600 700 29 90 947 188023 95 205 93 389 449 502 70 610 710 914 35 189156 229 386 511 36 85 730 904 7

190050 154 305 443 78 614 59 88 712 992 45 81 843 4 54 191178 219 380 493 546 659 62 818 937 42 192241 336 509 67 804 81 83 903 32 44 193064 196 620 879 907 194128 69 541 60 882

W drugiem ciągnieniu padły następujące wygrane:

30.000 zł. — 21426.

10.000 zł. — 46769 54533 137516 172963 186231.

5.000 zł. — 50345 106893 161344 179231.

2.000 zł. — 5605 15007 17561 29543 41673 45285 47551 67540 102417 111124 135839 136752 140626 160607 163952 167137 189833.

1.000 zł. — 1687 4729 8470 9644 25484 29543 42128 44523 45946 49475 70639 71591 82843 84525 96700 104875 105688 118526 128214 129937 132203 132589 133616 135839 149715 164597 173198 173627 178777 186609 191161 193302.

Po 200 zł.

60 241 366 576 882 1095 184 552 741 876 959 2059 750 3534 766 866 908 5015 101 330 761 6020 127 354 883 7048 170 74 790 896 950 8064 76 143 365 76 591 9103 81 253 310 32 75 424 810.

10356 415 666 763 11345 54 687 709 12061 77 222 311 481 500 678 86 13007 505 747 882 14434 83 918 15042 117 707 20 764 16199 426 81 655 172259 385 490 706 18059 185 315 49 82 530 864 19458 541 821 43.

20031 221 650 75 21394 540 22049 338 465 624 760 23142 74 895 24180 286 555 840 25917 26088 369 662 74 851 27291 876 28488 677 943 29098 109 57 306 73 608.

30060 116 306 456 32040 155 83 525 924 64 33033 51 305 70 654 737 845 34227 335 547 638 926 35206 593 712 63 36095 434 572 867 924 37128 213 541 683 726 38281 580 39200 35 555 601 719 56 884.

40014 111 34 73 505 602 99 739 822 41197 251 386 624 42038 497 680 757 888 43024 330 451 868 96 44042 89 199 358 45084 321 542 46002 48 374 647 720 26 855 957 47280 491 560 49069 255 87 540.

50015 423 523 609 729 924 32 51137 319 467 72 823 915 60 52006 28 265 53051 60 101 45 298 594 682 90 54029 459 68 821 85 924 76 55389 490 558 56791 57396 452 65 58281 84 325 746 59242 337 558 676 891.

60006 213 439 596 746 906 61138 98 411 784 924 62341 66 719 97 861 63007 25 234 349 663 64097 314 465 626 831 935 654478 683 758 843 935 66001 190 445 95 996 67090 215 599 630 45 68231 777 981 69089 275 493 679.

70124 339 657 727 81 71173 435 749 87 830 62 65 72524 800 73082 189 430 31 535 626 950 74041 423 75251 375 756 830 44 52 955 76047 299 473 77374 413 719 963 94 78136 290 462 719 79128 97 292 684.

80501 95 679 789 831 81069 242 367 996 82087 422 70 83 608 90 709 932 83188 572 703 84053 624 85293 434 619 86158 216 574 861 87273 686 826 931 88128 361 78 92 543 608 89315 420 47 764.

90066 93 485 941 48 83 91008 19 301 406 94 516 92085 594 723 873 93036 312 651 970 94028 301 413 661 62 795 95105 389 450 620 82 96361 440 54 513 50 700 31 94 921 35 83 97006 330 490 593 942 98238 747 99835.

100885 101161 343 44 435 102318 559 780 901 103321 28 837 104103 66 569 923 105223 94 321 82 106194 201 741 107104 23 241 425 662 64 108407 721 804 92 109125 595 611 732 75 80 917.

110209 468 553 614 831 39 66 940 66 70 111021 557 748 815 112002 46 238 308 623 113074 80 129 209 632 844 114258 441 737 115079 191 581 786 801 988 116291 367 78 81 961 68 117195 284 358 451 789 808 958 118360 448 67 640 119119 256 448 531 612 775.

120760 63 121158 403 694 735 122147 279 415 615 870 955 123429 726 73 124581 722 125142 207 483 600 948 126068 372 603 04 20 772 926 127036 209 80 503 75 780 128192 93 212 57 399 490 685 709 826 921 129001 136 881 937 58 92.

130080 439 131283 333 75 453 569 132057 377 419 532 49 602 936 135390 429 99 846 919 83 134030 230 630 50 95 806 135536 619 72 801 998 136178 523 720 81 4 925 137134 93 563 842 138338 510 139044 230 92 399 501 62 634 816 83 941.

140234 322 78 642 44 900 141062 205 537 660 776 142016 36 143141 207 485 788 144373 471 551 145409 84 560 953 146183 93 230 323 456 147083 101 215 32 612 985 148384 877 919 149038 471 87 641 906 z

150185 880 963 151156 319 440 88 590 688 827 57 152146 307 606 926 153047 164 807 154080 241 155169 326 451 672 156372 477 609 757 70 157115 602 754 158210 47 318 86 653 159300 494 761 947

160218 583 898 161206 328 771 97 162271 459 541 68 163091 110 292 238 68 791 890 164137 480 590 709 66 165292 85 755 166685 780 860 937 40 167016 445 508 776 898 168067 311 29 491 169107 317 777 909

170029 204 322 171518 96 691 783 172258 555 738 173276 174212 175068 649 176263 433 95 547 675 747 177139 270 98 313 428 608 843 178104 475 900 06 179075 224 337 97 503 820

181288 96 302 493 576 182339 411 26 76 708 183207 448 821 184082 185046 119 584 633 53 796 805 31 82 186009 500 725 979 187615 40 78 701 19 188509 689 778 869 189731

190062 253 314 575 874 192713 827 80 193370 955 194424 88 536 629 990

CIĄGNIENIE TRZECIE.

Po 200 zł.

162 203 65 385 404 734 83 858 1026 342 431 2068 74 924 3059 243 385 574 723 974 85 41... 35 430 646 927 5243 97 6128 246 500 721 ... 980 93 7149 371 431 98 632 800 05 26 75 ... 8057 833 9032 316 405 566 620 787

10051 316 592 93 877 11133 403 11 33 86 ... 12316 96 411 72 803 13041 108 219 607 707 ... 54 917 14153 308 448 588 15127 514 808 161... 492 531 17233 406 38 39 587 18089 118 247 ... 318 404 641 703 09 939 19819.

20375 532 832 21128 89 22162 362 650 56 ... 23271 317 417 527 24633 911 25159 414 517 ... 979 26055 65 262 336 527 716 856 27071 238 ... 873 937 72 28101 314 505 830 95 29096 213 ... 315 482 680 919 73 81.

30028 211 38 397 478 87 708 837 31549 ... 846 985 95 32108 217 538 59 770 33094 131 ... 611 863 929 34089 112 389 720 902 06 16 35601 ... 36342 508 42 887 37121 97 270 78 321 641 ... 38148 84 507 18 718 813 39197 625 90 740 42 ... 38 53 971.

40268 704 54 41205 502 626 796 42024 94 ... 635 74 85 734 897 996 43135 239 537 78 740 ... 903 44105 29 81 542 860 88 97 904 35 45193 ... 343 514 621 715 850 46346 47385 477 656 ... 100 92 280 441 694 847 981 49040 357 905 23.

50287 308 474 577 746 51374 651 743 525... 53705 847 54893 55065 108 301 441 96 561 76 ... 917 77 56205 315 482 86 501 627 50 78 754 57... 307 421 534 621 795 58274 449 54 718 862 ... 59033 141 801 953.

60149 857 61382 95 507 696 859 62556 63... 34 280 325 844 64122 439 69 65475 613 874 66... 135 91 474 557 69 699 78 824 932 67195 248 396 ... 68164 75 908 69216 396 534 688 96 763.

70012 209 413 52 81 616 45 56 793 850 71... 31 623 72044 50 203 14 544 71 650 750 978 73... 637 769 964 74210 306 465 533 75159 433 555 ... 76043 113 41 487 77003 126 392 419 567 647 ... 853 949 78010 319 937 79416 629 723 802.

80007 10 21 96 362 511 849 956 81408 609 ... 792 825 68 82150 200 382 467 843 60 83307 ... 536 748 74 860 84252 376 437 513 635 42 94 850... 141 61 242 720 41 846 86043 396 99 434 503 ... 88 87161 495 564 616 88481 510 97 609 89035 ... 871 91.

90013 108 356 459 83 537 712 91193 304 ... 628 879 92171 268 521 826 91 920 93059 319 ... 469 555 606 94341 457 663 95174 200 320 ... 96038 104 07 52 812 45 97004 358 586 718 ... 98391 93 586 99336 847.

100173 702 101359 422 60 938 86 102217 354 ... 633 73 724 103041 174 227 83 407 894 941 1041... 378 707 105050 112 53 316 616 783 106021 31 ... 310 54 536 725 60 107216 32 80 465 653 ... 108058 166 242 437 109195 365 449 54 937 1100... 202 411 554 978.

111050 318 72 763 810 960 112019 263 ... 651 113034 128 247 363 489 761 903 114337 ... 115084 234 400 59 548 600 19 87 906 116153 ... 582 117034 178 353 462 632 725 830 118... 119098 167 980

120333 80 524 790 989 121356 483 520 ... 772 122037 217 418 668 123328 567 648 1240... 251 428 125115 371 679 738 126079 277 524 ... 799 891 127019 164 546 665 128074 129321 ... 95 602 31 956.

130059 131121 94 278 465 669 70 132... 303 903 34 133116 254 704 834 56 85 1341... 785 943 135171 231 314 60 785 852 1361... 24 478 82 767 987 137334 35 38 654 808 ... 138094 465 80 882 945 139089 284 405 617 ...

140503 141335 40 744 822 142274 14... 48 214 323 812 67 144004 507 92 145268 ... 55 799 870 74 146063 152 74 393 974 147... 93 792 148090 226 489 536 94 149216 ... 662 78 841

150490 545 625 95 754 934 65 151250 83 ... 152210 557 785 839 153454 718 94 911 ... 154014 85 187 291 510 684 782 947 155060 ... 675 156008 317 856 157134 275 533 707 ... 99 158043 102 49 369 79 159017 174 451 ... 993

160069 182 401 41 605 794 161035 84 ... 162300 462 528 96 676 731 96 163034 37 ... 540 727 98 164057 216 501 20 37 65 619 57 ... 46 165315 22 46 530 728 166000 12 381 463 ... 167184 439 72 899 168003 107 54 56 1690... 212 26 395 457 760.

170313 467 552 873 17130 559 607 1720... 103 429 664 801 173002 316 52 580 678 797 1741... 781 803 75486 537 819 176077 672 854 177029 ... 332 93 412 770 84 178444 944 179018 292 307 ... 96 482 834 951.

180147 86 346 795 925 92 181492 819 ... 182668 869 183288 307 801 184300 68 435 ... 828 983 185469 624 932 186312 28 909 33 187... 767 188079 550 56 722 861 981 189049 93 ... 635 780 94.

190340 439 787 191154 413 902 192066 ... 90 426 583 794 96 923 26 193137 388 418 ... 834 39 95 194071 171 582 652 81 771 80 ... 65 968 70.

דער צוזאַמענבונד פון לאָדז, אַלס די וואָיעוואָדישע הויפּט־שטאָט, מיט'ן שטח פון דער וואָיעוואָדשאַפט

(רעפעראַט פון רעד. יאַן וואַיטינסקי דורך ראַדיאָ)

דאָס פּראָבלעם צו פעראינטערעסירען די צענ־טראַלע מאַכט מיט לאָדז און דער וואָיעוואָדזטווע איז זעהר אַקטועל. ביז איצט האָבען די בעמיהונגען נישט געגעבען קיין גרויסע רעזולטאַטען, צוליב פער־שידענע סיבות. די בעפעלקערונג פון אונזער ראַיאָן האָט צו וועניג פּאַטריאָטיזם. לאָדז ווערט נישט דער־שאַצט ווייל זי מאַכט נישט קיין פּראָפּאַגאַנדע צו שע־צען איהרע וויכטיגע אינטערעסען.

מיר דאַרפען האָבען פעסטיגע אַרגומענטען און בעווייזען דערפאַר אַז אונזערע פּאָסטולאַטען זענען ריכטיגע און קענען אויפווייזען דעם ווערט וואָס האָט לאָדז און איהר אינדוסטריע קרייז פאַר דעם מלוכה'־שען אָרגאַניזם. דעם דאָזיגען בעוויי־מאַטעריאַל שטע־לען צו די פּראָווינציער געזעלשאַפטליכע אָרגאַניזאַ־ציעס און קודם כל די שטעטישע און ווירטשאַפטליכע זעלבסטפערוואַלטונג. אַזוי גוט ווי די ווילנער, לעמ־בערג, און פּויזנער שיצען די אינטערעסען פון זייער־ער שטעט אַזוי דאַרפען מיר דאָס טון בנוגע דעם לאָדזער ראַיאָן.

כדי די פּראָפּאַגאַנדע זאָל זיין אַ ווירקזאַמע מו־זען מיר ענגער פערבונדען דעם קולטורעלען צוזאַמענ־בונד פון לאָדז מיטן געביט פון דער וואָיעוואָדזט־ווע. די אַרבייט דאַרף געמאַכט ווערען שטופּענווייז, קודם כל דאַרף לאָדז זיך בעקענען מיט דער נאָהענ־טער פּראָווינץ. אין אַלגעמיין ווייסען די לאָדזער נישט וועגען די מערקווירדיגקייטען וועלכע געפינען זיך אויף דער פּראָווינץ. ס'איז שוין אַזוי, אַז דער לאָדזער אַליין ווייס זעהר ווייניג וועגען זיין געבורטס־שטאָט און אַ חוץ די הויפּט־גאַסען קען ער בכלל נישט די פּעריפעריעס פון דער שטאָט אַזוי ווי אַ פרעמדער טוריסט. נאָך ווייניגער קען דער לאָדזער די פּראָווינץ אַרום לאָדז. מיר האָבען אין דער לאָדזער וואָיע־וואָדזטווע נישט קיין 13 פּאָוויאַטען ווי דער לאָד־זער מיינט, נאָר 12 ווייל דער סלופּצער פּאָוויאַט איז אָפּגעשאַפען געוואָרען.

אויבערפלעך זעהט אונזער פּראָווינץ אויס זעהר שלעכט. נישטאָ קיין וועגען, שאָסעען, ס'איז מאָנאָ־טאָן און גרוי...

אָביעקטיוו בעמערקט מען אין די דערפער אַלץ נייע שול בנינים, שפּיטאַלען און מוסטערהאַפטע לאַנדווירטשאַפטען. מיר זעהען שוין ערשטקלאַסיגע פּערטיגע שאָסעען, דער אויסערליכער צושטאַנד פון אונזערע שטעט ווערט אַלץ היגיענישער און ריינער.

מיט אַזעלכע שאָסעען ווי אין קאָנינער, קאַלער און טיילווייז קאַלישער פּאָוויאַטען דאַרף זיך נישט שעהמען אויסלאַנד. דאָס זעלבע אויך דער שאָסע טאָמאַשאָוו־פּעטריקאָוו אָדער דזשאַלאָשין ־ וויעלון, אומעטום איז אויך ריין, די הייזער זענען בעלויב־טען, די בריקען זענען אין אין אַלגעמיין גוט, די מלוכה און זעלבסטפערוואַלטונגס אַמטען געפינען זיך אין אייגענע בנינים. אַזעלכע בנינים ווי די דערמאַנטע אינסטיטוציעס האָבען אין קאָנין, קאַליש, ראַדאָמסק פּעטריקאָוו, בזשעזשין און קאָלאָ האָבען אויך גער־קענט שטעהן אין וואַרשאַ.

אמת, דאָס געזעלשאַפטליכע לעבען הינקט שטאַרק אויף דער גאַנצע פּראָווינץ.

קאַליש האָט 4 צייטונגען, פּעטריקאָוו — 3, לענ־טשיץ אַ וואָכען־צייטונג, קאָלאָ — 1 צייטונג, קאָ־נין — 1 צייטונג, טורעק — 1 צייטונג.

מיט האָטעלען איז אויף דער פּראָווינץ פיל ער־גער, נאָר טורעק האָט אַ ווי עס איז אָנשטענדיגען האָטעל, אויך מיט גאַסטראָנאָמישע אַנשטאַלטען אויף דער פּראָווינץ האָבען מיר זיך נישט וואָס צו בערימען.

אַלץ קען אָבער בעסער ווערען ווען לאָדז וועט זיך בעקענען מיט דער פּראָווינץ און די פּראָווינץ מיט דער וואָיעוואָדישער הויפּט־שטאָט לאָדז.

בריף אויסטויש צווישען קהלה און „טאַז"

בריף אין רעדאַקציע

ח' רעדאַקציע!

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער מעלדונג וועגען די אונטערהאַנדלונגען צווישען דער קהלה און „טאַז" וועגען ווייטער פיהרען דעם „זשלאָבעק", וועלכער איז דערשינען אין אייער געעהרטער צייטונג פון דעם 13 ד. ח. אין אַרטיקעל „געכטיגע זיצונג פון קהלה־פערוואַלטונג" בעטען מיר אָפּצודרוקען דעם פאָלגענדען בריף־אויסטויש צווישען דער קהלה און „טאַז".

דעם 12־טען ד. ח. האָט די פערוואַלטונג פון „טאַז" בעקומען פון דער קהלה פאָלגענדען בריף: „לאָדז דעם 12־טען יאַנואַר 1936. צו דער פער־וואַלטונג פון „טאַז" דאָ. אין צוזאַמענהאַנג דער־מיט, וואָס היינט צו־טאָג ענדיגט זיך דער אָפּמאַך און עס איז נישט געקומען צו אַ פערשטענדיגונג אין ענינים פון זויגלינגס־היים, טיילט די פערוואַל־טונג פון דער קהלה העפליך מיט אַז היינט־צו־טאָג נעמט זי איבער די אינסטיטוציע כדי אומיטעלבאַר זי צו לייטען דורך דער יודישער קהלה".

פּאַרזיצער ל. מינצבערג

סעקרעטאַר פּ. נאַדעל

אויף דעם בריף האָט די פערוואַלטונג פון „טאַז" געענטפערט דעם 14־טען יאַנואַר ווי פאָלגענד: אַלס אַנטוואָרט אויף דעם בריף פון דעם 12־טען יאַנואַר ה. י. טיילט די פערוואַלטונג פון טאַז" העפליך מיט, אַז זי נעמט נישט צו קענטניש דעם אינהאַלט פון אויבענדערמאָנטען בריף, וועלכער שטיצט זיך נישט אויף קיין שום יורידישער באַזע.

די פערוואַלטונג פון טאַז דערלויבט זיך אויך צו דערמאָנען, אַז די קאָנפערענץ, וועלכע איז צו־זאַמענגערופען געוואָרען אין ענינים פון זויגלינגס־היים דעם 5־טען יאַנואַר ה. י. אויף איינס אַ זייגער נאָכמיטאָג איז אין לעצטען מאָמענט דורך אייך אָפּ־גערופען געוואָרען.

די פערוואַלטונג פון „טאַז" האַלט פאַר אוי־סערסט נויטיג פון געזעלשאַפטליכען שטאַנדפּונקט צוזאַמענצורופען אין נאָהענטסטען טערמין אַ קאָנפערענץ מיט די פאָרשטעהער פון דער יודישער קהלה כדי אַרומצורעדען די געשאַפענע סיטואַציע, וועלכע בעדראָהט דער עקזיסטענץ פון אַזאַ נוצלי־ליכער און ביז־איצט מוסטערהאַפט געפיהרטער אינ־סטיטוציע.

גלייכצייטיג מאַכט די פערוואַלטונג פון „טאַז" דעם קאָמעגאָרישען פאַרבעהאַלט געגען דעם, אַז די פאָרשטעהער פון דער יודישער קהלה זאָלען זיך אומ־מיטעלבאַר ווענדען צו דעם פּערסאָנאַל פון „טאַז", וועלכער איז בעשעפטיגט אין זויגלינגס־היים, אויס־מיידענדיג די פערוואַלטונג פון „טאַז", וואָס צו אונ־זער גרעסטען פערוואונדערונג איז פאָרגעקומען דעם 13־טען ה. י.

מיט אַכטונג

אינזש ש. לעבענהאַפּט

וויצע־פּרעזעס

ד־ר ש. שווייג

סעקרעטאַר

פּרעזידענט פון אַלוועלטליכען „מזרחי" הרב זאב גאָלד אין לאָדז

היינט, 4.45 נאָכמ. קומט קיין לאָדז אויפ'ן פאַבריקס־וואָקזאַל דער פּרעזידענט פון אַלוועלטלי־כען „מזרחי" הרב זאב גאָלד פון ירושלים.

דער חשוב'ער גאַסט, וועט האַלטען אַ רעפע־ראַט היינט 8 אָוונט אין ווילקער שוהל יזאַכאָדניאַ (56 א. ד. ט.: דער אַנטייל פון רעליגיעזען יודענטום אינ'ם אויפבוי פון ארץ־ישראל.

דער בעזוך פון הרב גאָלד, האָט אַרויסגע־רופען אַ גרויסען אינטערעס אין די היגע רעליגיעזע יודישע קרייזען.

Dr. REICHER

פּאַלודניאָווואַ 28, טעל. 93־201

ספּעציאַליסט

פאַר מענער ־ שוועכע ־ בעהאַנדלונג

סעקסועלע בעראַטונגען פון פּסיכאָ ־ אַנאַליזען

נעמט אָן פון 8—11 פון 5—8 אָוונט.

זונטאָג און חגאות פון 9—1

גרויסער דערפאָלג פון קולטור־ליגע־כאָר

אויפ'ן קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע

דער נעכטיגער קאָנצערט פון פאָלקס־כאָר ביי דער קולטור־ליגע, וואָס איז פאָרגעקומען אין פילהאַרמאָניע־זאַל, האָט צוגעצויגען אַ גרויסען עולם.

דער קאָנצערט איז אַדורך גלענצענד. דער כאָר אונטער דער לייטונג פון טעאָדאָר רידער, האָט געזונגען אַ גאַנצע רייהע לידער פון בראָדערזאָן, משה לייב האַלפּערן, לעסין, לעיעלעס און אַנד. אַ ספּעציעל אָרט אין פּראָגראַם האָט פערנומען דער פידעל־קאָנצערט פון פּרל. ראָטשטאַט. ביים קלאַוויר האָט בעגלייט דעם כאָר ה' פעדער, דעם פידעל־קאָנצערט — ה' ט. רידער.

דער עולם האָט מיט אויסערגעוועהנליכער בעגייסטערונג אויפגענומען דעם כאָר און פּרל. ראָטשטאַט.

די לינקע „פּ. ציי (אַקטיוויסטען)

האָט איינגעאָרדענט אין זאַל פון „שטערן" (פּעט־ריקאָווער 61) אַ פאָרלעזונג. א. ד. ט. „פּאַלעסטינאַ אין 1935 יאָהר" פון דער בעקאַנטער אַרבייטער טוערין מינע אַבעלמאַן פון וואַרשאַ. די רעפערענטין האָט געשילדערט וועגען דעם לעבען, און די קאַמף־פּראָבלעמען פון דער יודישער אַרבייטער ־ בעוועגונג אין א"י.

*

דער לאָדזער קאָמיטעט פון דער „באַראָכאָוו־יוגענד" האָט איינגעאָרדענט אַ מיטינג אין זאַל „שטערן" (פּעט־ריקאָווער 61) וועגען די פערשידענע שאַטירונגען און שטרעמונגען, וואָס הערשען אין דער „פּועלי ציוניסטי־שער בעוועגונג.

מיט לענגערע רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען די ה"ח לאַווענדאַ, מינע אַבעלמאַן, אַנטיגנוס און מאַקאָווסקי.

פון „תרבות"

היינט מיטוואָך 9 אָוונט קומט פאָר אין „תרבות" פּעטריקאָווער 18 אַ רעפעראַט פון פּראָפ. י. בראָווערמאַן פון ציקל „דער תנ"ך אין ליכט פון דער ביבעל־קריטיק" איינגאַנג פריי.

טעאַטער, מוזיק און פערוויילונג (קאָמוניקאַטען)

וויטערדיגע פאָרשטעלונגען אין ראַזמאַיטאָ־שטשי טעאַטער „מסעות בנימין השלישי"

די לעצטע פאָרשטעלונגען פון „מסעות בנימין השלישי" אויסגעפיהרט דורך דער יודישער טעאַטער־סטודיע אין צוזאַמענהאַנג מיט די מענדעלע־פייערונגען אין לאַנד זענען אַראָפּ מיט אַ שטורמישען ערפאָלג און פייערליכער שטימונג. צוליב דעם גרויסען דערפאָלג ווערט שבת דעם 18־טען, זונטאָג דעם 19־טען ד. ח. געגעבען צוויי פּאָפּולערע פאָרשטעלונגען.

פון פּוילישען טעאַטער

אין שטאָטישען פּוילישען טעאַטער ווערט היינט 8.30 אָוונט געשפּילט „שקאָלאַ מאַדאַטניקוב". פּרעמיערע שעקספּיר'ס „פּאָסקראָמיעניע זלאָשניצי".

„בינעזישע ים'ז"

Jean Harlow, Clark Gable, Walace Beery :אין די הויפּט־ראָלען

אַנהייב פון די סעאַנסען 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12.30 בייטאָג

היינט פּרעזענטירט מיר!

דעם אויסערגעוועהנליכען ליבעס־פילם

רעזשיסירט דורך — Tay Garnett

אויסערן פּראָגראַם: קלאַנג־פילם־צוגאָבע און אַקטואַליטעטען פון „פּאַט".

קלאַנג־קינאָ CAPITOL זאַוואַדזקאַ 16

פּריוואַטע רעטונגס־פּאָגאָטאָוויע פּלאַץ וואָלנאָשטשי 10 טעל. 6=2222

אין טעטיג אָהן איבעררייס בייטאָג און ביינאַכט, ערצטליכע הילף אין אַלע ספּעציאַליטעטען.

אויפּפאָדערונג!

אַלע, וואָס שטעהען אויף דער הי־פּאָטעק ביי ה' קאַרא, אַגראָדאָווע 3, ביטע צו קומען זונטאָג, 11 פריה זאַוואַדזקאַ 17, ביי ה' ווינטער.

די פערוואַלטונג.

פערלאַג ה. בזשאָזאַ – וואַרשאַ

נאָר וואָס דערשינען

י. י. זינגער

די ברידער אשכנזי

I־טער טייל (געבונדען) פּרייז 3.50

II „ (קימענס אין הימל) 3.50

III „ (שפּינוועב'ס) 3.50

אַלע 3 בענדער צוזאַמען 10.50 גילדן

הויפּט־פערקויף: Kult-Buch" Warszawa.

אין לאָדז צו בעקומען ביים פאָרטרעטער פון „קולט־בוך" ה. זילבערבערג אין „קולטור־ליגע", זאַכאָדניע 68, טעל. 191־15 יעדען טאָג פון 8 ביז 9 אָוונט.

וויכטיג פאַר פאַבריקאַנטען און האַנדווערקער!

שווייסונגען, מאַשינען־טיילען און רעפּאַראַטורען

פיהרט אויס ביליג די מעכאַנישע שלאָסערייי

י. רעדער

לאָדז, 11 ליסטאָפּאַדאַ 11/13 (רוג זאַכאָדניאַ)

הריינע אַנאַנסען!

1 זלאָטי אַנאַנאַנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

זונטאָג אויף דערנאַכט האָב איך פערלוירען אויף רוג פראַנציסקאַנער און בזשעזשינער אַ מאַרינאַרקע אָהן אַרבל. אָפּצוגעבן געגען בעלוינונג אויף זשידאָווסקאַ 17, טעפּעל. 206

סוחרים, פאַבריקאַנטען און אַנגע־שטעלטע! בוכהאַלטער־בילאַנסיסט פיהרט האַנדעלס־ביכער שטונדענווייזע אין פער־שידענע בראַנזשעס, — לערנט אויס בוכהאַלטעריע פּראַקטיש און גרינדליך, מאַשין־שרייבען — קורס 10 זל. אינפאָרמאַציע: צעגעלניאַנאַ 25, וו. 35.

בוכהאַלטעריע, האַנדעלס ־ קאָרעספּאָנדענץ און אַריטמעטיק, אויך מאַשין־שרייבען ווערט געלערנט גרינדליך, צוגענגליכע פּרייזען, אינפאָרמאַציעס און בוכשרייבען־בוראָ פּולנאָ־נאָ 9

שרייבען שעהן און שנעל לערנט אויס דער בעוואוסטער קאַליגראַף בערמאַן אין 15 טעג. אויך ווערט אויס־געלערנט דעם בעסטען יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם, וואָס קען גאָרנישט. די עלטער שפּילט דערביי קיין ראָל נישט. די פּרייזען זענען צוגענגליכע. אַלע 1. מאַי 4, ביי ליפּשיק.

קאַקס

צום אויסטרוקענען ווילגאָטנע דירות בעקומט מען זאַכאָדניאַ 32, אין קויהלען־סקלאַד, וויז־אַ־ווי דעם לאָמבאַרד

פרייע פּאָסטענס

ס'ווערט געזוכט אַ שיק־יונגעל פון אַנשטענדיגער פאַמיליע, ביי רייכענ־בערג, זאַוואַדזקאַ 20, אין פּוטער־געוועלב

פערשידענעס

אַכטונג! דער ניי־רעמאָנטירטער ענגלישער זאַל (וואָלטשאַנסקאַ 5) מיט אַ שענעם מענער־זאַל מיט אַ גרויסער היגיענישער כשר'ער קיך, מיט די נייעסטע געשירען און טיש־בעשטעק ווערט אָב־געגעבען אויף חתונות נאָר פאַר 10 זל. אַלע 1־טער מאַי 2. קומט און איבער־צייגט אייך!

אַ בוכהאַלטער, בילאַנסיסט מיט פּרימאַ רעפערענצען און גאַראַנטיע פאַר אָנערקענונג פון די ביכער, האָט נאָך פרייע שעה'ן. ביטע קלינגען טעלעפאָן 140-61, נאָכמיטאָג — 248-00, ביי כאַנאַ־כאָוויטש, פּיעטריקאָווער 26.

BUCHALTER, rutynowany bilansista na stanowisku ma jeszcze kilka wolnych godzin. Za uznanie ksiąg gwarantuje kaucją. Opłata przystępna. — Leon KRELL, Piotrkowska 79, m. 40 tel. 145-64.

לעטשניצע פון דאָקטוירים־ ספּעציאַליסטען

11 בזשעזשינער 11

טעלעפאָן 63־137

עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים: דר. קויפמאַן, דר. לאַנדקאָפּ, דר. דינעזאָן, דר. רויטער, דר. שפּירא, דר. שמערלאָווסקי, דר. י. איציקזאָן, דר. סטופּאַי, דר. שמירגעלד (נערווען קראַנקה.) און דענטיסטין סטאַראָפּאָלסקאַ

וויזיטען אין שטאָט

אַלע אַרט מעדיצינישע הילף.

קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע

אַ וויזיט 3 זל.

Dr. med. Aleksander FOKSZANSKI

כירורג

נעמט איצט אָן: אין דער לעטשניצע „POMOC", נאַרוטאָוויטשאַ 1 (רוג בעלוטער פּלאַץ) פון 11 - 1. טעל. 29־101.

פּריוואַט־וואוינונג פּעטריקאָווער 101 פון 5—7 אָוונט. טעל. 76־210.

פאַר אַרבעטסלאָזע — הנחה.

Dr. med. Z. DATYNER

אוראָלאָג

ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־קראַנק. ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעמט אָן פון 9־11 און פון 6־8 אָוונט.

Dr. med. G. GERSZTAJN

ספּעציאַליסט פאַר אויגען קראַנקהייטען

Traugutta 12, tel. 175=10

נעהמט אָן פון 11־2 און פון 5 ביז 8.30 אָוו.

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען־ קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעלעפאָן 09־246.

נעהמט אָן פון 4—8 אָוונט.

לעטשניצע פאַר וועבערישע־קראַנקע

מענער ־ שוועכע און הויט־קראַנקהייטען

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען

פּיעטריקאָווער 45

טעטיג פון 9 פריה ביז 9 אָוונט.

פרויען און קינדער נעמט אָן אַ פּרויידאָקטאָר פון 11־1 און פון 5־7 אָוונט.

אַ בעראַטונג 3 זל.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman